Gemeente Amsterdam

Voorjaarsnota 2024

Dit is een publicatie van de Gemeente Amsterdam
Postbus 202, 1000 AE Amsterdam
www.amsterdam.nl

Vormgeving: OBT, Leiden
Fotografie: Fotobank Gemeente Amsterdam, Ella Krommendijk

Datum: 16 mei 2024

Inhoudsopgave

Voorwoord 4

Leeswijzer 5

1. Hoofdlijnen 7

2. Programma's 21

2.1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid 22
2.2 Openbare ruimte, Water, Groen, Vervoer 34
2.3 Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed 45
2.4 Sport 50
2.5 Onderwijs 52
2.6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit 54
2.7 Sociale zaken en Armoedebestrijding 62
2.8 Veiligheid 68
2.A Algemene dekkingsmiddelen 72
2.B Bestuur en organisatie 78

3. Bijlagen 87

3.1 Verloopstaat reserves 88
3.2 Verloopstaat voorzieningen 97
3.3 Doelenraming 101

Voorwoord

Beste Amsterdammer,

De voorjaarsnota die voor u ligt gaat over wijzigingen die het college doorvoert in de begroting voor 2024, maar geeft ook een doorkijkje op hoofdlijnen naar 2025 en verder. Dankzij een aantal meevallers in de Begroting 2024 kunnen we voorstellen doen om extra te investeren in de belangrijkste opgaven voor de stad: het aanpakken van de wooncrisis, ongelijk investeren voor gelijke kansen en het bestrijden van de klimaatcrisis.

We willen dat alle Amsterdammers, maatschappelijke organisaties en bedrijven, nu en in de toekomst, over voldoende en betaalbare energie kunnen beschikken.
Daarom trekken we extra geld uit voor de energietransitie. Daarnaast is in een groeiende stad, met steeds meer woningen en inwoners, het van belang dat alle delen van de stad goed bereikbaar zijn voor iedereen.
Daarom verhogen we het Amsterdamse aandeel in de aanleg van de fietsverbinding over het IJ met € 120 miljoen. Dit komt bovenop de € 100 miljoen die al bij de Begroting 2024 is gereserveerd. Ook willen we onze kinderen een goede start geven met het beste onderwijs. Met het realiseren van een lerarencampus dragen we bij aan het terugdringen van het lerarentekort. En we zetten in op een leefbare en veilige stad door schone straten.

We doen wat nodig is voor de stad en de Amsterdammer, maar zorgen er ook voor dat de financiën van de gemeente op orde blijven. In 2025 krijgen gemeenten te maken met een tegenvaller, omdat het Rijk het gemeentefonds eenmalig € 675 miljoen lager vaststelt. Vanwege deze tegenvaller en de risico's die voortkomen uit onder meer de financiering van de jeugdzorg, reserveert het college het rekeningresultaat van € 122 miljoen. Ook op basis van de bestuursopdracht Inzicht in geld, beleid en keuzes kan er - als dat nodig is - bijgestuurd worden.

Naast de voorstellen om extra te investeren in wat de stad nu nodig heeft, reserveren we óók geld voor onzekere tijden in de algemene reserve. Daarmee zorgen we ervoor dat Amsterdam financieel gezond en wendbaar blijft. Met de bestuursopdracht 'Inzicht in beleid, geld en keuzes' lichten we onze eigen organisatie door, zodat we tijdig kunnen bijsturen.

Met deze voorjaarsnota bouwen we samen verder aan een duurzame en sociale stad én houden we onze financiën gezond en wendbaar. Dit doen we met elkaar, voor alle Amsterdammers. Alle ambtenaren die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van deze Voorjaarsnota, wil ik bedanken voor hun inzet.

Hester van Buren
Wethouder Financiën

Leeswijzer

In de voorjaarsnota wordt op hoofdlijnen informatie gegeven over de belangrijke ontwikkelingen voor de komende jaren en wordt voor het lopende begrotingsjaar inzicht gegeven in de substantiële beleidsmatige en financiële afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting. De voorjaarsnota geeft conform de Financiële verordening dus inzicht in:
1. de belangrijke ontwikkelingen voor de komende jaren in de hoofdlijnen;
2. de mutaties van het lopende begrotingsjaar.

De voorjaarsnota laat enerzijds zien welke afwijkingen zich voordoen in 2024 bij het uitvoeren van het beleid dat eerder is vastgesteld. In andere woorden: welke wijzigingen in de begroting er nodig zijn zonder dat sprake is van een aanpassing in het door de raad vastgestelde beleid. Daarbij is het uitgangspunt dat alleen onvermijdelijke mee- en tegenvallers leiden tot een begrotingswijziging, want waar nog bijgestuurd kan worden blijven de vastgestelde budgetten gelden als het kader. Dit betekent ook dat we ervan uitgaan dat de uitvoering van het vastgestelde beleid niet wijzigt en op koers blijft. De voorgestelde begrotingswijzigingen zorgen ervoor dat de beleidsdoelen kunnen worden behaald.

Anderzijds wordt in deze voorjaarsnota inzicht gegeven in de beleidsmatige keuzes die invloed hebben op 2024. Als gevolg van het aanpassen van beleid wordt de begroting gewijzigd. Hierbij kan het gaan om beleidsintensiveringen of -extensiveringen.

De mee- en tegenvallers en de beleidsintensiveringen en -extensiveringen bepalen samen het budgettaire beeld voor 2024. Dit budgettaire beeld, de mutaties in het lopende begrotingsjaar en de bijbehorende toelichtingen zijn terug te vinden in hoofdstuk 2.

Hoofdstuk 1 – Hoofdlijnen

In de hoofdlijnen geven we een beeld van de bestuurlijke keuzes die ten grondslag liggen aan deze begroting. Daarna komt de budgettaire situatie aan de orde. Hier zetten wij uiteen met welke ontwikkelingen en inzichten in de uitvoering van de begroting we worden geconfronteerd en welke keuzes zijn gemaakt.

Hoofdstuk 2 – Programma's

De begroting is opgebouwd uit acht genummerde beleidsprogramma's en de programma's A (Algemene dekkingsmiddelen) en B (Bestuur en organisatie).
In hoofdstuk 3 wordt per programma op het niveau van programmaonderdeel aangegeven wat de afwijkingen zijn ten opzichte van de Begroting 2024.

Conform de Financiële verordening worden alleen afwijkingen en wijzigingen in de programmaonderdelen toegelicht die groter zijn dan € 1 miljoen. Uitzonderingen zijn beleidsintensiveringen waarvoor we extra geld ter beschikking stellen.

Bijlage 1 – Verloopstaat reserves

In bijlage 1 zijn de reserves opgenomen. Daarbij is per reserve inzichtelijk gemaakt wat het meerjarige verloop is, inclusief de wijzigingen als gevolg van deze voorjaarsnota.

Bijlage 2 – Verloopstaat voorzieningen

In bijlage 2 zijn de voorzieningen opgenomen. Daarbij is per voorziening inzichtelijk gemaakt wat het meerjarige verloop is, inclusief de wijzigingen als gevolg van deze voorjaarsnota.

Bijlage 3 – Doelenraming

De doelenraming geeft inzicht in de baten en lasten per doel, rekening houdend met de begrotingswijzigingen in de voorjaarsnota. De doelen behoren niet tot het autorisatieniveau van de raad, maar worden ter kennisname beschikbaar gesteld.

1

Hoofdlijnen

1.1 Inleiding

De Voorjaarsnota 2024 is de eerste rapportage over de uitvoering van de Begroting 2024. Met de voorjaarsnota geven we inzicht in de mee- en tegenvallers in het lopende begrotingsjaar. Ook doen we een aantal voorstellen om de Begroting 2024 te wijzigen, om daarmee tegemoet te komen aan een aantal urgente opgaven waar de stad nu voor staat.

Het is de tweede keer dat we de voorjaarsnota op deze manier, als enkeljarige uitvoeringsnota, hebben opgesteld. Bij de begroting volgt het meerjarige beeld, waarin dan de meest recente ontwikkelingen verwerkt zijn, zoals de meicirculaire van het gemeentefonds. Dan kunnen we ook, waar nodig, keuzes maken in het meerjarige beeld.

Samen bouwen aan de toekomst van de stad. Incidentele meevallers maken extra investeringen mogelijk.

Onze begroting voor 2024 kent in de uitvoering een aantal tegenvallers, maar vooral meevallers. De meevallers bestaan uit onder andere extra inkomsten vanuit het Rijk vanwege de stijging van lonen en prijzen en naar verwachting hogere parkeer- en andere belastinginkomsten, lagere rentelasten en een hoger verwacht dividend. In paragraaf 1.2 worden de mee- en tegenvallers toegelicht. De meevallers zijn voor een groot deel incidenteel van aard.

We staan niet stil en kijken vooruit en willen deze meevallers inzetten om samen verder te bouwen aan de toekomst van de stad. We stellen voor om de meevallers te gebruiken om een aantal urgente opgaven en knelpunten aan te pakken. De belangrijkste lichten we hieronder toe. De volgende paragraaf bevat het volledige financiële beeld van mee- en tegenvallers en bestuurlijke keuzes.

Een impuls voor projecten die lang meegaan

Extra inzet van € 50 miljoen voor Energie voor de stad

De energietransitie is één van de grote opgaven waar we als stad voor staan. De toenemende elektrificering als gevolg van verduurzaming, gebouwde omgeving en mobiliteit leidt tot een sterke stijging van de vraag naar elektriciteit. Naar schatting groeit deze met een factor drie tot vier in de periode tot en met 2050. We willen de (elektriciteit)infrastructuur toekomstbestendig maken en congestie tegengaan.
Bij energietransitie gaat het ook om de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, het opwekken van duurzame energie en de verduurzaming van bedrijven en industrie. Dit alles vraagt investeringen van vele miljarden in onze stad door bedrijven, bewoners, maatschappelijke partijen en overheid, met terugverdientijden van decennia. Voor het realiseren van deze energietransitie heeft de gemeente een sleutelrol in sturing op de ruimtelijke ordening, in het verlenen van vergunningen, in de participatie met buurten en in het begeleiden van de uitvoering op straat. De aantallen stations, huisjes, meters kabel, straten die open moeten, en de onderlinge afhankelijkheden zijn groot en noodzakelijk om de transitie in goede banen te leiden. Extra inzet is nodig om problemen met de beschikbaarheid en betaalbaarheid van energie voor Amsterdammers, nu en in de toekomst, te voorkomen. Met name de opgave rond de energiecongestie is urgent en vraagt om een intensivering. In delen van de stad zoals Noord, (Nieuw-)West en delen van Centrum en Zuid is geen extra netcapaciteit meer beschikbaar voor grootverbruikers. Dat treft bedrijven, maar ook maatschappelijke voorzieningen zoals ziekenhuizen, scholen, sportfaciliteiten en theaters. Bij de Begroting 2025 volgt een bestedingsvoorstel voor de € 50 miljoen extra inzet.

Resterende Amsterdamse bijdrage aan de Oostbrug (€ 120 miljoen)

Amsterdam groeit en is volop in ontwikkeling. Er komen veel nieuwe woningen en bedrijven bij aan de oostkant van de stad, maar ook in Noord. Dat betekent een forse toename van mensen die het IJ willen oversteken. Ponten alleen kunnen die groei in de toekomst niet aan. Toen er begin dit jaar geen metro's naar Noord konden rijden en het aantal ponten beperkt was, werd eens te meer duidelijk hoe belangrijk een vaste

verbinding over het IJ is om Noord en de rest van de stad bereikbaar te houden. Bij de Begroting 2024 is al € 100 miljoen gereserveerd voor de Oostbrug. Het college wil haar aandeel in de aanleg van de brug met € 120 miljoen verhogen. Een deel hiervan wordt gebruikt voor de aanleg van wegen naar de brug toe. Er zijn gesprekken gaande met onze partners over het resterende bedrag.

Reservering van € 15 miljoen onder andere voor de realisatie van een Lerarencampus

Amsterdam kampt met een groeiend lerarentekort. We willen voor onze kinderen een goede start met het beste onderwijs, maar het lerarentekort vormt een bedreiging voor de kwaliteit van het Amsterdamse onderwijs en de kansengelijkheid. Het college werkt samen met onderwijsinstellingen aan het terugdringen van het lerarentekort.
De schaarste op de woningmarkt speelt een rol in het lerarentekort in Amsterdam. Het is voor leraren moeilijk om een passende en betaalbare woning te vinden. Het college zet € 15 miljoen opzij om bij te dragen aan de realisatie van een lerarencampus in Amsterdam en nader te bepalen overige maatregelen, om zo te zorgen voor betaalbare huisvesting voor leraren. Het doel is een campus neer te zetten met minimaal 80 zelfstandige woningen voor leraren. De nadere uitwerking komt bij de Begroting 2025.

Extra inzet op een schoner Amsterdam

Zwerfafval vormt een steeds groter probleem en zorgt voor grote ergernis bij Amsterdammers. Een schone stad is niet alleen belangrijk voor onze bewoners, maar ook onze bezoekers. De invoering van statiegeld op blikjes en flesjes heeft als negatief bijeffect dat afvalbakken worden opengemaakt, met zwerfafval als gevolg. In de Begroting 2024 hebben we extra geld uitgetrokken voor afvalinzameling en reiniging in Zuidoost, Nieuw-West en Noord en voor de binnenstad. De gemeenteraad heeft op 24 april 2024 besloten om in 2024 daarbovenop € 4 miljoen extra in te zetten voor extra reinigers, afvalmedewerkers en toezichthouders.

Alleen het opruimen van zwerfafval is geen duurzame oplossing om zwerfafval tegen te gaan. Extra inzet is ook nodig op het voorkomen ervan. Dat vraagt om ander gedrag van bezoekers, bewoners en bedrijven. Bij de Begroting 2025 komen we met een meerjarige en integrale aanpak van het zwerfafval. We zijn van plan daar bij de begroting € 10 miljoen voor vrij te maken.

Verantwoord financieel beleid: Geld reserveren voor tegenvallers in de rijksmiddelen in 2025 en zorgen voor een wendbare begroting

De uitdagingen waar we als stad voor staan vragen om investeringen, maar ook om financieel verstandig beleid. In de Voorjaarsnota 2024 van de rijksoverheid is opgenomen dat het Rijk dit jaar al overstapt naar een nieuwe financieringssystematiek voor gemeenten. Hoewel het ravijn daarmee niet is opgelost, ontvangen we vanaf 2026 wel meer geld uit het gemeentefonds dan in de Septembercirculaire 2023 werd voorzien. Voor 2025 is echter sprake van een tegenvaller: het gemeentefonds wordt dan eenmalig € 675 miljoen lager vastgesteld. Met het oog op deze tegenvaller, en ook met het oog op de resterende risico's die we nog steeds lopen voor de jeugdzorg en onzekerheid over eventuele maatregelen van een nieuw kabinet, reserveren we voorlopig het rekeningresultaat over 2023 van € 122 miljoen.
Ook werken we met de bestuursopdracht inzicht in beleid, geld en keuzes verder aan een wendbare begroting en bereiden we ons daarmee voor op het ravijn.

1.2 Het financiële beeld

De focus van deze hoofdlijnen ligt – in lijn met de rest van de voorjaarsnota – op het huidige jaar. Als een verandering in een onderdeel van het financiële beeld in 2024 ook meerjarige effecten heeft, lichten we die toe in de tekst. De toelichting is beknopt en bedoeld om alvast de richting te laten zien die bij de Begroting 2025 verwacht kan worden. De raad stelt bij deze voorjaarsnota alleen de budgettaire wijzigingen in 2024 vast. In hoofdstuk 3 is gedetailleerd terug te vinden welke begrotingsaanpassingen zich in 2024 voordoen in de programma's.

In onderstaande tabel staan de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de Begroting 2024. Een positief getal in de tabel betekent dat het saldo van deze voorjaarsnota verbetert, een negatief getal dat het saldo verslechtert.

De tabel bestaat uit de volgende onderdelen:
1. Het beginsaldo
2. Ontwikkelingen in het algemene beeld
3. Bestuurlijke keuzes in de programma's
4. Investeringen
5. Kasschuiven

Tabel 1 Financieel overzicht 2024

(bedragen x € miljoen, i=incidenteel, s=structureel)

	I/S	2024
1. BEGINSALDO		
Saldo Begroting 2024	S	0,0
2. ONTWIKKELINGEN IN HET ALGEMENE BEELD		
Gemeentefonds	S	14,5
Belastingen	S	16,6
Dividenden	I/S	9,5
Rentelasten	I/S	19,0
Overig	I/S	20,9
3. BESTUURLIJKE KEUZES IN DE BELEIDSPROGRAMMA'S		
Totaal	I/S	-126,7
4. INVESTERINGEN		
Actualisatie kapitaallasten investeringen	S	6,7
5. KASSCHUIVEN		
Totaal kasschuiven	I	42,7
SALDO Voorjaarsnota 2024		**3,3**

1. Beginsaldo

Saldo Begroting 2024

Het startpunt van de Voorjaarsnota 2024 is de vastgestelde Begroting 2024, die voor 2024 sloot op nul.

2. Ontwikkelingen in het algemene financiële beeld

Gemeentefonds

Het grootste deel van onze inkomsten ontvangen we uit het gemeentefonds. Ieder jaar publiceert het Rijk drie circulaires (de meicirculaire, de septembercirculaire en de decembercirculaire) over de ontwikkeling van het gemeentefonds. Op basis van deze circulaires wordt duidelijk wat de gevolgen zijn voor de uitkering die Amsterdam ontvangt uit het gemeentefonds.

De septembercirculaire en de decembercirculaire worden voor het jaar 2024 verwerkt in deze voorjaarsnota en voor de jaren 2025 en verder in de Begroting 2025. Het opgetelde effect van deze circulaires is een meevaller van € 14,5 miljoen in 2024. Dit effect heeft twee oorzaken, die in tegengestelde richting werken. Enerzijds is het loon- en prijsaccres van het gemeentefonds geactualiseerd. Via dit loon- en prijsaccres beweegt het gemeentefonds mee met de ontwikkelingen van lonen en prijzen. Deze actualisatie zorgt voor een meevaller van ruim € 30 miljoen in 2024. Anderzijds is onze gemeentefondsuitkering herberekend op basis van de meest recente getallen voor de zogenaamde maatstaven die als grondslag voor onze uitkering worden gebruikt. Deze actualisatie resulteert in een tegenvaller van € 18,7 miljoen. Het netto effect van die twee ontwikkelingen, € 14,5 miljoen, zetten we in deze voorjaarsnota in als dekking voor knelpunten en beleidsmatige keuzes in 2024.

Tot en met 2026 heeft het Rijk de omvang (volume) van het gemeentefonds vastgeklikt. Jaar op jaar is er daarom enkel sprake van een compensatie voor loon- en prijsstijging, en dus geen volumegroei. In de Miljoenennota 2024 werd aangekondigd dat we vanaf 2027 weer volumeaccres krijgen, en dat de systematiek voor de groei van het gemeentefonds vanaf 2027 wijzigt. De verandering in systematiek houdt in dat het gemeentefonds niet meer meebeweegt met de rijksuitgaven, maar met de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit geldt voor zowel de volumeontwikkeling als voor de loon- en prijsontwikkeling.

In de recent gepubliceerde Voorjaarsnota 2024 van het Rijk is opgenomen dat deze nieuwe systematiek al per 2024 wordt doorgevoerd, en niet zoals eerder aangekondigd in 2027. Ook is nu al duidelijk dat we vanaf 2026 meer geld uit het gemeentefonds krijgen dan in de Septembercirculaire 2023 werd voorzien. Voor 2025 is echter sprake van een tegenvaller: het gemeentefonds wordt dan eenmalig € 675 miljoen lager vastgesteld. Met het oog op de doorwerking van deze tegenvaller voor Amsterdam, en ook met het oog op de resterende risico's die we nog steeds lopen voor de jeugdzorg en onzekerheid over eventuele maatregelen van een nieuw kabinet, reserveren we voorlopig het rekeningresultaat.

Het financiële effect van de vervroegde invoering van deze systematiek verwerkt het Rijk in de meicirculaire van dit jaar. De meicirculaire verwerken we in de Begroting 2025. In de begroting komen we ook met een gewijzigde systematiek voor de berekening van de compensatie van loon-, prijs- en volumegroei in onze begroting. In die nieuwe systematiek dekken we onze nominale ontwikkeling (het meebewegen van de begroting met lonen en prijzen) en volumeontwikkeling vanuit het gemeentefondsaccres en de indexatie van onze eigen inkomsten.

Belastingen

In de voorjaarsnota actualiseren we de raming van onze belastingkomsten. Deze actualisatie leidt tot een meevaller op drie terreinen: parkeren, de vermakelijkheden-retributie (VMR) en het precario voor terrassen.

Sinds de Begroting 2023 landen de parkeeropbrengsten in de algemene middelen. De lasten die samenhangen met parkeren verwerken we in programma 2. In de actualisatie van de parkeerinkomsten nemen, naast de opbrengsten, ook de uitvoeringskosten voor de parkeerdienstverlening toe. Voor het realiseren van de parkeerdienstverlening en -handhaving werken we samen met partners, waarbij de vergoeding voor hun dienstverlening (deels) meebeweegt met het aantal parkeerders op straat. Het gesaldeerde effect van de ontwikkelingen in de baten en lasten bij parkeren leiden tot een meevaller vanaf 2024. In 2024 gaat het om € 6 miljoen.

Vanwege de groei van het aantal passagiers op de rondvaartboten en de transitpassagiers van de cruisevaart is de verwachte opbrengst uit de vermakelijk-hedenretributie naar boven bijgesteld met € 5,6 miljoen vanaf 2024.

Met ingang van 2023 wordt er weer precariobelasting voor terrassen geheven, na een aantal jaren van uitstel gedurende de coronacrisis. Uit de jaarrekening blijkt dat de

inkomsten uit deze belasting hoger uitgevallen dan geraamd. We passen de raming aan op basis van deze ervaring, met € 5 miljoen vanaf 2024.

Ontwikkelingen dividenden

De actualisatie van de dividenden laat voor 2024 een meevaller zien van € 9,5 miljoen. Dit is vooral het gevolg van ontwikkelingen bij drie van onze deelnemingen.

Bij Alliander is in 2024 sprake van twee incidentele meevallers. € 4,9 miljoen vanwege de verkoop van het bedrijfsonderdeel Kenter, en € 6 miljoen als gevolg van betere financiële resultaten.
Bij het Havenbedrijf valt het dividend in 2024 € 3,7 miljoen lager uit dan verwacht. Het dividend is lager uitgekomen vanwege een hogere vennootschapsbelasting dan waar in de prognoses rekening mee was gehouden. Ook voor de jaren na 2024 verwachten we een lager dividend vanuit het Havenbedrijf. Dit meerjarige effect wordt verwerkt in de Begroting 2025.

Het nettoresultaat van VGA Verzekeringen is hoger uitgevallen dan begroot vanwege een onverwacht positief resultaat uit beleggingsopbrengsten van ruim € 1 miljoen. Hierdoor is sprake van een incidentele meevaller van € 1,2 miljoen in 2024.

Rente

In de Begroting 2024 was de raming van de rentelasten gebaseerd op een marktrente van 3,5% voor langlopende leningen. Sindsdien is de marktrente iets gedaald.
De actualisatie van de rentelasten in deze voorjaarsnota gaat uit van een rentepercentage van 3,25%.

De ontwikkeling van de rentetarieven en onze schuld leiden tot een meevaller van ongeveer € 7 miljoen. De schuld was eind 2023 ongeveer € 250 miljoen lager dan begroot, en als gezegd is de rente gedaald. Onze verwachting is dat de schuldgroei de komende jaren (in ieder geval tot en met 2026) iets achterblijft bij de ramingen uit de Begroting 2024, waardoor de rentelasten de komende jaren ook licht dalen. Daarnaast is er in 2024 een aanvullend positief effect van € 12,1 miljoen. De verwachting is dat de verkoop van AEB niet volledig in 2024 zal zijn afgerond, in verband met goedkeuring door ACM. Hierdoor kan de voorziening voor de rentebaten AEB-lening in 2024 vrijvallen.

Overig

De overige ontwikkelingen zorgen voor € 20 miljoen ruimte in 2024. Het betreft drie ontwikkelingen: de aanpassing van de verwachte parkeerinkomsten door de uitbreiding van betaald parkeren in Noord en Sloterdijk, vrijval uit een aantal reserves en de middelen die we van het Rijk ontvangen uit de Single use plastics zwerfafval-vergoeding.

3. Bestuurlijke keuzes in de programma's

Naast de hierboven toegelichte wijzigingen in de algemene dekkingsmiddelen, bevat deze voorjaarsnota ook wijzigingen in de programma's. In tabel 2 zijn de afwijkingen opgenomen die zich in de programma's voordoen ten opzichte van de begroting. Die afwijkingen zijn het gevolg van de bestuurlijke keuzes die we gemaakt hebben en die een gevolg hebben voor het saldo van onze gemeentebegroting. Hieronder lichten we per programma kort toe wat de belangrijkste bestuurlijke keuzes zijn die het college heeft gemaakt. Daarnaast geven we een kort overzicht van de inzet van de eindejaarsmarge in de verschillende programma's. Verderop in deze financiële hoofdlijnen is een overzicht opgenomen van de neutrale en technische mutaties die geen effect hebben op het saldo.

Voor alle ontwikkelingen verwerken we in deze voorjaarsnota het effect in 2024. Als er een meerjarig effect is, verwerken we dat in de Begroting 2025.

Tabel 2. Bestuurlijke keuzes in de programma's met een saldo-effect
(bedragen x € miljoen)

		2024
1*	Energietransitie en verduurzaming	-10,0
1	Toezicht naleving middeldure huur afspraken erfpacht	-0,4
1	Omgevingswet (transitiekosten)	-0,5
1	Omgevingsdienst Noordzeekanaal Gebied (OD NZKG)	-0,7
1	Volkstuinen	-0,3
1	Correctie canonindexering erfpacht	-0,4
1	Programma Eeuwigdurende Grafrust	-0,2
1	Stimuleringsbeleid wooncoöperaties	-0,3
3	Publieksbereik Archeologie	-0,2
5*	Lerarencampus	-15,0
6	Aanpak ouderen, kinderboerderijen, jeugdhulp	-2,9
7	Pantar & beschut werk	-6,0
7	Agenda bestaanszekerheid	-2,8
7	Regionaal Werk Centrum	-2,5
8	Toezicht en handhaving evenementen	-0,6
8	Comité Herdenking Februaristaking	-0,0
8	Bijdrage VRAA mentale weerbaarheid brandweer	-0,8
B	Wetgeving digitalisering	-1,3
B	MBO Traineeship	-1,0
B	Inclusie, diversiteit en vertrouwenswerk	-2,0
	Totaal bestuurlijke keuzes in de programma's	**-47,8**
	Inzet eindejaarsmarge	**-78,9**
	Totaal ontwikkelingen in de programma's	**-126,7**

** Reservering in reserve coalitiemiddelen (programmaonderdeel A.4)*

Programma 1

Energietransitie en verduurzaming (€ 10 miljoen)

We maken € 50 miljoen vrij voor de energietransitie en verduurzaming, waarvan € 10 miljoen in 2024. In de inleiding is uitgebreider toegelicht waar we dit geld voor in gaan zetten.

Toezicht naleving middeldure huur afspraken erfpacht (€ 0,4 miljoen)

Huurwoningen in het middensegment zijn en blijven hard nodig. In het coalitieakkoord is het streven afgesproken dat middeldure huurwoningen ook middeldure huurwoningen moeten blijven. We maken structureel geld vrij zodat alle middeldure huurwoningen om de vijf jaar kunnen worden gecontroleerd.

Omgevingswet (transitiekosten, € 0,5 miljoen)

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Er is in beeld gebracht wat de uitvoering van de Omgevingswet voor ons betekent. De netto transitiekosten tot en met 2026 zijn geraamd op € 16 miljoen. Deze kosten dekken we deels vanuit de incidentele rijksbijdrage die we hiervoor via het gemeentefonds ontvangen. We maken ruimte vrij om het resterende tekort aan te vullen. Tot en met 2026 gaat het in totaal om € 5,0 miljoen, waarvan € 0,5 miljoen in 2024.

Omgevingsdienst Noordzeekanaal Gebied (OD NZKG, € 0,7 miljoen)

Er is bij OD NZKG sprake van een structureel tekort. In deze voorjaarsnota maken we € 0,7 miljoen vrij voor de uitvoering van een aantal wettelijke (basis)takken van de OD NZKG. In totaal gaat het voor dit jaar en volgend jaar om € 3,0 miljoen.

Volkstuinen (€ 0,3 miljoen)

De Aanpak voor ontwikkeling van de Amsterdamse volkstuinparken is op 22 december 2021 door de Raad vastgesteld. Voor het uitwerken van de aanpak wordt een programmaorganisatie opgezet. Hiervoor maken we tot en met 2027 € 0,9 miljoen vrij.

Correctie canonindexering erfpacht (€ 0,4 miljoen)

In 2023 is de canon voor de canonbetalende erfpachtrechten die uitgegeven zijn onder de Algemene Bepalingen 2000 geïndexeerd met de inflatie minus eén procentpunt. Achteraf moet worden geconcludeerd dat voor deze rechten de indexering te hoog is vastgesteld. We maken in 2024 en 2025 geld vrij voor de afhandeling van de correctie hiervan.

Programma Eeuwigdurende Grafrust (€ 0,2 miljoen)

We zetten in 2024 en 2025 € 0,2 miljoen in om de aanvraag voor een locatie voor eeuwigdurende grafrust af te kunnen handelen. Het wordt gebruikt voor coördinatie, communicatie en planologisch-juridisch advies. De aanvraag is gedaan door het Islamitisch genootschap Amsterdam, dat een groot deel van de soennitische moskeeën voor onder andere de Marokkaans-Amsterdamse gemeenschap vertegenwoordigt.

Stimuleringsbeleid wooncoöperaties (€ 0,3 miljoen)

Met het stimuleringsbeleid wooncoöperaties verstrekken we leningen waarmee een wooncoöperatie de ontwikkeling en bouw van een gebouw kan financieren, of bijvoorbeeld de overname van een wooncomplex van een woningcorporatie.
We maken € 1,2 miljoen vrij om het stimuleringsbeleid te kunnen voortzetten, waarvan € 0,3 miljoen in 2024.

Programma 3

Publieksbereik Archeologie (€ 0,2 miljoen)

De ondergrond van Amsterdam herbergt een rijk bodemarchief dat tot het collectief geheugen van de stad en haar inwoners behoort. De komende jaren willen we een brede doelgroep enthousiasmeren voor de ondergrond van de stad. Om een groter publiek, jong en oud, in alle stadsdelen te bereiken maken we in totaal € 0,8 miljoen vrij, waarvan € 0,2 miljoen in 2024 wordt ingezet.

Programma 5

Lerarencampus (€ 15 miljoen)

Zoals in de inleiding uitgebreider toegelicht zetten we € 15 miljoen opzij voor betaalbare huisvesting voor leraren, onder andere voor de realisatie van een lerarencampus op IJburg.

Programma 6

Aanpak ouderen, kinderboerderijen, jeugdhulp (€ 2,9 miljoen)

In 2024 zijn diverse mee- en tegenvallers binnen programma 6. Dit resulteert per saldo in hogere uitgaven van € 2,9 miljoen in 2024. Dit wordt onder andere ingezet voor de aanpak ouderen, kinderboerderijen en jeugdhulp.

Programma 7

Pantar & beschut werk (€ 6,0 miljoen)

In 2024 is € 6 miljoen nodig om het verwachte negatief operationeel resultaat van Pantar te kunnen dekken. Het operationele tekort is het gevolg van een aantal ontwikkelingen. Aanpassingen in cao's leiden tot hogere personele lasten. Daarnaast heeft de transformatie die Pantar doormaakt van een organisatie die werkt op basis van 100% loonkostensubsidie naar een organisatie die werkt met medewerkers waarvan alleen de verminderde loonwaarde met subsidies wordt gedekt een negatief financieel effect. Tenslotte is de problematiek van de medewerkers zwaarder geworden. Hierdoor is meer begeleiding nodig en kunnen deze mensen op minder werksoorten worden ingezet. Hierdoor kan het merendeel van deze medewerkers alleen worden ingezet op minder rendabele werksoorten.

In bredere zin reserveren we de komende jaren in totaal ongeveer € 21 miljoen voor beschut werk. Hiermee wordt het operationeel tekort voor Pantar in 2024 en 2025 gedekt, het restant is voor de bredere opgave beschut werk.
Hiermee bieden we financiële zekerheid, waardoor Pantar zich sneller en op een meer innovatieve wijze kan ontwikkelen richting sociaal ontwikkelbedrijf/sociaal ondernemer en binnen de financiële kaders kan blijven. Inzet is dat Pantar in intensieve en transparante samenwerking met de gemeente de komende periode een meerjarenstrategie 2025-2029 uitwerkt die ons het vertrouwen geeft dat Pantar deze ontwikkeling kan realiseren binnen voor de gemeente haalbare financiële kaders.

Agenda bestaanszekerheid (€ 2,8 miljoen)

Onlangs is de agenda bestaanszekerheid bestuurlijk vastgesteld. Voor een deel wordt die uitgevoerd binnen de bestaande organisatorische en financiële kaders. Een deel betreft echter het vernieuwen of intensiveren van de dienstverlening waar (nog) geen dekking tegenover stond. Hiervoor maken we incidenteel € 9 miljoen vrij, waarvan € 2,8 miljoen in 2024 wordt besteed.

Regionaal Werk Centrum (RWC, € 2,5 miljoen)

Het RWC ontwikkelt loopbaanpaden voor alle Amsterdammers richting sectoren met grote personeelstekorten en biedt begeleiding van mensen en trajecten. Hiervoor ontving het RWC-financiering van het Rijk. Bij de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk werd duidelijk dat het Rijk minder middelen beschikbaar stelde voor 2023 en 2024. In tegenstelling tot de verwachte € 5 miljoen ontvangen we € 2,5 miljoen. Daardoor ontstaat een tekort in het programma van € 2,5 miljoen, dat we in deze voorjaarsnota aanvullen.

Programma 8

Toezicht en handhaving evenementen (€ 0,6 miljoen)

Voor het vergroten van de veiligheid van, en toezicht op (met name de grote) evenementen in Amsterdam zijn extra middelen nodig. Hierbij gaan we uit van het inrichten van extra toezicht op 60-80% van grote evenementen en risicovolle middelgrote evenementen. Hiervoor maken we structureel € 0,6 miljoen vrij.

Comité Herdenking Februaristaking (€ 19.000)

Het Comité Herdenking Februaristaking ontvangt geen subsidie van de gemeente, hoewel het een onmisbare en unieke herdenking betreft. Met een incidentele bijdrage voor 2024, en een structurele bijdrage van € 50.000 per jaar garanderen we een waardige herdenking voor de toekomst en een mogelijke uitbreiding van (bijvoorbeeld educatieve of promotionele) activiteiten.

Bijdrage VRAA mentale weerbaarheid brandweer (€ 0,8 miljoen)

Om te investeren in de mentale weerbaarheid van (beroeps) brandweermensen zijn extra middelen nodig. Dit doen we om de mentale weerbaarheid van brandweermensen via trainingen, oefeningen en mentale checks te verhogen en daarmee PTSS te voorkomen. Het gaat om € 0,8 miljoen in 2024 en 2025.

Programma B

Wetgeving digitalisering (€ 1,3 miljoen)

Op het gebied van digitalisering zien we een aantal ontwikkelingen op wet- en regelgeving waar invulling aan moet worden gegeven. Er is de komende jaren steeds meer aandacht nodig voor de kansen en risico's van kunstmatige intelligentie. Daarnaast moeten we geld vrijmaken om aan de minimale eisen van nieuwe Europese wetgeving omtrent cyberbeveiliging, en de aangepaste Wet politiegegevens, te voldoen. In totaal stellen we hier € 1,3 miljoen voor beschikbaar in 2024 en 2025, en € 0,2 miljoen structureel vanaf 2026.

Mbo-traineeship (€ 1 miljoen)

Het vinden van werk blijft voor veel mbo'ers lastig. Daarnaast hebben we als organisatie mbo'ers hard nodig. We maken daarom € 1 miljoen in 2024 en 2025 vrij voor het voortzetten van de in september 2023 gestarte pilot mbo-traineeship, dat in eerste instantie loopt tot en met juni 2025.

Inclusie, diversiteit en vertrouwenswerk (€ 2,0 miljoen)

We geven een extra impuls aan onze inzet op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid in de organisatie. Hiervoor maken we in 2024, 2025 en 2026 € 0,5 miljoen vrij.
In diezelfde periode zetten we € 1,2 miljoen per jaar in voor de benodigde wervingscapaciteit om bewust inclusief te kunnen werven en selecteren. Dit is nodig om invulling te geven aan de bestuursopdracht inclusie & diversiteit en onze ambities voor een divers personeelsbestand, en ervoor te zorgen dat de instroom bij directies en stadsdelen divers en representatief blijft.
Bij het Bureau Integriteit zien we dat naar aanleiding van de onderzoeksrapporten over racisme en discriminatie uitbreiding van het vertrouwenswerk en het meldpunt nodig is. Hier zetten we met € 0,3 miljoen per jaar in 2024, 2025 en 2026 extra op in.

Inzet eindejaarsmarge

Het effect in de beleidsprogramma's bestaat voor een deel uit de eindejaarsmarge. Door de cijfers uit het Jaarverslag 2023 af te zetten tegen de begroting hebben we de eindejaarsmarge berekend. De eindejaarsmarge is bedoeld om een eventuele onderbesteding mee te kunnen nemen naar een volgend jaar (gemaximeerd op 1% van het lastentotaal van een programma) of een overschrijding als een taakstelling op te nemen voor het komend jaar. De positieve en negatieve eindejaarsmarges tellen op tot € 78,9 miljoen. Dit betekent dat per saldo € 78,9 miljoen meegenomen wordt naar 2024. Hieronder wordt kort uiteengezet hoe de eindejaarsmarge in de programma's wordt ingezet.

De overschrijding (negatieve eindejaarsmarge) van € 11,9 miljoen in programma 1 heeft niet geleid tot een taakstelling. Vanwege de budgettaire opgave is besloten om geen taakstelling op te leggen.

Programma 2 heeft een positieve eindejaarsmarge van € 54,7 miljoen.
Deze eindejaarsmarge is vooral het resultaat van capaciteitsproblemen, onvoorziene omstandigheden en problemen in aanbestedingsprojecten bij het programma Stadsverbetering. De werkzaamheden bij deze projecten zijn doorgeschoven naar 2024.

Programma 3 heeft een positieve eindejaarsmarge van € 1,5 miljoen. Deze eindejaarsmarge zetten we in voor de subsidieregeling voor straatmanagement en gebiedsgebonden ondernemersinitiatieven (buurteconomie), tijdelijke capaciteit voor voorzieningen van Kunst en Cultuur, voor uitvoering en realisatie van investerings-

projecten, voor het binnenhalen van private investeerders en de Uitvoeringsagenda 2023-2026.

Programma 5 heeft een positieve eindejaarsmarge van € 1,8 miljoen. Dit gebruiken we voor de inzet op het kenniscentrum kansenongelijkheid, fusie voortgezet onderwijs scholen, brede band netwerk scholen, schooltuinen, Amsterdam 750 jaar, hervorming Verordening Lokaal Onderwijsbeleid Amsterdam en onderzoeksactiviteiten van het Preventief Interventie Team.

Programma 6 heeft een positieve eindejaarsmarge van € 8,4 miljoen.
De eindejaarsmarge wordt gebruikt om tekorten te dekken.

Programma 7 heeft een positieve eindejaarsmarge van € 4,1 miljoen. Hiervan wordt € 1 miljoen ingezet op digitalisering, om de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden te verbeteren. Het restant zetten we in voor de opgaven waar de doelgroep waar we dienstverlening aan geven groeit: inburgering, ondersteuning ondernemers en sociaal werk.

Programma 8 heeft een positieve eindejaarsmarge van € 2,7 miljoen. We zetten de eindejaarsmarge in voor een aantal knelpunten binnen het programma; voor straatcoaches, voor het ISG Host-team dat in Venserpolder in gesprek gaat met buurtbewoners en partners, en voor het behandelen van PTSS bij personeel van Toezicht en Handhaving.

Programma B heeft een positieve eindejaarsmarge van € 5,7 miljoen, voornamelijk door onderbesteding op buurtbudgetten en Digitale stad. Deze eindejaarsmarge zetten we daarom op die onderwerpen in.

4. Investeringen

De portfolio's per domein zijn geactualiseerd en worden aangevuld, gericht op uitvoering van de collegeambities voor verantwoorde groei en een duurzame toekomst. We leggen de meerjarige portfolio's bij de Begroting 2025 voor. De investeringsruimte voor 2024 kan naar beneden worden bijgesteld, gezien de actualisatie van de verwachte uitgaven in 2024. Dit geldt met name voor de investeringen in het domein van de maartschappelijke voorzieningen. Deze ruimte schuift door naar de jaren erna.

De verlaging van de geraamde investeringsuitgaven voor investeringsdomein Maatschappelijke Voorzieningen wordt veroorzaakt door vertraging van de uitvoering van de renovatie van het Amsterdam Museum door een rechtszaak. Daarnaast is de raming van de investeringsuitgaven voor Onderwijshuisvesting naar beneden bijgesteld door vertraging in de uitvoering van diverse projecten.

Het totaalbeeld van de investeringsruimte voor 2024 ziet er als volgt uit:

Tabel 3 Voorgenomen investeringsruimte 2024

(bedragen x € miljoen)

Domeinen	Begroting 2024	Voorjaarsnota 2024
Bestuur en organisatie	85	82
Maatschappelijke voorzieningen	239	175
Openbare ruimte en mobiliteit	419	409
Overig		19
Totaal domeinen	**743**	**685**
Overprogrammering	**239**	**200**
Totaal incl overprogrammering	**982**	**885**

De verlaging van de geraamde investeringsuitgaven voor het domein Maatschappelijke voorzieningen wordt veroorzaakt door vertraging van de uitvoering van de renovatie van het Amsterdam Museum door een rechtszaak. Daarnaast is de raming van de investeringsuitgaven voor Onderwijshuisvesting naar beneden bijgesteld door vertraging in de uitvoering van diverse projecten.

Onder het kopje 'Overig' is € 19 miljoen aan investeringen opgenomen voor programma 7 Sociale Zaken en Armoedebestrijding en programma 8 Veiligheid. Deze investeringen maakten bij de Begroting 2024 nog deel uit van het portfolio van het domein Bestuur en organisatie. Om de sturing te vergemakkelijken op de investeringen in dat portfolio (die vooral zijn gericht op huisvesting en ICT) zijn de investeringen van programma 7 en 8 nu separaat opgenomen.

In de portfolio's programmeren we meer investeringen dan waar feitelijk ruimte voor is. Dit noemen we overprogrammering. Op die manier calculeren we vertraging in de uitvoering in. In de portfolio's wordt hiervoor een realistisch percentage aangehouden (van maximaal 30%).

Zoals gezegd leggen we bij de Begroting 2025 de meerjarige investeringsportfolio's 2024-2028 voor. Om vertraging te voorkomen wordt voor een aantal investeringen dat we in 2024 uitvoeren nu bij de voorjaarsnota besluitvorming gevraagd, en niet bij de Begroting 2025. Het gaat om enkele nieuwe of gewijzigde investeringen waarvan uitgaven zijn gepland in 2024, maar waar nog geen investeringsbesluit voor is genomen. Ook is het voorstel om van sommige reeds lopende investeringen de investeringssommen te verhogen.

Tabel 4 Investeringen 2024 met besluitvorming in deze voorjaarsnota

Domein	**Nieuwe investering**	**Totale investeringssom**
ORM	Czaar Peterstraat	€ 8,7 miljoen
ORM	Kalverstraat/Nieuwedijk	€ 10,0 miljoen
ORM	Recyclepunt Toetsenbordweg	€ 4,5 miljoen
BO	Digitalisering In- Door- en Uitstroom medewerkers	€ 10,2 miljoen
BO	Vervanging servicemanagementsysteem	€ 7,0 miljoen
BO	Voorbereiding vervanging bestuurlijk besluitvormingssysteem	€ 0,6 miljoen
BO	Ontwikkeling Octopus (juridisch systeem)	€ 0,8 miljoen
Overig	Stadsbank van Lening	€ 3,1 miljoen
Domein	**Verhoging van investering**	Verhoging investeringssom
ORM	Tunnels indexatie	€ 5,6 miljoen
ORM	Wagenpark afval	€ 3,0 miljoen
ORM	Stalen containers vervanging	€ 10,7 miljoen
ORM	Stalen containers uitbreiding	€ 5,4 miljoen
BO	Aanvullend krediet AFIS	€ 9,5 miljoen
BO	Aanvullend krediet hardware 2024	€ 3,2 miljoen
BO ORM	Laadinfrastructuur wagenpark - maatschappelijk Laadinfrastructuur wagenpark- tariefdiensten	€ 24,5 miljoen
Domein	**Versnelling van investering**	Totale investeringssom
ORM	Verhardingen	€ 8,0 miljoen
BO	Stadsloketten 2024	€ 0,4 miljoen

Voor de investering in het servicemanagementsysteem geldt bijvoorbeeld dat de startdatum is vervroegd om tijdig te kunnen aanbesteden. Bij de investering in laadinfrastructuur is zoals eerder al was aangekondigd de raming herijkt en sprake van een verhoging van de investeringssom. Voor andere investeringen (zoals voor het verhardingsprogramma) geldt dat het wenselijk is de voorbereiding eerder te starten, bijvoorbeeld omdat er capaciteit beschikbaar is.

5. Kasschuiven

In deze voorjaarsnota verwerken we het incidentele effect van de voorgestelde kasschuiven. Een kasschuif is een wijziging in een begroting, waarbij uitgaven worden verschoven in de tijd. Een kasschuif is dus een beleidsarme schuif van middelen; we voeren het beleid uit zoals gepland, enkel op een ander moment. In tabel 5 is te zien welk effect we in de voorjaarsnota voor 2024 verwerken, maar ook het meerjarige effect van de kasschuiven dat bij de Begroting 2025 wordt verwerkt.

Tabel 5 Kasschuiven 2024-2028

(bedragen x € miljoen)

Programma	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
1 - Bouwen, wonen en duurzaamheid	Actualisatie projectkosten NISE	0,7	0,4	-1,0	0,0	0,0
2 - Openbare ruimte, groen, water, vervoer	Groen, Leges vergunningen, Binnenhavengeld pleziervaart, nieuwe parkeerhandhaver, EJM	51,6	-7,2	-18,9	-29,0	3,6
3 - Economie, kunst, cultuur en erfgoed	Kunstenplan, Lokale media, toeristenbelasting, EJM	2,3	-2,3	0,0	2,2	-2,2
5 - Onderwijs	coalitieakkoordmiddelen middelen	1,6	-0,3	-0,8	-0,5	0,0
6 - Gezondheid, zorg, jeugd, opvang en diversiteit	Ongedocumenteerden, Sociaal Wijkteam	1,8	-2,4	0,3	0,3	0,0
8 - Veiligheid	Stichting Sail Amsterdam	-0,8	0,8	0,0	0,0	0,0
A - Algemene middelen	Canonopbrengst erfpacht	-8,9	-9,5	18,3	0,0	0,0
B - Bestuur en organisatie	Buurtbudgetten, Taakstelling	-5,5	-0,1	1,9	1,9	1,9
Totaal		**42,7**	**-20,5**	**-0,2**	**-25,2**	**3,2**

1.3 Afwijkingen per programma

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk is toegelicht, zijn in tabel 2 alleen de mutaties in de programma's opgenomen die een bestuurlijke keuze vereisten en een gevolg hebben voor het saldo van onze gemeentebegroting. Naast deze mutaties zijn in deze voorjaarsnota technische en gemeentebreed neutrale mutaties verwerkt. In tabel 6 maken we deze mutaties per programma inzichtelijk. Een voorbeeld van een technische en gemeentebreed neutrale mutatie zijn de gerichte uitkeringen uit het gemeentefonds, de zogenaamde integratie- en decentralisatie-uitkeringen.
Deze uitkeringen worden door het Rijk geoormerkt voor besteding met een bepaald doel of op een bepaald terrein en worden direct doorvertaald naar de beleidsprogramma's. Het saldo van programma A (waar de gemeentefondsmiddelen geboekt worden) verbetert en het saldo van de beleidsprogramma's (waar het geld wordt uitgegeven) verslechtert. In hoofdstuk 3 van deze voorjaarsnota worden alle mutaties in de programma's toegelicht, zowel de bestuurlijke keuzes als de neutrale en technische mutaties.

Tabel 6 Technische en neutrale mutaties per programma
(bedragen x € miljoen)

	2024
Programma 1 - Bouwen, Wonen en Duurzaamheid	-2,1
Programma 2 - Openbare ruimte, Water, Groen, Vervoer	-7,5
Programma 3 - Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed	-24,0
Programma 4 - Sport	0,2
Programma 5 - Onderwijs	-8,2
Programma 6 - Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit	-8,5
Programma 7 - Sociale zaken en Armoedebestrijding	-8,7
Programma 8 - Veiligheid	5,6
Programma A - Algemene dekkingsmiddelen	124,0
Programma B - Bestuur en organisatie	-70,8
Totaal	**0,0**

1.4 Frictiekosten

Frictiekosten ontstaan wanneer het behalen van een structurele besparingsmaatregel gepaard gaat met kosten om te komen tot deze besparing. We streven ernaar frictiekosten altijd zo laag mogelijk te houden. Ook verwachten we van alle organisatieonderdelen dat zij zoveel mogelijk zelf dekking vinden voor frictiekosten. Wanneer dit niet mogelijk is, kan een beroep worden gedaan op de frictiekostenreserve.
In onderstaande tabel staan de voorgestelde onttrekkingen en toevoegingen die we in de Voorjaarsnota 2024 ramen.

Tabel 7 Toevoegingen en onttrekkingen frictiekostenreserve

(bedragen x € 1 miljoen)

Onderwerp	**2024**
Vervoer & Openbare Ruimte - Flexpool	0,5
Ruimte & Economie - Transitiekosten Waternet	1,7
Economische Zaken & Cultuur - Reorganisatie	1,1
Sport - Extern plaatsen sportotheek	0,1
Sport - Omzetting naar assetmanagement Sport	0,1
ICT - Boventallig personeel	0,2
Financiën & Inkoop - Betere aansluiting en normering centrale bedrijfsvoering	0,1
Facilitair Bureau - Besparingsopgave ambtelijke huisvesting / Hybride werken	4,0
Personeel & Organisatie - Stimuleren wendbaarheid & Externe inhuur	1,3
Personeel & Organisatie - Eigen Risicodragerschap	0,3
Personeel & Organisatie - Hervormen verzuimaanpak	2,0
Directie overstijgend projectmanagement	0,1
Personeel & Organisatie - Kwaliteitsimpuls	3,0
Personeel & Organisatie - Kosten voorbereiding reorganisatie	1,2
Financiën en Inkoop	1,6
Juridisch Bureau	0,5
Clusterstaf Stadsdelen, Stadsbeheer en Dienstverlening - Besparingsopgave organisatie Samen Sterker uit de Crisis	0,2
Totaal	**17,9**

Op basis van de geraamde toevoegingen en onttrekkingen in deze voorjaarsnota en de eerdere besluitvorming over de frictiekostenreserve ontstaat onderstaand verloop.

Tabel 8 Verloop frictiekostenreserve

(bedragen x € 1 miljoen)

Verloopstaat reserve frictiekosten	**2024**
Beginsaldo (uit Jaarverslag 2023)	**20,9**
Dotaties	8,5
Aanvragen frictiekosten	17,9
Verwacht eindsaldo	**11,4**

2

2

Programma's

2.1	Bouwen, Wonen en Duurzaamheid	22
2.2	Openbare ruimte, Water, Groen, Vervoer	34
2.3	Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed	45
2.4	Sport	50
2.5	Onderwijs	52
2.6	Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit	54
2.7	Sociale zaken en Armoedebestrijding	62
2.8	Veiligheid	68
2.A	Algemene dekkingsmiddelen	72
2.B	Bestuur en organisatie	78

2.1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid

Programma 1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	865,9	931,6	-72,7	858,9
Lasten	811,1	923,2	-86,5	836,7
Saldo Baten en Lasten	**54,9**	**8,3**	**13,8**	**22,2**
Onttrekking	823,3	267,8	9,1	276,9
Toevoeging	591,7	244,4	27,6	272,1
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**231,6**	**23,4**	**-18,5**	**4,9**
Totaal Programma 1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid	**286,5**	**31,7**	**-4,7**	**27,0**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	277,9	258,6	0,4	259,0

2.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Programmaonderdeel 1.1 Ruimtelijke ontwikkeling

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	1,5	0,0	0,0	0,0
Lasten	19,2	17,9	0,5	18,4
Saldo Baten en Lasten	**-17,7**	**-17,9**	**-0,5**	**-18,4**
Onttrekking	7,1	2,4	4,3	6,8
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**7,1**	**2,4**	**4,3**	**6,8**
Totaal Programmaonderdeel 1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	**-10,7**	**-15,5**	**3,8**	**-11,7**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 0,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de gebiedsontwikkeling (€ 0,9 miljoen). Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen voor de uitvoering van de Ontwikkelstrategie 2023.
- Hogere lasten voor de volkstuinparken (€ 0,3 miljoen). Op 22 december 2021 is het plan voor de aanpak volkstuinen door de raad vastgesteld. Deze aanpak omvat richtlijnen en een voorstel voor de gezamenlijke uitwerking met de volkstuinparken, waarin onder andere langdurige huurzekerheid, planologische bescherming, meer openstelling en activiteiten en een beheerfonds zijn opgenomen. Om invulling te geven aan het genomen besluit, is er meerjarig incidenteel budget nodig.
- Hogere lasten voor een locatie voor Eeuwigdurende Grafrust (€ 0,2 miljoen). Sinds 2023 zijn wij samen met de Islamitische gemeenschap bezig de ambities te bepalen en het juridisch kader te toetsen. Voor de afronding van het project is aanvullend incidenteel budget nodig.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 4,3 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve gemeentefondsmiddelen voor het invoeren van de Omgevingswet (€ 3,4 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichtingen op de lasten van de programmaonderdelen 1.4 (Bouwen en wonen) en 1.6 (Duurzaamheid en milieubeheer).
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor gebiedsontwikkeling uit het coalitieakkoord (€ 0,9 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.1.2 Grond

Bij dit programmaonderdeel geven we voor de toelichting op afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024 eerst een uitleg over de methodiek. Programmaonderdeel 1.2 is in financieel administratief opzicht zeer complex. Dit wordt veroorzaakt doordat een groot deel van de financiële stromen met andere balansposten wordt verrekend. Bovendien moeten de verrekeningen met de reserves, vanwege BBV-voorschriften, ook in de exploitatie verantwoord worden. In de overzichten lopen daarom zowel de inkomsten en uitgaven in de projecten als de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves door elkaar.

Programmaonderdeel 1.2 Grond betreft hoofdzakelijk de gebiedsontwikkeling. De lasten en baten van de gebiedsontwikkeling worden met de reserves (het Vereveningsfonds en reserve Zuidas) verrekend. Deze reserves vormen een gesloten systeem. Daarop zijn in dit programmaonderdeel twee uitzonderingen: de afdracht uit het Vereveningsfonds aan de algemene middelen en de autonome ontwikkelingen met betrekking tot de indexatievergoeding.

De financiële toelichtingen bij de tabellen in dit programma richten zich vanuit de verplichte verantwoordingseisen vooral op de afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting en minder op de omvang van de bedragen. Om die reden geven we hier eerst inzicht in.

In 2024 verwachten we € 421 miljoen aan baten te realiseren. Dit bedrag bestaat uit opbrengsten in de grondexploitaties (€ 306 miljoen), winstnemingen (€ 56 miljoen). Daarnaast verwachten wij nog rijksbijdragen te ontvangen ten behoeve van woningbouw (€ 42 miljoen en erfpachtinkomsten € 17 miljoen).

In 2024 verwachten we € 435,6 miljoen aan lasten te realiseren. Dit bedrag bestaat hoofdzakelijk uit kosten in de grondexploitaties en overige projecten (€ 509,6 miljoen) en de toevoeging aan een voorziening van de ontvangen rijksmiddelen (€ 42 miljoen). De middelen worden onttrokken aan de voorziening wanneer aan de voorwaarden van de subsidie is voldaan.

De lagere lasten bestaan voor een belangrijk deel uit administratieve verrekeningen die op grond van de voorschriften uit het BBV ook in de toelichtingen moeten worden verantwoord (€ 115,9 miljoen). Dit zijn geen uitgaven, maar verrekeningen met balansposten en daarom budgetneutraal.

Programmaonderdeel 1.2 Grond

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	401,3	505,0	-84,0	421,0
Lasten	423,6	526,2	-90,6	435,6
Saldo Baten en Lasten	**-22,3**	**-21,2**	**6,5**	**-14,6**
Onttrekking	431,0	139,4	-32,7	106,8
Toevoeging	349,4	117,8	-26,9	90,9
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**81,6**	**21,6**	**-5,7**	**15,9**
Totaal Programmaonderdeel 1.2 Grond	**59,4**	**0,5**	**0,8**	**1,2**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel dalen met € 84,0 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere baten door minder opbrengsten en winstnemingen in de gebiedsontwikkeling. Doordat marktomstandigheden zijn verslechterd zijn vertragingen opgetreden in de grondexploitaties (€ 136,1 miljoen, waarvan € 35,0 miljoen winstnemingen). Elk jaar worden de ramingen van de gebiedsontwikkelingsprojecten van het Vereveningsfonds en Zuidas geactualiseerd in het Meerjarenperspectief Grondexploitaties (MPG). Deze actualisatie wordt bij de voorjaarsnota meerjarig verwerkt. In het MPG is een uitgebreidere toelichting op de actualisatie opgenomen. Daarnaast wordt ingegaan op de verwachte ontwikkeling van de reserves en de vereveningsruimte. De actualisatie heeft geen effect op de algemene middelen (saldoneutraal).

- Hogere baten doordat we rijksmiddelen verwachten voor de tijdelijke regeling woningbouw (€ 42,0 miljoen). Hier staan toekomstige investeringen tegenover in maatregelen voor de bereikbaarheid en ontsluiting van nieuwe woningen.
- Hogere erfpachtbaten en bijdragen van woningcorporaties als meerwaarde ontstaat bij canonherziening (aan het einde van een tijdvak) of bij verkoop of liberalisering van sociale woningen (€ 10,1 miljoen). Dit is conform de samenwerkingsafspraken met de corporaties. Deze baten worden aan de reserve vereveningsfonds toegevoegd.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 90,6 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten door bijstelling van de administratieve verrekeningen (€ 162,3 miljoen). Dit zijn geen uitgaven, maar betreft de verrekening van de baten en lasten in grondexploitatie met balansposten.
- Hogere lasten door bijstelling van uitgaven in de gebiedsontwikkeling ten opzichte van eerdere planningen (€ 37,9 miljoen). Dit bedrag is enerzijds opgebouwd uit hogere lasten in de projecten (€ 63,9 miljoen) en anderzijds lagere lasten doordat de bijdrage van aan het Rijk voor de Gaasperdammerweg is uitgesteld (€ 26,0 miljoen), omdat er nog geen overeenkomst is.
  In de hogere lasten zijn ook rijksbijdragen opgenomen, (waaronder de “Startbouwimpuls”) die we doorbetalen aan ontwikkelaars (€ 18,1 miljoen). Deze lasten worden verrekend met reserves of voorzieningen. In het meerjarenperspectief grondexploitaties wordt uitgebreider ingegaan op de gebiedsontwikkelingsprojecten, zoals toegelicht bij de baten.
- Hogere lasten door een toevoeging aan een voorziening voor ontvangen rijksmiddelen voor woningbouw, zie toelichting baten (€ 42,0 miljoen).
- Lagere lasten doordat het kasritme van de uitgaven voor het project Zuidasdok voor de komende vijf jaar is gewijzigd. De uitgaven schuiven op naar latere jaren (€ 9,2 miljoen).
- Hogere lasten door een hogere stand van de voorzieningen die onderdeel uitmaken van het Vereveningsfonds die jaarlijks worden geïndexeerd met 2 procent (€ 1,1 miljoen).

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

De totale onttrekking aan de reserves van het Vereveningsfonds daalt met € 32,7 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere onttrekking doordat het kasritme van de uitgaven voor het project Zuidasdok de aankomende vijf jaar is gewijzigd (€ 9,2 miljoen).
- Lagere onttrekking voor het project Gaasperdammertunnel omdat er nog geen overeenstemming is met het Rijk over de overdracht van het terrein (€ 26 miljoen).
- Hogere onttrekking voor overige projecten en apparaatslasten die uit de reserve worden gedekt € 2,5 miljoen, als gevolg van bijstellingen van projectuitgaven en benodigde capaciteit.

Toevoegingen aan reserves

De totale toevoeging aan de reserves van het Vereveningsfonds daalt met € 26,9 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere toevoeging door minder winstnemingen (€ 35,0 miljoen).
- Hogere toevoeging door erfpachtinkomsten (€ 10,1 miljoen).
- Lagere toevoeging voor de indexatie van de reserves en voorzieningen die onderdeel uitmaken van het Vereveningsfonds (€ 2,0 miljoen).

2.1.3 Erfpacht

Programmaonderdeel 1.3 Erfpacht

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	263,4	246,5	-10,9	235,5
Lasten	50,5	55,4	-0,4	55,0
Saldo Baten en Lasten	**212,9**	**191,1**	**-10,5**	**180,6**
Onttrekking	337,7	50,7	52,4	103,1
Toevoeging	240,6	124,9	51,2	176,2
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**97,1**	**-74,2**	**1,2**	**-73,0**
Totaal Programmaonderdeel 1.3 Erfpacht	**310,0**	**116,9**	**-9,3**	**107,5**

Financiële toelichting

Bij dit programmaonderdeel geven we voor de toelichting op afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024 eerst een uitleg over de methodiek. Ook in dit programmaonderdeel worden veel kosten en opbrengsten met de balans verrekend. Zo worden de ontvangen afkoopsommen uit het voortdurend stelsel toegevoegd aan de reserve Afkoopsommen. De ontvangen afkoopsommen uit de overstap naar het eeuwigdurende stelsel worden toegevoegd aan de reserve financiering erfpachtgronden.

Het erfpachtresultaat bestaat uit de canonopbrengsten, overige opbrengsten, beheer erfpachtstelsel, rentelasten en het project NISE. Het resultaat komt ten goede aan de algemene middelen.

De financiële toelichtingen bij de tabellen in dit programma richten zich vanuit de verplichte verantwoordingseisen vooral op de afwijkingen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting en minder op de omvang van de bedragen. Om die reden geven we hier eerst inzicht in.

In 2024 verwachten we € 157,3 miljoen aan canon- en overige opbrengsten en € 209,2 miljoen aan afkoopsommen. Van de afkoopsommen wordt € 115 miljoen afgedragen aan grondexploitaties, € 16 miljoen aan het Vereveningsfonds en wordt € 78,2 miljoen verrekend met de erfpachtreserves.
In 2024 verwachten € 55,0 miljoen aan lasten, waarvan beheer erfpachtstelsel inclusief de overstapregeling (€ 30,0 miljoen), rentelasten (€ 21,2 miljoen) en het project NISE (€ 3,7 miljoen)

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel dalen met € 10,9 miljoen in 2024. Dit komt doordat minder grond wordt uitgeven door verslechterde marktomstandigheden.
Dit leidt tot:

- Lagere baten doordat we minder canonopbrengsten ontvangen (€ 8,9 miljoen).
- Lagere baten doordat we minder afkoopsommen ontvangen (€ 2,0 miljoen).

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 0,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten doordat lasten voor het project NISE doorschuiven naar 2026 (€ 0,7 miljoen).
- Lagere lasten voor het beheer van het erfpachtstelsel doordat de kosten van de overstapregeling in 2024 afnemen door afname van beheer- en onderhoudskosten van het overstapportaal en erfpachtsystemen (€ 0,9 miljoen)
- Hogere lasten voor het versterken van handhavingscapaciteit op erfpachtcontracten met middeldure huur € 0,4 miljoen. Op advies van de Rekenkamer Amsterdam versterken wij het toezicht op de naleving van de huurafspraken.
- Hogere lasten voor het uitvoeren van correctie op de eerder toegepaste canonindexering voor erfpachtrechten (Algemene Bepalingen 2000) waarvan de bebouwing wordt verhuurd (€ 0,4 miljoen)

- Overige hogere lasten van € 0,4 miljoen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 52,4 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve Afkoopsommen doordat voornamelijk meer eeuwigdurend wordt afgekocht (€ 53,3 miljoen). Dit komt omdat er meer wordt overgestapt, zie ook toevoegingen reserve Financiering erfpachtgrond.
- Lagere onttrekking aan de reserve Financiering erfpachtgrond doordat we in 2024 minder kosten maken voor de overstapregeling (€ 0,9 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging met € 51,2 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere toevoeging aan de reserve Financiering erfpachtgrond doordat we meer afkoopsommen ontvangen uit de overstap (€ 45,1 miljoen).
- Hogere toevoeging aan de reserve Afkoopsommen doordat we meer afkoopsommen ontvangen in het voortdurend stelsel (€ 6,2 miljoen).

.

2.1.4 Wonen

Programmaonderdeel 1.4 Bouwen en wonen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	94,3	88,7	5,5	94,1
Lasten	185,7	180,9	17,4	198,3
Saldo Baten en Lasten	**-91,5**	**-92,3**	**-11,9**	**-104,2**
Onttrekking	30,6	22,2	10,1	32,3
Toevoeging	0,0	0,0	0,6	0,6
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**30,6**	**22,2**	**9,5**	**31,7**
Totaal Programmaonderdeel 1.4 Bouwen en wonen	**-60,9**	**-70,1**	**-2,4**	**-72,4**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 5,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door Rijksbijdragen vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (€ 10,3 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting bij de lasten.
- Hogere baten door VTH-leges (€ 1,4 miljoen), waarbij de te realiseren leges opbrengsten zijn aangepast aan de nominale prijsstijgingen.
- Lagere baten voor het isolatieoffensief (€ 6,9 miljoen). De beschikbare bedragen uit het coalitieakkoord blijven beschikbaar voor toekomstige jaren.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 17,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de opvang van Oekraïense ontheemden (€ 9,0 miljoen) en economisch daklozen (€ 1,9 miljoen). Om panden gebruiksklaar te maken voor opvang worden zogenaamde transitiekosten gemaakt. Dit betreft kosten voor o.a. het brandveilig maken van een pand, plaatsen van keukens en sanitaire voorzieningen, plaatsen van tussenwanden en het bouwrijp maken/ geschikt maken van grond voor opvang van Oekraïners. Ook worden er door de gemeente proceskosten gemaakt voor het zoeken en realiseren van middellange termijnlocaties. Het gaat hierbij om kosten voor onderzoek, projectmanagement, ingenieursbureau, stedenbouw en planologie. Genoemde kosten worden gedekt door het Rijk vanuit de Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne, welke als baten zijn opgenomen.
- Hogere lasten voor flex-projecten (€ 4,3 miljoen). In augustus 2022 is een bestuursovereenkomst tussen het Rijk en de gemeente gesloten met de ambitie om 2.500 – 3.000 flexwoningen te realiseren in deze bestuursperiode. Dit wordt gedekt vanuit de reserve bouwstimulering (€ 3,0 miljoen) enerzijds en het overschot normkostenvergoeding Oekraïne anderzijds (€ 1,3 miljoen).
- Hogere lasten voor de transitiekosten voor de uitvoering van de met ingang van 1 januari 2024 in werking getreden Omgevingswet (OW) (€ 2,6 miljoen). Hiervan is € 2,0 miljoen beschikbaar gesteld vanuit de gemeentefondsmiddelen en wordt vanuit programmaonderdeel 1.1 (Ruimtelijke ontwikkeling) overgeheveld.
- Hogere lasten voor de subsidies aan woningbouwcorporaties vanuit het corporatiebudget (€ 2,2 miljoen). Dit heeft te maken met subsidies uit het verleden die nog niet waren vastgesteld. Wij verwachten dat deze in 2024 wel worden verantwoord en vastgesteld. Hiertegenover staat een hogere onttrekking uit de reserve corporatiebudget.
- Hogere lasten door de herverdeling van gebiedsbudgetten in het kader van Ongelijk Investeren. Met deze mutatie wordt op basis van de plannen voor Ongelijk Investeren in Noord, Nieuw West en Zuidoost het deel van het budget dat voor de gebiedspool in Zuidoost beschikbaar is toegevoegd. Het betreft een gemeente breed saldo
- neutrale wijziging en de lasten in programmaonderdeel B.3 Bestuur en organisatie, dalen met hetzelfde bedrag (€ 1,4 miljoen).
- Hogere lasten voor het herstructureren van de juridische taken (€ 1,3 miljoen). Conform nieuwe voorschriften over overhead functies uit het BBV, moet deze formatie verantwoord worden op dit programmaonderdeel. De formatie komt over vanuit programma B.5.

- Hogere lasten voor de voorgenomen verhoging van het leningsplafond stimuleringsleningen Wooncoöperatieven (€ 0,4 miljoen). Daarmee kan het leningsplafonds voor de stimuleringsregeling worden opgehoogd naar € 23,5 miljoen.
- Hogere lasten voor de Omgevingsdienst Noordzeekanaal Gebied (OD NZKG) (€ 0,3 miljoen). Het structurele tekort op de uitvoeringsovereenkomst met de OD NZKG wordt hiermee incidenteel gefinancierd, zodat aan de wettelijke basistaken voldaan kan worden.
- Lagere lasten coalitiemiddelen isolatieoffensief en energiearmoede (€ 5,0 miljoen). Daarmee komt het budget voor 2024 op € 27,3 miljoen. Dat komt omdat een deel van het uitvoeringsplan verschuift naar 2025.
- Lagere lasten door een herschikking van de gebiedsgerichte capaciteit (€ 2,6 miljoen). Bij nader inzien sluiten enkele werkzaamheden beter aan op de doelenboom bij andere programma's. Binnen deze programma's dragen zij beter bij aan de sturing op de benoemde activiteiten. De formatie budgetten worden overgeheveld naar programmaonderdelen 6.1 (basisvoorzieningen) en 8.2 (openbare orde en veiligheid).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 10,1 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve Bouwstimulering voor flex-woningen (€ 3,0 miljoen) en het ophogen van het leningplafonds voor wooncoöperatieven (€ 0,4 miljoen). Zie hiervoor de toelichting bij de lasten.
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor het isolatieoffensief (€ 2,2 miljoen). Zie hiervoor de toelichting bij de lasten.
- Hogere onttrekking aan de reserve Corporatiebudget (€ 2,2 miljoen). Zie hiervoor de toelichting bij de lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de toevoegingen aan de reserves (groter dan € 1 miljoen).

2.1.5 Vastgoed

Programmaonderdeel 1.5 Vastgoed

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	79,1	77,5	0,2	77,8
Lasten	64,5	56,4	-5,0	51,4
Saldo Baten en Lasten	**14,6**	**21,1**	**5,3**	**26,4**
Onttrekking	1,0	3,7	0,0	3,7
Toevoeging	0,0	0,0	2,7	2,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1,0**	**3,7**	**-2,7**	**1,0**
Totaal Programmaonderdeel 1.5 Vastgoed	**15,6**	**24,9**	**2,6**	**27,4**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 0,2 miljoen in 2024.
Deze afwijking lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 5,0 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten voor de inhaalslag verduurzaming gemeentelijke vastgoedportefeuille (€ 2,7 miljoen). Deze middelen zijn bij de begroting 2024 toegekend en in de voorziening groot onderhoud gestopt. Om de regels van het BBV te volgen komt deze toevoeging aan de voorziening grootonderhoud te vervallen. De besteding van deze middelen moet worden geactiveerd. Om de toekomstige kapitaallasten te dekken worden deze middelen daarom toegevoegd aan de financieringsreserve gemeentelijk vastgoed.
- Lagere lasten doordat een aantal vastgoedobjecten naar programmaonderdeel B.5 Overhead worden verschoven, omdat deze worden gebruikt voor de interne organisatie (€ 2,0 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen onttrekkingen aan reserves op dit onderdeel.

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging aan de reserve financiering kapitaallasten voor de verduurzaming van gemeentelijke vastgoedportefeuille (€ 2,7 miljoen). Zie ook de toelichting bij de lasten.

2.1.6 Duurzaamheid en milieubeheer

Programmaonderdeel 1.6 Duurzaamheid en milieubeheer

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	17,2	4,9	16,4	21,3
Lasten	57,8	77,1	-8,4	68,7
Saldo Baten en Lasten	**-40,6**	**-72,2**	**24,8**	**-47,4**
Onttrekking	15,9	49,3	-25,1	24,2
Toevoeging	1,7	1,7	0,0	1,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**14,2**	**47,6**	**-25,1**	**22,4**
Totaal Programmaonderdeel 1.6 Duurzaamheid en milieubeheer	**-26,4**	**-24,6**	**-0,3**	**-24,9**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 16,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten vanuit het Rijk voor de klimaatambities (€ 16,6 miljoen). Zie verder de toelichting bij de lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 8,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten op de besteding van de middelen uit het klimaatfonds (€ 27,6 miljoen). Voor het jaar 2024 wordt een bedrag van € 9,6 miljoen aan bestedingen verwacht. Wij passen hiermee de bestaande begroting aan op de verwachte uitgaven.
- Dit betekent dat er een bedrag van € 102,5 miljoen in het fonds resteert voor de periode 2025-2028. Het overgrote deel van deze middelen (€ 82,1 miljoen) is geoormerkt voor projecten in het kader van “Duurzame Stad, Duurzame Banen” en voor gebiedsgerichte aardgasvrij maken van woningen. Daarnaast is nog een bedrag van € 20,4 miljoen vrij besteedbaar voor nieuwe initiatieven. De kaders voor de besteding van deze laatste categorie zijn door het college in het bestedingsperspectief 2023 vastgelegd.
- Lagere lasten voor bodemsanering en nazorg (€ 1,7 miljoen). Bij de actualisatie van de te verwachten kosten aan bodemsanering en nazorg hebben wij de bestaande raming naar beneden bijgesteld. Doordat deze lasten gedekt worden uit de reserve Bodemsanering, neemt ook onttrekking af.
- Hogere lasten voor het realiseren van de klimaatambities (€ 17,5 miljoen). Door het Rijk zijn voor de periode 2023 -2025 klimaatakkoordgelden beschikbaar gesteld. Deze zetten wij in om de klimaatambities (reductie CO2 uitstoot 55% in 2030) gezamenlijk met de provincies en gemeenten te realiseren.
- Hogere lasten voor de implementatie van de omgevingswet (€ 1,0 miljoen). Deze middelen zijn ontvangen via de gemeentefonds middelen ter ondersteuning van de implementatie.
- Hogere lasten voor de Omgevingsdienst Noordzeekanaal Gebied (OD NZKG) (€ 0,4 miljoen). Het structurele tekort op de uitvoeringsovereenkomst met de OD NZKG wordt hiermee incidenteel gefinancierd, zodat aan de wettelijke basistaken voldaan kan worden. Bij de Voorjaarsnota 2025 komen wij terug met een structurele oplossing.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Lagere onttrekking met € 25,1 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere onttrekking klimaatfonds (€ 27,6 miljoen). Zie ook de toelichting bij de lasten.
- Hogere onttrekking aan de reserve duurzaamheidsfonds voor de klimaatambities (€ 3,3 miljoen). Daarvan wordt een deel aangewend binnen programmaonderdeel 2.1 (‘Verkeer, vervoer en parkeren’) (€ 3,1 miljoen).
- Lagere onttrekking bodemsanering en nazorg (€ 1,6 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting onder de lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.1.7 Begraafplaatsen en crematoria

Programmaonderdeel 1.7 Begraafplaatsen en crematoria

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	9,2	9,0	0,2	9,2
Lasten	9,7	9,4	0,0	9,4
Saldo Baten en Lasten	**-0,5**	**-0,4**	**0,2**	**-0,2**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel 1.7 Begraafplaatsen en crematoria	**-0,5**	**-0,4**	**0,2**	**-0,2**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de lasten groter dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.2 Openbare ruimte, Water, Groen, Vervoer

Programma 2 Openbare ruimte, Water, Groen en Vervoer

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	613,0	611,0	9,7	620,7
Lasten	1.179,3	1.266,8	14,7	1.281,6
Saldo Baten en Lasten	**-566,3**	**-655,8**	**-5,0**	**-660,9**
Onttrekking	234,3	154,9	20,9	175,8
Toevoeging	454,2	137,4	-0,5	136,9
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-219,9**	**17,6**	**21,4**	**38,9**
Totaal Programma 2 Openbare ruimte, Water, Groen en Vervoer	**-786,2**	**-638,3**	**16,3**	**-622,0**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	250,8	197,1	7,4	204,5

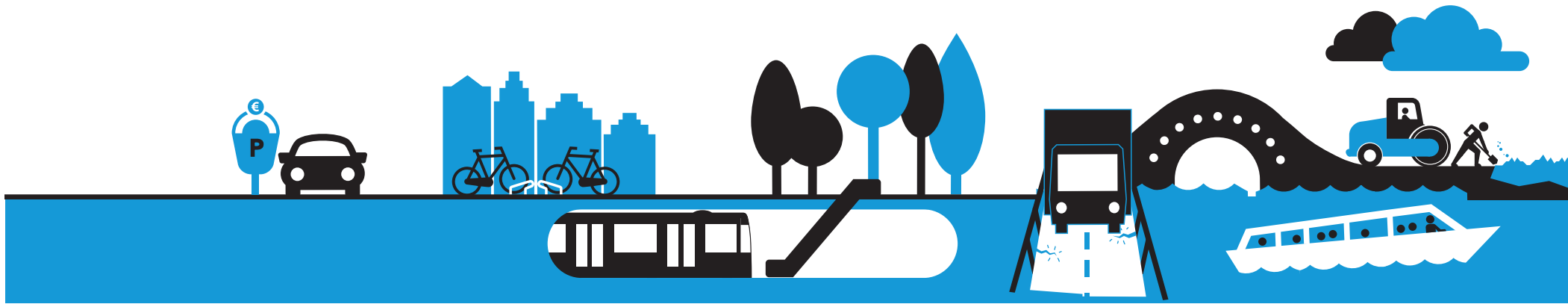

2.2.1 Verkeer, vervoer en parkeren

Programmaonderdeel 2.1 Verkeer, vervoer en parkeren

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	68,1	56,6	0,3	57,0
Lasten	226,9	238,4	9,1	247,5
Saldo Baten en Lasten	**-158,8**	**-181,7**	**-8,8**	**-190,5**
Onttrekking	91,1	14,0	6,7	20,7
Toevoeging	423,7	132,5	1,2	133,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-332,6**	**-118,5**	**5,6**	**-112,9**
Totaal Programmaonderdeel 2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	**-491,4**	**-300,2**	**-3,2**	**-303,4**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 9,1 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor parkeerbeheer (€ 9,9 miljoen). Dit komt doordat:
  - met de nieuwe parkeerdienstverlener is overeengekomen dat deze in 2024 bij de start van het contract implementatiekosten in rekening mag brengen. De implementatiekosten betreffen kosten voor het opstarten van de dienstverlening zoals huisvesting, systemen, scanauto's et cetera. In de loop van het contract leiden deze kosten tot lagere lasten;
  - de lasten zijn begroot op het moment dat het contract met de nieuwe parkeerdienstverlener nog vertrouwelijk was. De vergoedingen voor het behalen van kritische prestatie indicatoren zijn toen lager geraamd. Daarnaast zijn er hogere lasten voor het gebruik van de parkeerautomaten, zoals voor elektriciteit en licenties;
  - de software voor het nieuwe elektronische vergunningensysteem (EVS) wordt afgebouwd. Dit systeem is voor parkeervergunninghouders om zelf aanvragen of wijzigingen te kunnen doen. Door veranderde eisen is de ontwikkeling duurder geworden dan begroot. De afbouw in 2024 vergt daarom extra budget;
  - per post naheffingsaanslagen worden opgelegd aan eigenaren van buitenlandse voertuigen.

  Hier staan parkeerinkomsten in programmaonderdeel A.1 tegenover.
- Hogere lasten voor luchtkwaliteit. Dit komt door de inspanning om de klimaatambities (reductie CO2 uitstoot 55% in 2030) te realiseren. De dekking is vanuit de reserve duurzaamheid (€ 3,1 miljoen).
- Hogere lasten door verkenningskosten voor het sluiten van het project Ringlijn. De dekking is vanuit de reserve incidentele bijdragen Schaalsprong (€ 2,3 miljoen).
- Hogere lasten door het doorschuiven van het 2023 eindejaarsmargebudget Stadsverbetering naar 2024. Voor een aantal projecten is budget doorgeschoven, namelijk Nelson Mandelapark, Stadshartfile en project Noord Jordaan. Bij de Begroting 2025 wordt het verdeelvoorstel Stadsverbetering geactualiseerd (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten door het aanpassen van de kasritmes voor Noorderpark, Gaasperpark en Westerpark. De kasritmes zijn aangepast door de vertragingen in 2023. Deze vertragingen komen door langdurige inspraaktrajecten, lange besluitvorming, complexe aanbesteding en in complexe gebieden (parken) met diverse gebruikers en verschillende wensen. De dekking is vanuit de reserve Kwaliteitsimpuls Groen (€ 1,3 miljoen).
- Lagere lasten omdat geplande investeringsuitgaven voor met name het parkeerbeheer later plaatsvinden. Hierdoor dalen de kapitaallasten (rente en afschrijving) (€ 5,4 miljoen).
- Lagere lasten door de taakstelling vanuit het jaarrekeningresultaat 2023. Dit houdt in dat in 2024 de overbesteding in programma 2 van € 4,1 miljoen gecompenseerd moet worden. Deze eindejaarsmarge 2023 wordt voor € 1,9 miljoen ingevuld met een bijdrage uit het Noodfonds voor de hogere energielasten in 2023. De dekking is vanuit de reserve coalitiemiddelen. Het resterende bedrag wordt ingevuld bij de Begroting 2025 (€ 2,2 miljoen).

- Lagere lasten door het verdelen van de toegevoegde nominale compensatie ten gunste van programma Bruggen en Kademuren. Deze compensatie is aan programmaonderdeel 2.4 toegevoegd waar de lasten nu met hetzelfde bedrag stijgen. Per saldo is het effect gemeentebreed neutraal (€ 1,0 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 6,7 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve incidentele bijdragen Schaalsprong. Zie toelichting op de lasten (€ 2,3 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen (€ 1,9 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting bij de lasten.
- Hogere onttrekking aan de reserve Kwaliteitsimpuls Groen. Zie toelichting op de lasten (€ 1,3 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging met € 1,2 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere toevoeging aan de reserve Achterstallig Onderhoud. Dit komt door de nominale compensatie die bij de Begroting 2024 aan het programma Bruggen en Kademuren is toegekend (€ 1,0 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen (€ 0,2 miljoen).

2.2.2 Openbaar vervoer

Programmaonderdeel 2.2 Openbaar vervoer

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	25,0	33,1	-0,4	32,7
Lasten	70,8	93,7	-2,3	91,4
Saldo Baten en Lasten	**-45,7**	**-60,6**	**2,0**	**-58,7**
Onttrekking	0,1	1,0	0,2	1,2
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,1**	**1,0**	**0,2**	**1,2**
Totaal Programmaonderdeel 2.2 Openbaar vervoer	**-45,6**	**-59,6**	**2,1**	**-57,5**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 2,3 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten omdat geplande investeringsuitgaven voor het programma Veren later plaatsvinden. Hierdoor dalen de kapitaallasten (rente en afschrijving) (€ 1,4 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de reserves groter dan € 1 miljoen.

2.2.3 Ophalen van afval en reinigen openbare ruimte

Programmaonderdeel 2.3 Afval en reinigen openbare ruimte

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	209,0	211,5	1,1	212,6
Lasten	222,6	243,8	6,2	250,0
Saldo Baten en Lasten	**-13,6**	**-32,3**	**-5,1**	**-37,4**
Onttrekking	0,0	2,9	1,5	4,4
Toevoeging	12,3	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-12,3**	**2,9**	**1,5**	**4,4**
Totaal Programmaonderdeel 2.3 Afval en reinigen openbare ruimte	**-25,9**	**-29,4**	**-3,6**	**-33,0**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 1,1 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten uit waardenstromen grondstoffen (papier, karton, plastic, metaal en textiel) door gunstige prijs en volume ontwikkelingen. Zie ook toelichting op de lasten (€ 0,5 miljoen).
- Hogere baten bedrijfsafval door actualisatie van lasten en baten op basis van recente ontwikkelingen in de markt zoals prijzen, klanten en tarieven. Zie ook toelichting op de lasten (0,4 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 6,2 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door het uitgeven van de SUP (Single Use Plastic)-vergoedingen ten behoeve van extra activiteiten en intensiveringen in 2024 om de stad schoner te krijgen (€ 4,0 miljoen).
- Hogere lasten door stijging van de nominale ontwikkelingen voor loon- en prijsstijgingen. Deze compensatie is eerder aan programmaonderdeel 2.4 toegevoegd waar de lasten nu met hetzelfde bedrag dalen. Dit is een budgetverschuiving van programmaonderdeel 2.4 naar 2.3. Per saldo is het effect gemeentebreed neutraal (€ 2,9 miljoen).
- Hogere lasten door het reserveren van het budget voor kapitaallasten binnen het gesloten systeem tarieven afvalstoffenheffing. Dit is een aanvulling op actualisatie kapitaallasten (€ 1,8 miljoen).
- Hogere lasten door hogere aantallen beroepen en kwijtscheldingsverzoeken oude jaren. Vanwege het gesloten systeem van de afvalstoffenheffing wordt deze stijging van de lasten gelijkgetrokken met een onttrekking aan de Egalisatiereserve afval (€ 1,5 miljoen).
- Hogere lasten door reservering voor overige kosten inzameling uit het voordeel van waardenstromen. Zie ook toelichting op de baten (€ 0,5 miljoen).
- Hogere lasten bedrijfsafval door actualisatie van lasten en baten op basis van recente ontwikkelingen in de markt zoals prijzen, klanten en tarieven. Zie ook toelichting op de baten (€ 0,4 miljoen).
- Lagere lasten omdat geplande investeringsuitgaven ten behoeve van de afvalstoffenheffing later plaatsvinden. Hierdoor dalen de kapitaallasten (rente en afschrijving) (€ 1,8 miljoen).
- Lagere lasten door de afdracht van indexatie toerekeningen overhead van de afvalstoffenheffing naar de algemene middelen (€ 1,7 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking aan de Egalisatiereserve afval. Zie toelichting op de lasten (€ 1,5 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves in dit programmaonderdeel.

2.2.4 Beheer en onderhoud openbare ruimte

Programmaonderdeel 2.4 Beheer en onderhoud Openbare Ruimte

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	45,9	36,1	2,5	38,6
Lasten	275,7	279,8	-12,5	267,4
Saldo Baten en Lasten	**-229,7**	**-243,7**	**15,0**	**-228,7**
Onttrekking	92,6	82,0	12,6	94,6
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**92,6**	**82,0**	**12,6**	**94,6**
Totaal Programmaonderdeel 2.4 Beheer en onderhoud Openbare Ruimte	**-137,1**	**-161,7**	**27,5**	**-134,2**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 2,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door een ontvangen bijdrage van het Rijk voor het deelprogramma infra van het Nationaal Groeifonds (NGF)-programma Toekomstbestendige Leefomgeving. Deze hogere baten hebben betrekking op de activiteiten in 2024 rondom Verhardingen. Zie ook toelichting op de lasten (€ 1,5 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen..

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 12,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten omdat geplande investeringsuitgaven voor verkeerstunnels, ruimtelijke ordening, bruggen, openbare verlichting en wegen later plaatsvinden. Hierdoor dalen de kapitaallasten (rente en afschrijving) (€ 21,6 miljoen).
- Lagere lasten door het herverdelen van nominale middelen voor loon- en prijsstijgingen. Deze compensatie is aan de programmaonderdelen 2.3, 2.6, 3.1 en B.5 toegevoegd waar de lasten nu stijgen. Per saldo is het effect gemeentebreed neutraal (€ 5,1 miljoen).
- Lagere lasten door het doorschuiven van projecten Groot Onderhoud Plus naar 2025 en verdere jaren. Deze groot onderhoud plus projecten betreffen het doorvoeren van verbetermaatregelen in het ontwerp wanneer onderhoud wordt uitgevoerd. Dit komt voort uit verschillende beleidsprogramma's, zoals veiligheid en klimaatadaptieve maatregelen. De doorschuif vindt plaats omdat de middelen voor Groot Onderhoud Plus niet volledig kunnen worden benut. De dekking is vanuit de reserve Stadsbehoud (€ 1,0 miljoen).
- Hogere lasten door het doorschuiven van onderhoudslasten voor straatmeubilair, borden, verkeersinstallaties en kunstwerken (bruggen) van 2023 naar 2024. De dekking is vanuit de reserve Achterstallig Onderhoud (€ 2,4 miljoen).
- Hogere lasten voor het programma Bruggen en Kademuren (totaal: € 2,2 miljoen). Dit komt door:
  - budget uit 2023 dat is doorgeschoven naar 2024. De dekking is vanuit de reserve Achterstallig Onderhoud;
  - uitgekeerde nominale compensatie bij de Begroting 2024. Deze compensatie is eerder aan programmaonderdeel 2.1 toegevoegd waar de lasten nu met hetzelfde bedrag dalen. Dit is een budgetverschuiving van programmaonderdeel 2.1 naar 2.4. Per saldo is het effect gemeentebreed neutraal.
- Hogere lasten voor doorontwikkeling databeheer assetmanagement. De dekking is vanuit de reserve Stadsbehoud (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten door de gestegen energieprijzen in 2024. Deze lasten komen ten laste van het Noodfonds ter compensatie van de gestegen energieprijzen. De dekking is vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 1,8 miljoen).
- Hogere lasten door activiteiten in het kader van het Nationaal Groeifonds (NGF)

programma Toekomstbestendige leefomgeving. Zie ook toelichting op de baten (€ 1,5 miljoen).
- Hogere lasten door het verschuiven van lasten binnen de asset Civiele Constructies van sluizen naar beweegbare bruggen. Dit betreft een verschuiving tussen de programmaonderdelen 2.4 en 2.5 waarbij de lasten in programmaonderdeel 2.5 met hetzelfde bedrag dalen. De dekking is vanuit de reserve Stadsbehoud (€ 1,5 miljoen).
- Hogere lasten door een herpositionering van basis- en kernregistraties. Per saldo is het effect gemeentebreed neutraal (€ 1,3 miljoen).
- Hogere lasten voor onderhoud van het wagenpark. Dit komt doordat de vernieuwing van het verouderende wagenpark is achtergebleven (€ 1,1 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 12,6 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:
- Hogere onttrekking aan de reserve Achterstallig Onderhoud. Zie toelichting op de lasten (€ 4,6 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de financieringsreserve door de actualisatie van de kapitaallasten (€ 2,6 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de reserve Stadsbehoud. Zie toelichting op de lasten (€ 2,5 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen (€ 1,8 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting bij de lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.2.5 Water

Programmaonderdeel 2.5 Water

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	3,7	4,5	1,6	6,0
Lasten	53,4	56,1	3,1	59,2
Saldo Baten en Lasten	**-49,7**	**-51,6**	**-1,6**	**-53,2**
Onttrekking	24,4	24,7	-1,4	23,2
Toevoeging	0,0	0,4	0,6	1,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**24,4**	**24,3**	**-2,0**	**22,2**
Totaal Programmaonderdeel 2.5 Water	**-25,3**	**-27,4**	**-3,6**	**-31,0**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 1,6 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door een ontvangen bijdrage van het Rijk voor het deelprogramma infra van het Nationaal Groeifonds (NGF)-programma Toekomstbestendige Leefomgeving. Deze hogere baten hebben betrekking op de activiteiten in 2024 rondom infraprojecten, gebouwen en ecosystemen. Zie ook toelichting op de lasten (€ 2,0 miljoen).
- Lagere baten door het in stand houden van de milieukorting voor de (elektrische) pleziervaart, het hoge aantal opzeggingen voor Binnenhavengeld binnen de pleziervaart en de vertraging van legesinkomsten vanuit de uitgestelde uitgifteronde voor exploitatievergunningen passagiersvaart (€ 0,6 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 3,1 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door activiteiten in het kader van het Nationaal Groeifonds (NGF) programma Toekomstbestendige leefomgeving. Zie ook toelichting op de baten (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten omdat geplande investeringsuitgaven voor sluizen en waterkeringen eerder plaatsvinden. Hierdoor stijgen de kapitaallasten (rente en afschrijving) (€ 1,8 miljoen).
- Lagere lasten door het verschuiven van lasten binnen de asset Civiele Constructies van sluizen naar beweegbare bruggen. Dit betreft een verschuiving tussen de programmaonderdelen 2.4 en 2.5 waarbij de lasten in programmaonderdeel 2.4 met hetzelfde bedrag stijgen. De dekking is vanuit de reserve Stadsbehoud (€ 1,5 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Lagere onttrekking met € 1,4 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere onttrekking aan de reserve Stadsbehoud. Zie toelichting op de lasten (€ 1,5 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de toevoegingen aan de reserves groter dan € 1 miljoen.

2.2.6 Groen (incl. Bos) en dierenwelzijn

Programmaonderdeel 2.6 Groen en Dierenwelzijn

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	4,3	3,2	0,5	3,7
Lasten	99,3	103,4	4,7	108,1
Saldo Baten en Lasten	**-94,9**	**-100,2**	**-4,2**	**-104,4**
Onttrekking	26,0	30,4	1,3	31,7
Toevoeging	1,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**25,0**	**30,4**	**1,3**	**31,7**
Totaal Programmaonderdeel 2.6 Groen en Dierenwelzijn	**-70,0**	**-69,8**	**-2,8**	**-72,7**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 4,7 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door stijging van de nominale ontwikkelingen voor loon- en prijsstijgingen. Deze compensatie is eerder aan programmaonderdeel 2.4 toegevoegd waar de lasten nu met hetzelfde bedrag dalen. Per saldo is het effect gemeentebreed neutraal (€ 1,9 miljoen).
- Hogere lasten voor de opgave schone en groene buurten met betere publieke voorzieningen en opgave westerpark 2026, ‘een stadspark voor iedereen, gericht op de toekomst’ vanuit de uitvoeringsplannen. De uitvoeringsplannen geven inzicht in de wijze waarop de gebiedsgerichte budgetten per gebied worden ingezet (€ 0,9 miljoen).
- Hogere lasten door vertragingen in 2023 waardoor niet benut budget voor Sloterpark, Rembrandtpark openbare ruimte, Westerpark en begeleidingskosten wordt doorgeschoven naar 2024. De dekking is vanuit de reserve Kwaliteitsimpuls Groen (€ 0,8 miljoen).
- Hogere lasten door de herverdeling van gebiedsbudgetten in het kader van Ongelijk Investeren. Met deze mutatie wordt op basis van de plannen voor Ongelijk Investeren in Noord, Nieuw West en Zuidoost het deel van het budget dat voor het verbeteren van de ontmoetings- en speelruimte beschikbaar is toegevoegd. Het betreft een gemeente breed saldo neutrale wijziging en de lasten in programma-onderdeel B.3 Bestuur en organisatie, dalen met hetzelfde bedrag (€ 0,5 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 1,3 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve Kwaliteitsimpuls Groen. Zie toelichting op de lasten (€ 0,8 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves in dit programmaonderdeel.

2.2.7 Riool en drinkwater

Programmaonderdeel 2.7 Riool en Drinkwater

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	257,0	266,0	4,0	270,0
Lasten	230,7	251,7	6,3	258,0
Saldo Baten en Lasten	**26,3**	**14,3**	**-2,4**	**12,0**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	17,2	4,5	-2,2	2,2
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-17,2**	**-4,5**	**2,2**	**-2,2**
Totaal Programmaonderdeel 2.7 Riool en Drinkwater	**9,1**	**9,9**	**-0,1**	**9,7**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 4,0 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten uit drinkwater omdat de drinkwatertaak een gesloten systeem is van baten en lasten (€ 3,5 miljoen).
- Hogere baten rioolheffing door een lichte toename van het hef-baar areaal (groei van de stad) (€ 0,5 miljoen).

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 6,3 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de drinkwatertaak door verhoging lasten inkoop rivierwater, verhoging lasten voor bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie (BLVC) bij werken in de openbare ruimte en hogere lasten voor brandkranen en huisaansluiting drinkwater. De dekking is vanuit de Egalisatiereserve drinkwatertarieven (€ 4,8 miljoen).
- Hogere lasten voor de drinkwatertaak, brandkranen en rioolheffing door de actualisatie van de kapitaallasten. Tegenover de hogere lasten voor de rioolheffing staat een onttrekking aan de egalisatievoorziening (€ 1,5 miljoen). .

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen onttrekkingen aan reserves in dit programmaonderdeel.

Toevoegingen aan reserves

Lagere toevoeging aan de Egalisatiereserve drinkwatertarieven. Zie toelichting op de lasten (€ 2,2 miljoen).

2.3 Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed

Programma 3 Economie, kunst, cultuur en erfgoed

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	24,8	24,6	2,5	27,1
Lasten	243,7	247,9	29,7	277,6
Saldo Baten en Lasten	**-218,9**	**-223,3**	**-27,2**	**-250,5**
Onttrekking	24,7	15,2	11,5	26,8
Toevoeging	6,3	3,2	0,4	3,6
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**18,4**	**12,1**	**11,1**	**23,2**
Totaal Programma 3 Economie, kunst, cultuur en erfgoed	**-200,5**	**-211,2**	**-16,1**	**-227,3**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	25,6	25,9	-1,3	24,6

2.3.1 Economie en innovatie

Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	23,3	22,5	2,4	24,8
Lasten	68,7	58,3	24,5	82,8
Saldo Baten en Lasten	**-45,4**	**-35,8**	**-22,2**	**-58,0**
Onttrekking	21,5	11,1	9,7	20,8
Toevoeging	4,5	3,2	0,4	3,6
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**17,1**	**7,9**	**9,3**	**17,2**
Totaal Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie	**-28,3**	**-27,9**	**-12,9**	**-40,8**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 2,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door actualisatie van het jaarplan van Metropool Regio Amsterdam (MRA). Dit plan wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur. Budgettair is dit neutraal (€ 1,2 miljoen).
- Hogere baten door de jaarlijkse bijdrage van de MRA. Deze bijdrage gebruiken wij voor subsidieverleningen en uitgaven die namens de Metropoolregio worden gedaan. Budgettair is dit neutraal (€ 1,1 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 24,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door verplaatsing van de activiteiten van aanpak binnenstad. Deze activiteiten zijn vooral gericht op het transformeren van de binnenstad. Doel is een aangename plek voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Dit past beter in de doelenboom van programma 3. Daarom zijn bijbehorende coalitiemiddelen overgezet van programma 8 Veiligheid naar programma 3 (€ 9,7 miljoen).
- Hogere lasten door opgave 1, 3 en 4 van de Agenda Amsterdams Ondernemerschap. Dit zijn:
  - Het stimuleren van succesvol ondernemen in en voor de buurt, regio en internationaal.
  - Ruimte voor werk en voorzieningen.
  - Versterken innovatieve ecosystemen die bijdragen aan brede welvaart en oplossen maatschappelijke vraagstukken.

  Deze lasten worden gedekt door de coalitiemiddelen 2022-2026 (€ 3,3 miljoen).
- Hogere lasten door een subsidie aan de Stichting Amsterdam Metropolitan Solutions (AMS). Hiermee dragen we bij aan duurzame grootstedelijke oplossingen. Het AMS instituut zorgt voor kruisbestuiving van ideeën en creëert een innovatie omgeving. De subsidie wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve AMS (€ 2,7 miljoen).
- Hogere lasten voor inzet van coach- en fixteams in de stad. Zij leveren energieadvies en implementeren energiebesparende maatregelen bij bedrijven. Deze lasten worden gedekt vanuit het Noodfonds dat onderdeel uitmaakt van reserve coalitiemiddelen (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten op subsidies en projecten die bijdragen aan de Economische Structuur- en Arbeidsmarktversterking (ESA). Dit zijn onder andere subsidies vanuit het herstelplan “Samen sterker uit de crisis”. Dekking komt uit een onttrekking aan de reserve ESA (€ 1,7 miljoen).
- Hogere lasten door actualisatie van het jaarplan van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Dit is budgettair neutraal (€ 1,2 miljoen).
- Hogere lasten door subsidieverleningen en uitgaven namens de MRA. Hiertegenover staat een bijdrage door de MRA. Budgettair is dit neutraal (€ 1,1 miljoen).

- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 9,7 miljoen in 2024. Dit is het effect van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen. Deze middelen zijn ingezet voor verduurzaming zakelijke markt, innovatieve ecosystemen, Masterplan Noord en coach- en fixteams (€ 3,7 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.
- Hogere onttrekking aan de reserve Amsterdam Metropolitan Solutions (AMS) door subsidieverlening aan de stichting AMS (€ 2,7 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de reserve Economische Structuur en Arbeidsmarktversterking (ESA) voor subsidies en projecten. Deze zijn toegelicht bij de lasten (€ 1,7 miljoen).
- Hogere onttrekking door vrijval van de reserve ESA. Dat komt doordat in de voorgaande coalitieperiode niet alle middelen zijn besteed (€ 1,6 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging aan de reserve verevening onroerend goed. In 2024 worden lagere lasten op de aanpak van de binnenstad verwacht. Dit voordeel wordt toegevoegd aan de reserve (€ 0,4 miljoen).

2.3.2 Kunst en cultuur

Programmaonderdeel 3.2 Kunst en cultuur

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	1,4	2,0	0,2	2,1
Lasten	171,2	186,3	4,7	190,9
Saldo Baten en Lasten	**-169,8**	**-184,3**	**-4,5**	**-188,8**
Onttrekking	2,7	4,1	1,8	6,0
Toevoeging	1,8	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,9**	**4,1**	**1,8**	**6,0**
Totaal Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie	**-168,9**	**-180,1**	**-2,7**	**-182,8**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen..

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 4,7 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door de herverdeling van gebiedsbudgetten in het kader van Ongelijk Investeren. Met deze mutatie wordt op basis van de plannen voor Ongelijk Investeren in Noord, Nieuw West en Zuidoost het deel van het budget dat voor Kunst en Cultuur beschikbaar is toegevoegd. Het betreft een gemeente breed saldo neutrale wijziging en de lasten in programmaonderdeel B3 Bestuur en organisatie, dalen met hetzelfde bedrag (€ 2,4 miljoen).
- Hogere lasten voor de compensatie van de gestegen energieprijzen en het treffen van energiebesparende maatregelen door culturele instellingen. Deze lasten worden gedekt vanuit het Noodfonds dat onderdeel uitmaakt van reserve coalitiemiddelen (€ 1,4 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 1,8 miljoen in 2024. Dit is het effect van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor gestegen energieprijzen en het treffen van energiebesparende maatregelen bij culturele instellingen (€ 1,4 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.3.3 Erfgoed

Programmaonderdeel 3.3 Erfgoed

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	0,1	0,2	0,0	0,2
Lasten	3,8	3,3	0,5	3,9
Saldo Baten en Lasten	**-3,7**	**-3,2**	**-0,5**	**-3,7**
Onttrekking	0,4	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,4**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel 3.3 Erfgoed	**-3,3**	**-3,2**	**-0,5**	**-3,7**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

- Hogere lasten omdat we een groter publiek, jong en oud, in alle stadsdelen willen laten kennismaken met het rijke archeologische bodemarchief van de stad. Het publieksbereik wordt vergroot door publieksactiviteiten verder te ontwikkelen, een publiekssite en bijdragen aan projecten in het kader van Amsterdam 750 (€ 0,2 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties

2.4 Sport

Programma 4 Sport

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	30,4	17,2	9,7	26,9
Lasten	96,0	85,6	7,8	93,4
Saldo Baten en Lasten	**-65,5**	**-68,4**	**1,8**	**-66,6**
Onttrekking	1,2	1,4	0,0	1,4
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1,2**	**1,4**	**0,0**	**1,4**
Totaal Programma 4 Sport	**-64,4**	**-67,0**	**1,8**	**-65,2**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	28,7	25,5	0,1	25,6

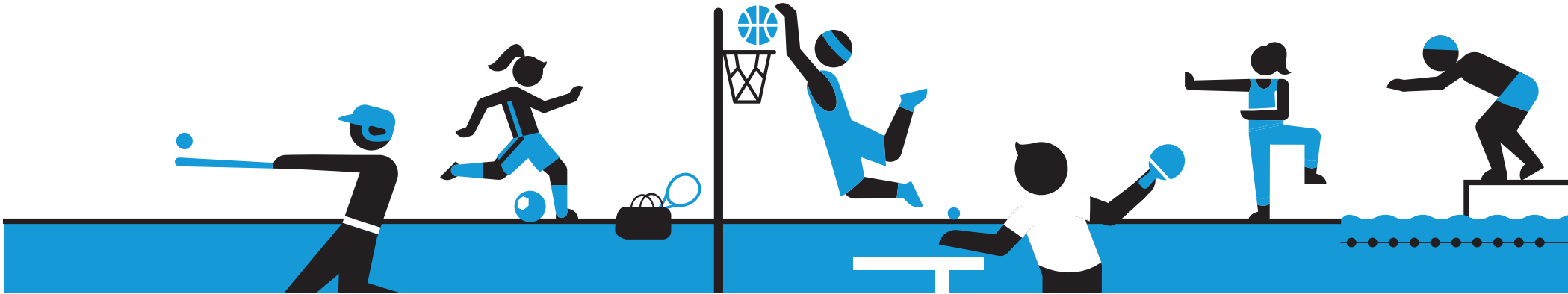

2.4.1 Sport en bewegen

Programmaonderdeel 4.1 Sport

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	30,4	17,2	9,7	26,9
Lasten	96,0	85,6	7,8	93,4
Saldo Baten en Lasten	**-65,5**	**-68,4**	**1,8**	**-66,6**
Onttrekking	1,2	1,4	0,0	1,4
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**1,2**	**1,4**	**0,0**	**1,4**
Totaal Programmaonderdeel 4.1 Sport	**-64,4**	**-67,0**	**1,8**	**-65,2**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 9,7 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten doordat Sport een vrijgestelde prestatie is. Het Rijk compenseert de BTW middels de Specifieke Uitkering Sport (€ 9 miljoen).
- Hogere baten door het effect van indexering en tariefsverhoging (€ 0,9 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 7,8 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten doordat Sport een vrijgestelde prestatie is. Het Rijk compenseert de BTW middels de Specifieke Uitkering Sport (€ 9 miljoen).
- Hogere lasten door het effect van indexering en tariefsverhoging (€ 0,9 miljoen).
- Lagere lasten door de actualisatie kapitaallasten (€ 1,6 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.5 Onderwijs

Programma 5 Onderwijs

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	61,8	57,3	1,9	59,3
Lasten	301,2	325,1	3,8	328,9
Saldo Baten en Lasten	**-239,5**	**-267,8**	**-1,9**	**-269,6**
Onttrekking	2,5	4,8	0,5	5,4
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2,5**	**4,8**	**0,5**	**5,4**
Totaal Programma 5 Onderwijs	**-237,0**	**-262,9**	**-1,3**	**-264,3**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	34,3	37,0	0,7	37,7

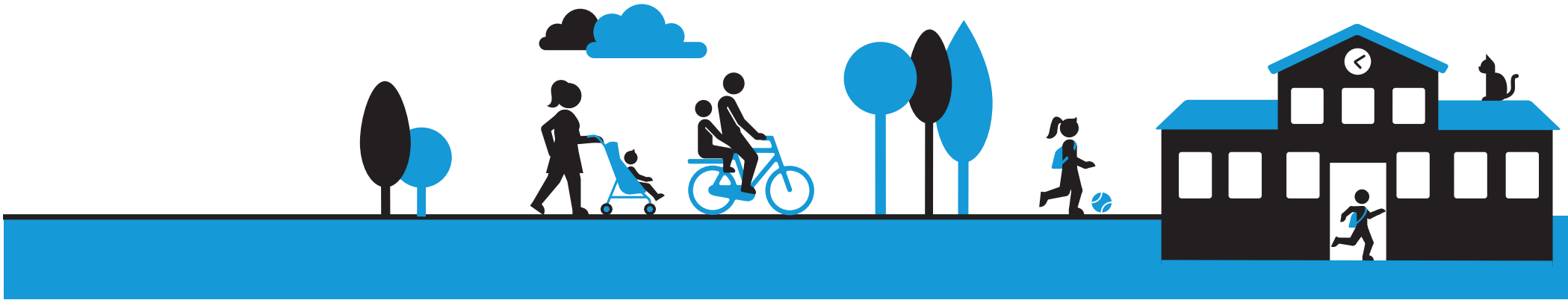

2.5.1 Onderwijs

Programmaonderdeel 5.1 Onderwijs

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	61,8	57,3	1,9	59,3
Lasten	301,2	325,1	3,8	328,9
Saldo Baten en Lasten	**-239,5**	**-267,8**	**-1,9**	**-269,6**
Onttrekking	2,5	4,8	0,5	5,4
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2,5**	**4,8**	**0,5**	**5,4**
Totaal Programmaonderdeel 5.1 Onderwijs	**-237,0**	**-262,9**	**-1,3**	**-264,3**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 1,9 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door rijksinkomsten voor uitbreiding van bibliotheekvoorzieningen. Zie ook toelichting bij de lasten (€ 1,3 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 3,8 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door het inzetten van de Specifieke Doeluitkering voor Kansrijke Wijken, onderdeel Jonge kind, in de stadsdelen Zuidoost en Nieuw West. Deze regeling is onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid / de masterplannen. Interventies zijn met name gericht op versterking van spelinlopen, kinderopvang, groep 1 en 2 van de basisschool en ouderbetrokkenheid (€ 6,8 miljoen).
- Hogere lasten door uitbreiding van de Familiescholen en de brede brugklasbonus, het leesoffensief en meertaligheid. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 2,4 miljoen), waarvan € 0,9 miljoen voor 2024 en € 1,5 miljoen voor toekomstige jaren.
- Hogere lasten door het toekennen van de eindejaarsmarge 2023 (€ 1,9 miljoen). Deze middelen worden onder andere ingezet voor de schooltuinen, een bijdrage aan het breedbandnetwerk voor voortgezet onderwijs scholen, inzet van het onderwijs op Amsterdam 750 jaar en de hervorming van de Verordening Lokaal Onderwijsbeleid Amsterdam (VLOA).
- Hogere lasten voor de bibliotheken door het verruimen van openingstijden van twee bestaande vestigingen en het oprichten van twee nieuwe tijdelijke vestigingen. Zie ook toelichting bij de baten (€ 1,3 miljoen).
- Hogere lasten voor een stijging van energiekosten van schoolgebouwen en gymzalen, in eigendom van de gemeente zijn (€ 0,9 miljoen).
- Lagere lasten doordat met name uitgaven van geplande investeringen later plaatvinden. Hierdoor dalen de kapitaallasten die bestaan uit rente en afschrijvingen (€ 6,6 miljoen).
- Lagere lasten door het herstellen van een te hoge nominale toekenning bij de Begroting 2024. Dit leidt tot lagere subsidies op met name voorschoolse educatie en kansenaanpakken dan begroot. Doordat dit een correctie is, heeft dit naar verwachting geen effect op de uitvoering. De opgevoerde stelpost in programma 6 wordt evenredig verlaagd (€ 2,2 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de onttrekkingen aan de reserves (groter dan € 1 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit

Programma 6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	157,2	89,0	54,1	143,2
Lasten	1.252,0	1.288,3	69,3	1.357,6
Saldo Baten en Lasten	**-1.094,8**	**-1.199,3**	**-15,1**	**-1.214,4**
Onttrekking	30,9	26,2	1,8	28,0
Toevoeging	32,2	8,9	1,6	10,5
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-1,3**	**17,3**	**0,2**	**17,5**
Totaal Programma 6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit	**-1.096,1**	**-1.182,0**	**-15,0**	**-1.196,9**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	177,0	156,3	20,0	176,3

2.6.1 Basisvoorzieningen

Programmaonderdeel 6.1 Basisvoorzieningen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	95,4	68,1	7,6	75,7
Lasten	290,1	285,5	13,6	299,1
Saldo Baten en Lasten	**-194,7**	**-217,4**	**-6,0**	**-223,4**
Onttrekking	4,9	7,0	0,3	7,3
Toevoeging	1,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**4,0**	**7,0**	**0,3**	**7,3**
Totaal Programmaonderdeel 6.1 Basisvoorzieningen	**-190,8**	**-210,4**	**-5,7**	**-216,1**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 7,6 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door incidentele overheveling van de ontvangen specifieke uitkering (SPUK) Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) naar 2024 omdat deze uitkering in 2023 niet volledig is besteed (€ 2,8 miljoen). Hiertegenover staan hogere lasten.
- Hogere baten door incidenteel ontvangen SPUK coronagelden (€ 2,0 miljoen) voor 2024. Hier tegenover staan hogere lasten.
- Hogere baten door meer toezicht op uitkeringen vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Het gaat over toezicht op de rechtmatigheid, kwaliteit of misbruik persoonsgebonden budget (€ 1,4 miljoen). Hier staan hogere lasten tegenover.
- Hogere baten door hogere externe inkomsten voor reizigersvaccins en overname van taken voor infectieziektenbestrijding vanuit de GGD Zaanstreek-Waterland (€1,3 miljoen). Hiertegenover staan hogere lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 13,6 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de uitvoering van de Masterplannen. Vanuit de middelen uit het coalitieakkoord is € 60 miljoen beschikbaar gesteld voor de Masterplannen. In 2024 wordt op dit programmaonderdeel € 0,4 miljoen ingezet in Nieuw-West, € 1,3 miljoen in Zuidoost en € 1,8 miljoen in Noord (totaal € 3,5 miljoen).
- Hogere lasten door inzet op activiteiten in verband met de incidentele overheveling van ontvangen specifieke uitkering Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) naar 2024 omdat de uitkering in 2023 niet volledig is besteed (€ 2,8 miljoen). Hiertegenover staan hogere baten.
- Hogere lasten door uitbreiding van de formatie van de gebiedsteams binnen de stadsdelen (€ 1,8 miljoen).
- Hogere lasten door incidenteel ontvangen SPUK coronagelden (€ 1,7 miljoen) voor 2024. Hiertegenover staan hogere baten.
- Hogere lasten doordat we intensiveren op ouderenzorg, in verband met een groei van de ouderenpopulatie in de stad (€ 1,7 miljoen).
- Hogere lasten door meer toezicht op uitkeringen vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Het gaat over toezicht op de rechtmatigheid, kwaliteit of misbruik persoonsgebonden budget. (€ 1,4 miljoen). Hier staan hogere baten tegenover.
- Hogere lasten door inzet op activiteiten in verband met hogere externe inkomsten voor reizigersvaccins en overname van taken voor infectieziektenbestrijding vanuit GGD Zaanstreek-Waterland (€1,4 miljoen). Hiertegenover staan hogere baten.
- Hogere lasten door herallocatie van middelen voor de sociale basis. De verschuiving vloeit voort uit de vastgestelde gebiedsgerichte uitwerking en bijbehorende subsidieplafonds 2024 (€ 1,2 miljoen).
- Hogere lasten door stijgende cao-kosten voor welzijn- en (jeugd)zorgaanbieders. Hiervoor is extra nominale compensatie voor de Sociale Basis toegekend bij de Begroting 2024 (€ 1,1 miljoen).
- Hogere lasten door een herschikking van de gebiedsgerichte capaciteit. Bij nader inzien sluiten enkele werkzaamheden beter aan op de doelenboom bij andere programma's. Binnen deze programma's dragen zij beter bij aan de sturing op de benoemde activiteiten. De formatiebudgetten worden overgeheveld naar programmaonderdeel 6.1 Basisvoorzieningen (€ 1,0 miljoen).

- Hogere lasten door de herverdeling van gebiedsbudgetten in het kader van Ongelijk Investeren. Met deze mutatie wordt op basis van de plannen voor Ongelijk Investeren in Noord, Nieuw West en Zuidoost het deel van het budget dat voor basisvoorzieningen beschikbaar is toegevoegd. Het betreft een gemeente breed saldo neutrale wijziging en de lasten in programmaonderdeel B3 Bestuur en organisatie, dalen met hetzelfde bedrag (€ 1,4 miljoen).
- Lagere lasten omdat de samenwerking met andere laboratoria pas in 2025 start. Deze samenwerking heeft tot doel om infectieziekten te kunnen bestrijden en te voorkomen (€2,5 miljoen).
- Lagere lasten voor de GGD, er is extra nominale compensatie voor hogere salarislasten als gevolg van de cao-afspraken toegekend bij de Begroting 2024.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 0,3 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Een lagere onttrekking aan de reserve Streeklaboratorium omdat de werkzaamheden gericht op een samenwerking met andere laboratoria om infectieziekten in de toekomst te kunnen bestrijden en te voorkomen pas in 2025 uitgevoerd kunnen worden (€ 2,5 miljoen)
- Een hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor de Masterplannen Nieuw-West en Zuidoost en de integrale aanpak en aanpak Noord. Onder andere voor de interventies 'sociale renovatie' en om de uitbreiding community builders te starten (€ 1,9 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.6.2 Wijkteams

Programmaonderdeel 6.2 Wijkteams

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	1,1	0,9	0,1	1,0
Lasten	120,1	124,0	1,5	125,5
Saldo Baten en Lasten	**-119,1**	**-123,1**	**-1,4**	**-124,5**
Onttrekking	1,4	1,6	0,0	1,6
Toevoeging	3,3	3,3	1,6	4,9
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-2,0**	**-1,8**	**-1,6**	**-3,4**
Totaal Programmaonderdeel 6.2 Wijkteams	**-121,0**	**-124,8**	**-3,0**	**-127,8**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 1,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door loon- en prijsstijgingen. Hiervoor is incidentele nominale compensatie toegekend bij de Begroting 2024 (€ 2.2 miljoen).
- Hogere lasten voor Ouder en Kindteams (OKT) en huisvesting en facilitair OKT als gevolg van de actualisatie van de begroting van Jeugd. (€ 1,1 miljoen).
- Lagere lasten omdat het Flexibel Preventief Aanbod Jeugd (FPAJ) vanaf 2024 overgegaan is in de Aanvullende Preventieve Opgroei- en Opvoedondersteuning (APOO). Deze lasten hebben betrekking op het deel van het FPAJ dat is verschoven naar de Sociale Basis, Sport en Individuele voorzieningen (€ 1,6 miljoen).
- Lagere lasten door een reorganisatie van taken van het Sociaal Wijkteam naar het Buurtteam, het Ouder en Kind Team, het Meldpunt zorg- en woonoverlast en de Sociale Basis Weesp (€ 1,1 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Er zijn geen onttrekkingen aan reserves op dit onderdeel.

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging aan de reserve XaaS in verband met extra kapitaallasten van XaaS-investeringen die nog niet waren verwerkt (€ 1,6 miljoen).

2.6.3 Individuele voorzieningen

Programmaonderdeel 6.3 Individuele voorzieningen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	60,7	20,0	46,5	66,5
Lasten	832,4	868,4	53,7	922,1
Saldo Baten en Lasten	**-771,7**	**-848,3**	**-7,3**	**-855,6**
Onttrekking	24,1	17,7	1,5	19,1
Toevoeging	27,9	5,6	0,0	5,6
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-3,8**	**12,1**	**1,5**	**13,5**
Totaal Programmaonderdeel 6.3 Individuele voorzieningen	**-775,4**	**-836,2**	**-5,8**	**-842,0**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 46,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door specifieke uitkeringen vanuit het Rijk ten behoeve van Oekraïners. Hierdoor stijgen de baten en lasten ten behoeve van de kosten voor de zorgaanbieders (€30,3 miljoen).
- Hogere baten voor Ongedocumenteerden. Voor het jaar 2024 wordt een specifieke uitkering in het kader van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) verleend. Met de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) krijgen ongedocumenteerden 24-uursopvang en worden ze begeleid in het werken aan duurzaam perspectief. Hieronder valt terugkeer naar het land van herkomst, doormigratie of legalisering van verblijf (€ 9,2 miljoen).
  Zie ook de toelichting bij de lasten.
- Hogere baten voor de specifieke uitkering voor de doelen Integraal Zorg Akkoord (IZA) voor de jaren 2024 tot en met 2026 (€ 7,2 miljoen). Zie ook de toelichting op de lasten. Per saldo neutraal.
- Hogere baten uit een subsidie voor het opzetten van een gezamenlijke werkwijze door Geestelijke gezondheidszorg (GGz) en Geneeskundige en Gezondheidsdienst (GGD) bij meldingen waarbij vermoedens van somatische klachten en acute psychiatrie zijn uitgesloten (€ 1,3 miljoen). Hiertegenover staan hogere lasten.
- Lagere baten door een budgetneutrale actualisatie van middelen voor de TOP 600/ Veilig Alternatief en de Centrale Toegang. De TOP 600 zijn jongeren die high impact delicten hebben gepleegd. Om de informatievoorziening rondom Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) te optimaliseren hebben de gemeente Amsterdam en de GGD het Informatie- en adviespunt Centrale Toegang geopend. Zorgprofessionals (ook van buurtteams en Amsterdam extra) kunnen daar terecht voor vragen over Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (€ 2,3 miljoen). Hiertegenover staat lagere lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 53,7 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door specifieke uitkeringen vanuit het Rijk ten behoeve van Oekraïners. Hierdoor stijgen de baten en lasten ten behoeve van de kosten voor de zorgaanbieders (€ 30,3 miljoen).
- Hogere lasten als gevolg van de eindejaarsmarge 2023. Deze wordt gebruikt om de tekorten die voorvloeien uit intensiveringen en actualisaties te dekken (€ 8,4 miljoen).
- Hogere lasten voor de jaren 2024 tot en met 2026. Er wordt een specifieke uitkering in het kader van de IZA-doelen verleend. Zie ook de toelichting op de baten. Per saldo is deze ontwikkeling neutraal (€ 7,2 miljoen).
- Hogere lasten voor Ongedocumenteerden. Voor het jaar 2024 wordt een specifieke uitkering in het kader van de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) verleend van € 9,2 miljoen. Met de LVV krijgen ongedocumenteerden 24-uursopvang en worden ze begeleid in het werken aan duurzaam perspectief. Hieronder valt terugkeer naar het land van herkomst, doormigratie of legalisering van verblijf.

Hiervoor is in 2024 een specifieke uitkering verleend van € 9,2 miljoen, waarvan € 2,2 miljoen wordt doorgeschoven naar 2025 (€ 7,0 miljoen).
Zie ook de toelichting op de baten.

- Hogere lasten voor Individuele Betaal Overeenkomsten (IBO) door de sterke groei van het aantal IBO's en de stijging van de gemiddelde kosten (€ 6,5 miljoen).
- Hogere lasten voor Enkelvoudige Specialistisch Jeugd Hulp (ESJH) om de zorgcontinuïteit voor de latende niet gecontracteerde partijen te garanderen, die een zeer hoge instroom van cliënten ESJH in (de tweede helft van) 2023 kenden (€ 5,8 miljoen).
- Hogere lasten voor de GGD, er is extra nominale compensatie voor hogere salarislasten kosten als gevolg van de cao-afspraken bij de Begroting 2024 toegekend. De hogere lasten zijn het gevolg van de herverdeling uit andere programmaonderdelen.Het betreft een neutrale mutatie binnen programma 6 (€ 2,3 miljoen).
- Hogere lasten voor het Persoonsgebonden budget (PGB) door stijging van het aantal aanvragen, waarvan een groot aantal ook gemiddeld duurdere vormen van jeugdhulp betreft (€ 1,6 miljoen).
- Hogere lasten vanuit een subsidie voor het opzetten van een gezamenlijke werkwijze door Geestelijke gezondheidszorg (GGz) en Geneeskundige en Gezondheidsdienst (GGD) bij meldingen waarbij vermoedens van somatische klachten en acute psychiatrie zijn uitgesloten (€ 1,3 miljoen). Hiertegenover staan hogere baten.
- Hogere lasten door overheveling van middelen voor de uitvoering van de Centrale Toegang (CT), de verschillende toegangen die er nu zijn voor maatschappelijke opvang, beschermd wonen, gezinnen en jongvolwassenen worden samengevoegd tot één centrale toegang van de GGD, voor de onverzekerdenregelingen en de flexibele schil (€ 1,2 miljoen).
- Lagere lasten door het verdelen de van toegekende nominale compensatie voor loon- en prijsstijgingen in de Begroting 2024. Het bedrag is eerst geparkeerd in programmaonderdeel 6.3 en is nu herverdeeld voor programmaonderdelen 6.1 ,6.2 en 6.4 (€ 4,5 miljoen).
- Lagere lasten voor Beschermd Verblijf. Door een actualisatie van het landelijk rekenmodel van het Rijk hebben we in de septembercirculaire op de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke Opvang (DUMO) minder rijksmiddelen ontvangen (€ 2,8 miljoen).
- Lagere lasten Jeugd door actualisatie van de begroting van Jeugd. Overschotten worden grotendeels gebruikt om tekorten binnen programma 6 te dekken (€ 2,4 miljoen).
- Lagere lasten door een budgetneutrale actualisatie van middelen voor de TOP 600/ Veilig Alternatief en de Centrale Toegang. De TOP 600 zijn jongeren die high impact delicten hebben gepleegd. Om de informatievoorziening rondom Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (MO/BW) te optimaliseren hebben de gemeente Amsterdam en de GGD het Informatie- en adviespunt Centrale Toegang geopend. Zorgprofessionals (ook van buurtteams en Amsterdam extra) kunnen daar terecht voor vragen over Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen (€ 2,3 miljoen). Hiertegenover staat lagere baten.
- Lagere lasten doordat er minder een beroep gedaan wordt op aanvullende contracten (hoog)specialistische jeugdhulp (verblijf en pleegzorg). De tien jeugdhulpaanbieders van hoogspecialistische jeugdhulp doen meer zelf (€ 1,4 miljoen).
- Lagere lasten voor Hulp Bij Huishouden (Zorg in natura). Door personeelstekorten in de uitvoering zijn niet alle cliënten geholpen (€ 1,4 miljoen).
- Lagere lasten voor Aanvullend Openbaar Vervoer. Dit komt door de actualisatie van de begroting op basis van het huidige en het voor 2024 verwachte marktvolume (€ 1,4 miljoen).
- Lagere lasten op woonruimteaanpassingen doordat de verwachte vraag lager is uitgevallen. In de jaarrekening 2023 is op dit onderdeel ook onderbesteed. Dit voordeel wordt ingezet voor intensiveringen binnen zorg (€ 1,2 miljoen).
- Lagere lasten op de WMO-voorziening Aanvullende individuele ondersteuning door actualisatie van het budget. Omdat de overgangsperiode van de aanbesteding is afgerond, worden er geen transitie -en/of frictiekosten meer gemaakt. De begroting wordt naar beneden bijgesteld en sluit aan op de aanbesteding Aanvullende Individuele Ondersteuning (AIO) van 2022 (€ 1,1 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 1,5 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Een hogere onttrekking aan de reserve gemeentefondsmiddelen. In de decembercirculaire 2023 zijn vanuit het Rijk voor de opvang Oekraïense vluchtelingen extra middelen van € 1,1 miljoen beschikbaar gesteld voor meerkosten zorg Sociaal Domein. Deze middelen zijn in het jaarrekeningtraject 2023 via de reserve gemeentefondsmiddelen overgeheveld naar 2024 (€ 1,1 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel

2.6.4 Diversiteit

Programmaonderdeel 6.4 Diversiteit

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	0,0	0,0	0,0	0,0
Lasten	9,4	10,5	0,5	10,9
Saldo Baten en Lasten	**-9,4**	**-10,5**	**-0,5**	**-10,9**
Onttrekking	0,5	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel 6.4 Diversiteit	**-8,9**	**-10,5**	**-0,5**	**-10,9**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de lasten groter dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.7 Sociale zaken en Armoedebestrijding

Programma 7 Sociale zaken en Armoedebestrijding

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	779,4	706,3	90,1	796,4
Lasten	1.231,3	1.142,9	96,2	1.239,2
Saldo Baten en Lasten	**-451,9**	**-436,6**	**-6,2**	**-442,8**
Onttrekking	45,0	28,7	48,2	76,9
Toevoeging	41,6	0,2	39,3	39,5
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**3,4**	**28,5**	**8,9**	**37,4**
Totaal Programma 7 Sociale zaken en Armoedebestrijding	**-448,5**	**-408,0**	**2,7**	**-405,3**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	180,9	172,1	12,6	184,7

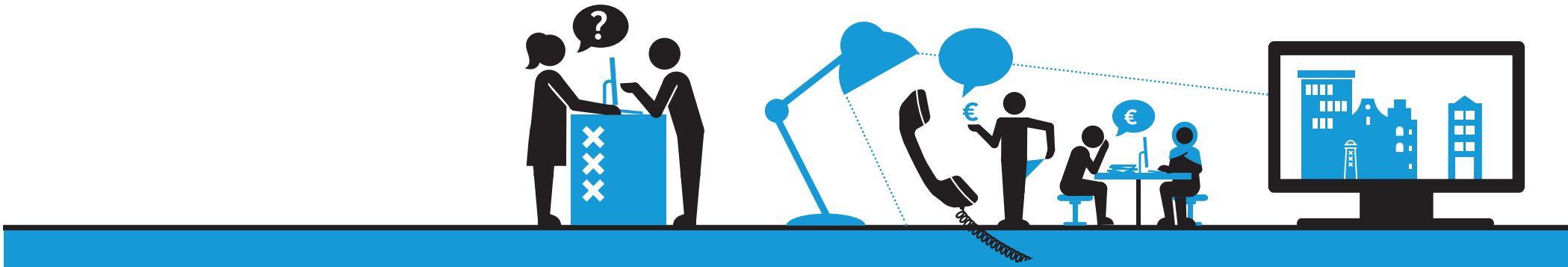

2.7.1 Inkomensregelingen

Programmaonderdeel 7.1 Inkomensregelingen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	731,2	663,8	59,6	723,3
Lasten	763,1	741,0	50,0	791,0
Saldo Baten en Lasten	**-31,9**	**-77,3**	**9,6**	**-67,7**
Onttrekking	33,0	18,8	37,9	56,7
Toevoeging	41,5	1,3	19,2	20,5
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-8,5**	**17,5**	**18,6**	**36,2**
Totaal Programmaonderdeel 7.1 Inkomensregelingen	**-40,4**	**-59,7**	**28,2**	**-31,5**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 59,6 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door specifieke uitkeringen vanuit het Rijk ten behoeve van Oekraïners (€ 50,8 miljoen).
- Hogere baten door een bijstelling van het macrobudget, die we toevoegen aan de egalisatie - reserve inkomensdeel en conjunctuur (€ 6,9 miljoen).
- Hogere baten uit de bekostigingsregeling opvang Oekraïne 2022 voor een incidentele bijdrage aan de verbouwing van opvanglocaties voor Oekraïense vluchtelingen en economische daklozen in programma 1 (€ 1,9 miljoen). .

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 50,0 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor opvanglocaties van Oekraïners, het verstrekken van leefgeld, de regie- en coördinatie van de regionale verdelingsfunctie en kosten van de programmaorganisatie (€ 50,8 miljoen).
- Hogere lasten voor investeringen in systeemvernieuwing SVWI en modernisering van de gegevenshuishouding. Deze lasten worden gedekt vanuit de egalisatiereserve XAAS (€ 6,2 miljoen).
- Hogere lasten voor de inzet op het programma bestaanszekerheid, hiermee verstevigen we onder andere de rol van de begeleider inkomen (€ 2,8 miljoen).
- Hogere lasten voor de inzet op de opgaven, voor het ondersteunen van ondernemers en de inzet op bijzondere doelgroepen. Daarnaast zijn er hogere lasten voor de verbouwing van de Triade (€ 2,3 miljoen).
- Lagere lasten door de verwachting dat het aantal bijstandsgerechtigden minder hard zal stijgen waardoor de bijstandslasten lager zullen zijn. Hier staat een hogere toevoeging aan de egalisatiereserve inkomensdeel en conjunctuur tegenover (€ 10,9 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 37,9 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de egalisatiereserve inkomensdeel en conjunctuur door vrijval, deze middelen zijn toegevoegd aan de reserve Iedereen Kans Op Werk (€ 20,0 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de egalisatiereserve inkomensdeel en conjunctuur door vrijval aan de algemene middelen (€ 11,3 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de egalisatiereserve Xaas door systeemvernieuwing SVWI (€ 5,1 miljoen) en moderne gegevenshuishouding (€ 1,1 miljoen), totaal (€ 6,2 miljoen).

- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging met € 19,2 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere toevoeging aan de egalisatiereserve inkomensdeel en conjunctuur door een combinatie van bijstelling van het macrobudget (€ 6,9 miljoen) en verwachte lagere bijstandslasten (€ 10,9 miljoen), totaal (€ 17,8 miljoen).
- Hogere toevoeging aan de egalisatiereserve Xaas als gevolg van de actualisatie SVWI en modernisering gegevenshuishouding (€ 1,4 miljoen).

2.7.2 Werk, participatie en inburgering

Programmaonderdeel 7.2 Werk, participatie en inburger

(bedragen x € 1 miljoen)

(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	22,7	25,2	17,5	42,8
Lasten	239,0	256,5	19,7	276,1
Saldo Baten en Lasten	**-216,3**	**-231,2**	**-2,1**	**-233,3**
Onttrekking	3,4	8,6	2,8	11,4
Toevoeging	0,0	-1,3	20,0	18,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**3,4**	**9,9**	**-17,2**	**-7,3**
Totaal Programmaonderdeel 7.2 Werk, participatie en inburger	**-212,9**	**-221,3**	**-19,3**	**-240,6**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 17,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door de specifieke uitkering Kansrijke Wijk voor stedelijk focusgebieden Nieuw - West en Zuidoost voor integrale activiteiten zoals armoede en schulden, veerkracht en weerbaarheid, re-integratie, ontwikkeling van het jonge kind en gezonde leefomgeving (€ 13,3 miljoen).
- Hogere baten vanuit het Rijk voor het Regionaal Mobiliteitsteam (€ 2,5 miljoen).
- Hogere baten vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen door indexatie van de specifieke uitkering Wet Educatie Beroepsonderwijs (€ 1,2 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 19,7 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door een hogere bijdrage aan de verbonden partij Pantar Amsterdam ter dekking van gestegen kosten (€ 6,0 miljoen).
- Hogere lasten voor aanvullende begeleiding, loopbaanadvies, scholing of praktijk leren via het regionaal mobiliteitsteam en het ontwikkelen van loopbaanpaden bij het regionaal werkcentrum (€ 5,0 miljoen).
- Hogere lasten voor de dienstverlening aan inburgering, ondersteuning van ondernemers, bijzondere doelgroepen, sociaal werk en informatievoorziening. Deze lasten zijn overgeheveld uit 2023 (€ 4,1 miljoen).
- Hogere lasten voor informatievoorziening, voor vitaliteit van de medewerkers en het programma continu leren en verbeteren (€ 3,6 miljoen).
- Hogere lasten voor re – integratie activiteiten in Nieuw – West en voor integraliteit en re – integratie in Zuidoost. Deze lasten worden gedekt uit de specifieke uitkering Kansrijke Wijk (€ 2,4 miljoen).
- Hogere lasten vanuit het Rijk voor de stapsgewijze bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon voor medewerkers in de Wet Sociale Werkvoorziening en de begeleiding van jongeren naar werk (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten voor de stapsgewijze bijzondere verhoging van het wettelijk minimumloon voor medewerkers in de Wet Sociale Werkvoorziening, maatschappelijke begeleiding, sectorale ontwikkelpaden, regionale doelgroepen specifieke aanpak en voor einde lening van inburgeringsplichtigen. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve overheveling gemeentefondsmiddelen (€ 1,9 miljoen).
- Hogere lasten door prijsstijgingen van voor opleidingen gericht op het verbeteren van de Nederlandse taal en rekenen. Hiervoor is ook de specifieke uitkering Wet Educatie Beroepsonderwijs verhoogd (€ 1,2 miljoen).
- Hogere lasten voor het nationaal programma Samen Nieuw-West in het kader van werk en bestaanszekerheid. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 1,2 miljoen).
- Hogere lasten voor investeringen in integraliteit. Hiervoor hebben wij de specifieke uitkering Kansrijke Wijk in stedelijk focusgebieden Nieuw – West ontvangen (€ 1,0 miljoen).

- Lagere lasten herprioritering van middelen binnen programma 7 voor de opgave ter ondersteuning aan ondernemers en bijzondere doelgroepen en de verbouwing van de Triade. Daarnaast zijn er middelen overgeheveld naar programma B vanwege herziening van de formatie en naar programma 5 voor een incidentele bijgedragen aan kenniscentrum ongelijkheid (€ 7,2 miljoen).
- Lagere lasten door herprioritering van middelen binnen de sociale basis op basis van onze gebiedsgerichte aanpak (€ 1,0 miljoen). Het betreft een verschuiving van budget van programmaonderdeel 7.2 naar de programmaonderdelen 6.1 en 4.1.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 2,8 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve overheveling gemeentefondsmiddelen voor participatie, startbanen statushouders, maatschappelijke begeleiding, sectorale ontwikkelpaden, regionale doelgroepen specifieke aanpak en voor einde lening inburgeringsplichtigen (€ 1,9 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor het Nationaal programma Samen Nieuw - West in het kader van werk en bestaanszekerheid (€ 1,2 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging aan de reserve Iedereen Kans Op Werk ter dekking van de uitvoering Iedereen Kans Op Werk (€ 20,0 miljoen).

2.7.3 Armoede en schuldhulp

Programmaonderdeel 7.3 Armoede en schuldhulp

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	25,4	17,3	12,9	30,3
Lasten	229,1	145,4	26,6	172,0
Saldo Baten en Lasten	**-203,7**	**-128,1**	**-13,7**	**-141,7**
Onttrekking	8,6	1,3	7,5	8,7
Toevoeging	0,1	0,2	0,0	0,2
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**8,5**	**1,1**	**7,4**	**8,5**
Totaal Programmaonderdeel 7.3 Armoede en schuldhulp	**-195,2**	**-127,0**	**-6,2**	**-133,2**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 12,9 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten vanuit het Rijk voor de uitvoering en afhandeling van de toeslagenaffaire. Hier staan ook hogere lasten tegenover (€ 12,9 miljoen).

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 26,6 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de uitvoering en afhandeling van de toeslagenaffaire. Hier staan ook hogere baten tegenover (€ 12,9 miljoen).
- Hogere lasten door onttrekking aan de reserve overheveling gemeentefondsmiddelen voor de uitvoering en het verstrekken van de energietoeslag (€ 7,0 miljoen).
- Hogere lasten voor bijzondere bijstand en vroeg signalering (€ 4,5 miljoen).
- Hogere lasten door specifieke uitkering Kansrijke Wijk voor de activiteiten armoede en schulden in Nieuw-West en Zuidoost (€ 1,3 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 7,5 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de reserve overheveling gemeentefondsmiddelen voor de uitvoering en het verstrekken van de energietoeslag (€ 7,0 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de toevoegingen aan de reserves (groter dan € 1 miljoen).

2.8 Veiligheid

Programma 8 Veiligheid

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	20,1	29,6	0,2	29,8
Lasten	251,2	290,0	0,6	290,6
Saldo Baten en Lasten	**-231,1**	**-260,3**	**-0,4**	**-260,8**
Onttrekking	3,3	9,7	2,0	11,7
Toevoeging	5,6	11,0	0,0	11,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-2,4**	**-1,3**	**2,0**	**0,7**
Totaal Programma 8 Veiligheid	**-233,5**	**-261,6**	**1,6**	**-260,0**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	117,3	119,1	7,1	126,2

2.8.1 Brandweer en crisisbeheersing

Programmaonderdeel 8.1 Brandweer en crisisbeheersing

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	3,6	3,0	0,4	3,4
Lasten	89,4	96,6	0,9	97,5
Saldo Baten en Lasten	**-85,9**	**-93,6**	**-0,5**	**-94,1**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel 8.1 Brandweer en crisisbeheersing	**-85,9**	**-93,6**	**-0,5**	**-94,1**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 0,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door in rekening gebrachte inwonersbijdrage Amsterdam voor de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie vanuit de Veiligheidsregio (€ 0,4 miljoen). Hier staan hogere lasten tegenover.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 0,9 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de versterking van de mentale weerbaarheid van de brandweerprofessionals (€ 0,8 miljoen).
- Hogere lasten door in rekening gebrachte inwoners bijdrage Amsterdam voor de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie vanuit de Veiligheidsregio (€ 0,4 miljoen). Hier staan hogere lasten tegenover.
- Lagere lasten door een verschuiving van de lasten voor zorgspecifieke ondersteuning naar programmaonderdeel B2 overhead (€ 0,3 miljoen).

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.8.2 Openbare orde en veiligheid

Programmaonderdeel 8.2 Openbare orde en veiligheid

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	16,6	26,7	-0,2	26,4
Lasten	161,8	193,4	-0,3	193,1
Saldo Baten en Lasten	**-145,2**	**-166,8**	**0,1**	**-166,7**
Onttrekking	3,3	9,7	2,0	11,7
Toevoeging	5,6	11,0	0,0	11,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-2,4**	**-1,3**	**2,0**	**0,7**
Totaal Programmaonderdeel 8.2 Openbare orde en veiligheid	**-147,6**	**-168,0**	**2,1**	**-165,9**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel dalen met € 0,2 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere baten door minder boetes voor de overlast van het onjuist aanbieden van afval. Dit is het gevolg van minder toezicht door de moeilijk vervulbare vacatures en doordat de vervuiler moeilijker te achterhalen is (€ 1,0 miljoen).
- Hogere baten door de rijksbijdragen “Regiodeal” voor aanpak van criminaliteit en ondermijning. De gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Oostzaan werken samen in de metropoolregio (MRA) om de economische groei, werkgelegenheid en versterking van de brede welvaart die wordt gerealiseerd in de MRA evenredig te verdelen tussen bewoners. De Regio Deal is ondersteunend aan reeds lopende integrale aanpakken in zowel Amsterdam Noord (Aanpak Noord) als in Zaanstad (€ 0,4 miljoen).
- Hogere baten door het doorberekenen van stijgende salarislasten op de APV-leges (€ 0,4 miljoen).

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 0,3 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door extra personele inzet voor toezicht en handhaving. Het betreft handhavers en toezichthouders voor bijvoorbeeld nautisch toezicht en fietshandhaving en binnenboa’s (€ 2,5 miljoen).
- Hogere lasten om het veiligheidsgevoel te verhogen en jeugdoverlast te verminderen door inzet straatcoaches en het aanpakken van acute problemen in de openbare ruimte door de inzet van teams flexibele inzet en BOA’s (€ 2,5 miljoen).
- Hogere lasten voor de uitvoering van de Masterplannen en aanpak Binnenstad. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen(€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten door het overhevelen van budgetten middelen voor de teams Vergunningen, Toezicht en Handhaving van programma 1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid (€ 1,6 miljoen).
- Hogere lasten voor de inzet van straatcoaches. Deze hogere lasten compenseren de vanaf 2024 weggevallen middelen Handhaving die hiervoor waren ingezet (€ 1,5 miljoen).
- Hogere lasten voor de kwaliteitsverbetering en doorontwikkeling van toezicht en handhaving openbare ruimte. Op een aantal bedrijfsmatige en inhoudelijke aspecten is een kwaliteitsslag ingezet. Dit om een toekomstbestendige organisatie te realiseren. (€ 1,0 miljoen).
- Hogere lasten voor extra toezicht in Venserpolder vanwege overlast op straat (€ 0,9 miljoen).
- Hogere lasten om het vergunningen- toezicht en handhavingsproces aan te scherpen en te intensiveren op gebied van veiligheid bij evenementen. Dit richt zich hoofdzakelijk op (middel)grote evenementen (€ 0,6 miljoen).
- Hogere lasten voor de aanpak van criminaliteit en ondermijning in Noord. Deze aanpak is onderdeel van de Regiodeal, die ondersteunend is aan reeds lopende integrale aanpakken van economische groei, werkgelegenheid en brede welvaart (€ 0,4 miljoen).
- Hogere lasten voor een bijdrage aan het comité Herdenking Februaristaking. Het comité Herdenking Februaristaking ontvangt geen subsidie van de gemeente, hoewel het een onmisbare en unieke herdenking betreft. Met een incidentele bijdrage voor 2024 van € 19.000 en een structurele bijdrage van € 50.000 per jaar

garanderen we een waardige herdenking voor de toekomst en een mogelijke uitbreiding van (bijvoorbeeld educatieve of promotionele) activiteiten.
- Lagere lasten door het verplaatsen van het dossier Aanpak Binnenstad naar programma Economie. De Aanpak Binnenstad is voornamelijk gericht op het transformeren van de binnenstad tot een aangename plek voor bewoners, bezoekers en bedrijven. Vanuit oogpunt van programma indeling en -sturing is programma 3 Economie, Kunst, Cultuur en Erfgoed de plek om de activiteiten met de bijbehorende begroting van aanpak binnenstad op te nemen (7,9 miljoen).
- Lagere lasten door de inzet van de bestuurlijk toegekende extra budgetten voor toezicht en handhaving vanuit Coalitieakkoord en bij de Voorjaarsnota 2020 toegekende groeimiddelen (€ 5,9 miljoen). Tegenover deze lagere lasten staan vooral hogere lasten van personele inzet en kwaliteitsverbetering.
- Lagere lasten door de afname van het aantal bezwaarschriften. Deze afname hangt samen met de afname van het aantal opgelegde bestuurlijke boetes (0,5 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking aan de reserve Coalitiemiddelen voor de uitvoering van de Masterplannen en aanpak Binnenstad (€ 2,0 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.A Algemene dekkingsmiddelen

Programma A Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	3.910,5	3.951,6	62,6	4.014,3
Lasten	179,5	118,2	-30,3	87,9
Saldo Baten en Lasten	**3.731,0**	**3.833,4**	**93,0**	**3.926,4**
Onttrekking	385,2	55,1	-7,8	47,3
Toevoeging	458,6	154,3	-29,4	183,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-73,4**	**-99,2**	**-37,2**	**-136,4**
Totaal Programma A Algemene dekkingsmiddelen	**3.657,6**	**3.734,2**	**55,8**	**3.789,9**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	24,1	24,4	-2,1	22,3

2.A.1 Lokale heffingen

Programmaonderdeel A.1 Lokale heffingen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	878,1	907,3	23,2	930,5
Lasten	29,4	34,6	0,7	35,2
Saldo Baten en Lasten	**848,8**	**872,7**	**22,5**	**895,2**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel A.1 Lokale heffingen	**848,8**	**872,7**	**22,5**	**895,2**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 23,2 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten vanuit kortparkeren, bezoekersparkeren en oplegging naheffingsaanslagen buitenlandse voertuigen (€ 10,9 miljoen).
- Hogere baten vermakelijkhedenretributies door stijgende passagiersaantallen en hogere tarieven (€ 5,6 miljoen).
- Hogere baten precariobelasting door een overgang naar het belasten van de daadwerkelijk voor het terras gebruikte openbare ruimte (€ 5,0 miljoen).
- Hogere baten door een hoger aantal op te leggen aanmaningen en dwangbevelen (€ 0,9 miljoen).
- Hogere baten door een toename van het aantal bedrijfsinvesteringszones waar we belasting op heffen (€ 0,8 miljoen).

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 0,7 miljoen in 2024. Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de lasten groter dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.A.2 Gemeentefonds

Programmaonderdeel A.2 Gemeentefonds

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	2.999,2	2.959,5	18,0	2.977,5
Lasten	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo Baten en Lasten	**2.999,2**	**2.959,5**	**18,0**	**2.977,5**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel A.2 Gemeentefonds	**2.999,2**	**2.959,5**	**18,0**	**2.977,5**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 18,0 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door verwerking van de september- en decembercirculaire 2023 (€ 18,0 miljoen).
  Dit positieve effect bestaat uit:
  - Hogere baten door accresontwikkeling, dit betreft de groei van het gehele gemeentefonds en daarmee ook van de Amsterdamse uitkering. Deze groei komt voort uit de compensatie voor gestegen lonen en prijzen (€ 31,8 miljoen).
  - Hogere baten door hoeveelheidsverschillen in de berekende maatstaven (€ 11,7 miljoen).
  - Hogere baten door overige taakmutaties (€ 7,2 miljoen). Dit betreft voornamelijk toegekende middelen in verband met:
    - bijzondere bijstand en vroegsignalering (€ 4,5 miljoen).
    - loon- en prijsbijstelling jeugdzorg (€ 2,4 miljoen).
    - rijksvaccinatieprogramma (€ 0,4 miljoen).
  - Lagere baten door de relatief hardere groei van de Amsterdamse WOZ waarde. Bij de verdeling van de gemeentefondsgelden wordt er rekening gehouden met de eigen verdiencapaciteit op Onroerendezaakbelasting-inkomsten die toeneemt (€ 8,0 miljoen).
  - Per saldo lagere baten door overige integratie- en decentralisatie uitkeringen (€ 1,9 miljoen). Dit betreft voornamelijk mutaties op de middelen in verband met:
    - Lagere baten door de Decentralisatie uitkering Maatschappelijke opvang en openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz) (€ 2,8 miljoen).
    - vrouwenopvang (€ 0,3 miljoen).
    - Lagere baten voor de Decentralisatie uitkering Begeleiding jongeren naar werk (€ 1,1 miljoen).
    - Lagere baten voor de Decentralisatie uitkering Vrouwenopvang (€ 0.3 miljoen).
    - Lagere baten voor de Integratie uitkering beschermd wonen (€ 0,3 miljoen).
    - Hogere baten voor de Integratie uitkering Participatie (€ 0,9 miljoen).

Lasten

Er zijn geen lasten in dit programmaonderdeel.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.A.3 Treasury en deelnemingen

Programmaonderdeel A.3 Treasury en deelnemingen

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	32,9	84,9	9,5	94,3
Lasten	112,6	47,3	-13,8	33,5
Saldo Baten en Lasten	**-79,7**	**37,5**	**23,3**	**60,8**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Totaal Programmaonderdeel A.3 Treasury en deelnemingen	**-79,7**	**37,5**	**23,3**	**60,8**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 9,5 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van hogere baten door bijstelling van de raming dividenduitkeringen (€ 9,5 miljoen). Het gaat hierbij voornamelijk om bijstellingen met betrekking tot Alliander NV, het Havenbedrijf Amsterdam NV en NV Verzekeringsbedrijf Groot Amsterdam..

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 13,8 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Lagere lasten door het vrijvallen van de voorziening voor de verstrekte lening aan het Afval Energie Bedrijf (AEB). Deze voorziening was getroffen voor het geval AEB in 2024 zou worden verkocht en daarmee de begrote rentebaten niet werden gerealiseerd. Het verkoopproces van AEB is onlangs gestart en loopt dit jaar nog (€ 12,1 miljoen).
- Lagere lasten door de lagere externe schuld waarover we een lagere marktrente betalen (€ 6,9 miljoen).
- Hogere lasten doordat er minder interne rentelasten worden doorberekend aan andere programmaonderdelen (€ 5,2 miljoen). Dit komt door een verlaging van de investeringen en tegelijkertijd een gelijkblijvend intern rentepercentage (‘omslagrente’). Wij gebruiken het renteomslagstelsel als systeem waarmee we de financieringslasten en -baten doorberekenen (omslaan) over de gemeentelijke programmaonderdelen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien

Programmaonderdeel A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	0,3	0,0	12,0	12,0
Lasten	37,6	36,3	-17,2	19,1
Saldo Baten en Lasten	**-37,3**	**-36,3**	**29,2**	**-7,1**
Onttrekking	385,2	55,1	-7,8	47,3
Toevoeging	458,6	154,3	29,4	183,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-73,4**	**-99,2**	**-37,2**	**-136,4**
Totaal Programmaonderdeel A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	**-110,7**	**-135,6**	**-8,0**	**-143,6**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 12,0 miljoen. Dit effect is het gevolg van hogere baten voor het verwijderen van Single Use Plastics (SUP). Deze middelen zijn afkomstig van de verpakkingsindustrie en worden uitgekeerd door Rijkswaterstaat (€ 12,0 miljoen).

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel dalen met € 17,2 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door verhoging van de stelpost 'kapitaallasten nieuwe investeringsvoorstellen', dit betreft een raming van de afschrijvingslasten van investeringen welke nog niet aan de programma's zijn toegerekend (€ 17,2 miljoen).
- Hogere lasten door verhoging van de stelpost 'exploitatielasten nieuwe investeringsvoorstellen' voor exploitatie, handhaving, beheer, onderhoud en programmering (EHBOP). Dit zijn bijkomende lasten in de exploitatie die door een investering worden veroorzaakt welke nog niet aan de programma's zijn toegerekend (€ 2,0 miljoen).
- Lagere lasten door verdeling van budgetten naar de beleidsprogramma's voor:
  - Ongelijk Investeren (€ 10,5 miljoen).
  - Aanpak binnenstad afvalinzameling door overtoerisme (€ 4,0 miljoen).
  - Formatie uitbreiding gebiedsteams (€ 3,1 miljoen).

  Deze budgetten stonden op de stelpost 'te verwerken posten' (€ 17,6 miljoen) en hebben we verdeeld op basis van een bestedingsplan.
- Lagere lasten door verlagen van de stelpost 'exploitatielasten nieuwe investeringsvoorstellen' door verlaging van de uitgaven XaaS. Omdat wij rekening houden met een overprogrammering, corrigeren wij de uitgaven met 30 procent. Deze correctie landt in programma A.4 en niet in de programma's waar de projecten lopen. Wij houden rekening met deze overprogrammering omdat anders de reserve een onrealistisch hoog niveau moet hebben (€ 12,0 miljoen).
- Lagere lasten door de verdeling van de coalitiemiddelen voor Economie en Onderwijsachterstanden. Deze budgetten zijn verdeeld naar de programma's 3.1 en 5.1 (€4,3 miljoen).
- Lagere lasten door vrijval van de stelpost voor loon- en prijsontwikkelingen (€ 1,8 miljoen). De compensatie voor de loon- en prijsontwikkelingen in 2024 is bij de Begroting 2024 verdeeld, het restant in de stelpost voor 2024 valt vrij.
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Lagere onttrekking met € 7,8 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van het volgende:

- Een verlaging van de onttrekking aan de reserve XaaS. Met deze reserve worden kosten voor niet-activeerbare XaaS-projecten gefinancierd. De onttrekkingen aan de reserve Xaas landen in de programma's waar de XaaS projecten lopen. Omdat wij rekening houden met een overprogrammering, corrigeren wij de onttrekkingen met

30 procent. Deze correctie landt in programma A4 en niet in de programma's waar de projecten lopen. Wij houden rekening met deze overprogrammering omdat anders de reserve een onrealistisch hoog niveau moet hebben (€ 12,0 miljoen).
- Een onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor de kosten van het uitstel van de implementatie van AFIS (€ 2,3 miljoen).
- Een onttrekking aan de reserve Verevening Onroerend goed welke ingezet wordt voor een toevoeging aan de reserve NV Zeedijk (€ 1,8 miljoen).
- Een vrijval van de reserve AIF. Op basis van nieuwe verwachtingen met betrekking tot de te ontvangen aflossingen op de AIF leningen uitgeleend geld is de hieraan gekoppelde vrijval van de reserve bijgesteld (€ 0,1 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging met € 29,4 miljoen in 2024.
Dit effect is het gevolg van het volgende:
- Een toevoeging aan de Reserve Coalitiemiddelen voor een Lerarencampus (€ 15,0 miljoen) en energietransitie en verduurzaming (€ 10,0 miljoen). Het college zet € 15 miljoen opzij voor betaalbare huisvesting voor leraren, onder andere voor de realisatie van een lerarencampus op IJburg. Bij de energietransitie en verduurzaming gaat het over toekomstbestendig maken van de (elektriciteit)infrastructuur en het tegengaan van congestie, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving, het opwekken van duurzame energie en de verduurzaming van bedrijven en industrie.
- Een toevoeging aan de reserve XaaS. De financiering van Xaasprojecten uit de reserve leidt tevens tot een 'teruggave' aan de reserve in de vorm van fictieve afschrijvingslasten. De toevoeging betreft het totaal van de update van deze fictieve afschrijvingslasten die in dit programma onderdeel landen (€ 2,6 miljoen).
- Een toevoeging aan de reserve NV Zeedijk. Omdat in 2023 het aandeel van de gemeente Amsterdam in de NV is verhoogd, wordt nu ook de reserve die hiertegenover staat op dezelfde hoogte gebracht (€ 1,8 miljoen).

2.B Bestuur en organisatie

Programma B Bestuur en organisatie

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	56,1	56,5	3,8	60,3
Lasten	851,0	797,7	92,1	889,9
Saldo Baten en Lasten	**-794,9**	**-741,3**	**-88,3**	**-829,6**
Onttrekking	43,4	17,5	53,0	70,5
Toevoeging	4,3	11,1	2,6	13,7
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**39,1**	**6,3**	**50,4**	**56,8**
Totaal Programma B Bestuur en organisatie	**-755,8**	**-734,9**	**-37,9**	**-772,8**

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Apparaatslasten	773,4	721,3	28,0	749,3

2.B.1 Dienstverlening

Programmaonderdeel B.1 Dienstverlening

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	38,5	43,7	3,9	47,6
Lasten	84,9	90,8	3,8	94,6
Saldo Baten en Lasten	**-46,4**	**-47,1**	**0,1**	**-47,0**
Onttrekking	2,6	2,6	1,3	3,9
Toevoeging	0,0	0,2	1,3	1,5
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**2,6**	**2,4**	**0,0**	**2,4**
Totaal Programmaonderdeel B.1 Dienstverlening	**-43,7**	**-44,7**	**0,1**	**-44,6**

Financiële toelichting

Baten

De totale baten in dit programmaonderdeel stijgen met € 3,9 miljoen in 2024.
Dit is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere baten door de actualisatie van de legesopbrengsten op basis van de verwachte aantallen en de tarieven 2024 (€ 2,1 miljoen).
- Hogere baten door actualisatie van het afhandelen van calls door het Contact Center Amsterdam op basis van de verwachte aantallen en tarief 2024 (€1,1 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 3,8 miljoen in 2024.
Dit is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de extra personeelskosten om het hoger aantal reisbewijzen, naturalisatieaanvragen, vergunningen en calls van het Contact Center Amsterdam af te kunnen handelen (€ 2,8 miljoen). Andere kosten die hiermee gemoeid zijn, staan bij programmaonderdeel B5 overhead (€ 0,4 miljoen).
- Hogere lasten voor diverse XAAS-investeringen. De lasten van deze investeringen worden gedekt uit de egalisatiereserve XAAS (€1,2 miljoen).
- Lagere lasten door actualisatie van de kapitaallasten voor de periode 2024-2028 (€1,0 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 1,3 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de egalisatiereserve XAAS voor diverse XaaS investeringen (€ 1,2 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Hogere toevoeging aan de egalisatiereserve XaaS (€1,3 miljoen).

2.B.2 Horizontaal thema Digitale stad en overheid

Programmaonderdeel B.2 Horizontaal thema Digitale stad en overheid

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	2,0	0,6	-0,1	0,5
Lasten	38,5	35,3	5,0	40,3
Saldo Baten en Lasten	**-36,5**	**-34,7**	**-5,1**	**-39,8**
Onttrekking	0,4	0,0	0,2	0,2
Toevoeging	0,0	1,8	0,6	2,3
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,4**	**-1,8**	**-0,4**	**-2,2**
Totaal Programmaonderdeel B.2 Horizontaal thema Digitale stad en overheid	**-36,1**	**-36,5**	**-5,5**	**-41,9**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 5,0 miljoen in 2024.
Dit is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten door de actualisatie van de kapitaallasten (€ 3,3 miljoen).
- Hogere lasten doordat het budget voor de Agenda Digitale Stad & Overheid uit 2023 is doorgeschoven naar 2024. Dit komt omdat eind 2023 de concrete doelen en activiteiten voor de komende vier jaar verder zijn uitgewerkt en pas in 2024 gestart wordt met de uitvoering (€ 1,2 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de onttrekkingen aan de reserves (groter dan € 1 miljoen).

Toevoegingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de toevoeging aan de reserves (groter dan € 1 miljoen).

2.B.3 Horizontaal thema Democratisering

Programmaonderdeel B.3 Horizontaal thema Democratisering

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	0,1	0,0	0,0	0,0
Lasten	11,8	10,4	10,2	20,6
Saldo Baten en Lasten	**-11,7**	**-10,4**	**-10,2**	**-20,6**
Onttrekking	4,3	3,5	3,8	7,3
Toevoeging	0,0	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**4,3**	**3,5**	**3,8**	**7,3**
Totaal Programmaonderdeel B.3 Horizontaal thema Democratisering	**-7,4**	**-6,8**	**-6,4**	**-13,3**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 10,2 miljoen in 2024 ten opzichte van de vastgestelde begroting. Dit is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten voor de gebiedsgerichte opgaven (ongelijke investeren). Dit wordt binnen de stadsdelen en stadsgebied Weesp ingezet voor buurtplatformen, kwetsbare buurten en eventuele actualiteiten, die vragen om snel handelen (€ 4,3 miljoen).
- Hogere lasten op de buurtbudgetten door een verschuiving van de lasten van 2023 naar 2024 en verder omdat de in 2023 geplande activiteiten pas in 2024 worden afgerond. In de huidige aanpak houden we jaarlijks rekening met tussen de € 4,0 en € 5,0 miljoen aan lasten in het kader van de buurtbudgetten (€ 2,6 miljoen).
- Hogere lasten voor de integrale aanpakken Nieuw West, Zuidoost en Noord voor Community Wealth Building en communicatie, Inclusie en Participatie en bewonersbetrokkenheid. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 2,6 miljoen).
- Hogere lasten voor onder andere de implementatie van de participatieverordening, het begeleiden van initiatieven, en voor buurtplatformen en stadsdeelpanels. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 1,2 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

De onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen is € 3,8 miljoen hoger dan begroot. Dit komt vooral door:

- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor de integrale aanpakken/ masterplannen (€ 2,6 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor centrale begroting democratisering (€ 1,2 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting op de lasten.

Toevoegingen aan reserves

Er zijn geen toevoegingen aan reserves op dit onderdeel.

2.B.4 Bestuur

Programmaonderdeel B.4 Bestuur

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	3,0	0,6	0,0	0,6
Lasten	30,9	34,1	0,0	34,1
Saldo Baten en Lasten	**-27,9**	**-33,5**	**0,0**	**-33,5**
Onttrekking	0,1	0,1	0,0	0,1
Toevoeging	0,5	0,0	0,0	0,0
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**-0,4**	**0,1**	**0,0**	**0,1**
Totaal Programmaonderdeel B.4 Bestuur	**-28,4**	**-33,4**	**0,0**	**-33,4**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen..

Lasten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de lasten groter dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

2.B.5 Overhead

Programmaonderdeel B.5 Overhead

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	11,2	11,1	0,0	11,0
Lasten	678,2	630,7	73,2	703,9
Saldo Baten en Lasten	**-667,1**	**-619,6**	**-73,2**	**-692,9**
Onttrekking	36,1	11,3	47,8	59,1
Toevoeging	3,8	8,9	0,7	9,6
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**32,3**	**2,4**	**47,0**	**49,4**
Totaal Programmaonderdeel B.5 Overhead	**-634,8**	**-617,3**	**-26,2**	**-643,4**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

De totale lasten in dit programmaonderdeel stijgen met € 73,2 miljoen in 2024.
Dit effect is voornamelijk het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere lasten doordat begrote investeringen in digitale infrastructuur, informatiebeveiliging en applicaties als dienst worden afgenomen en daarom in exploitatie worden verwerkt. Deze hogere lasten worden gedekt door een onttrekking uit de egalisatiereserve XAAS (€ 33,6 miljoen).
- Hogere lasten voor de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO) doordat de ambities uit het Programma Openbaarheid en Informatiehuishouding op orde zijn uitgewerkt. Deze lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 12,8 miljoen).
- Hogere lasten door vertraging in de invulling van de ingeboekte taakstelling op de bedrijfsvoeringstaken. Deze hogere lasten worden gedekt door lagere lasten in de komende jaren (€ 7,4 miljoen).
- Hogere lasten door het verschuiven van de salarislasten vanuit andere programma's. De lasten nemen in die programma's met hetzelfde bedrag af (€ 5,6 miljoen).
- Hogere lasten door de gestegen energieprijzen. Deze lasten worden gedekt vanuit het noodfonds (€ 2,5 miljoen).
- Hogere lasten doordat de taakstelling voor vereenvoudiging van het subsidielandschap in 2024 niet gerealiseerd wordt in programma B.5 Overhead maar in de programma 6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en diversiteit en programma 7 Sociale Zaken en Armoedebestrijding (€ 2,3 miljoen).
- Hogere lasten voor de bedrijfsvoeringstaken doordat de formatie in de beleidsprogramma's is uitgebreid (€ 2,3 miljoen).
- Hogere lasten doordat de implementatie van het nieuwe financiële systeem is uitgesteld waardoor de taakstelling in 2024 niet wordt gerealiseerd (€ 2,3 miljoen).
- Hogere lasten als gevolg van een hogere prijsontwikkeling voor onder andere facilitaire dienstverlening en ICT dan bij het opstellen van de begroting 2024 geraamd was (€ 2,1 miljoen).
- Hogere lasten door verschuiving van huisvestingslasten van programmaonderdeel 1.5 Vastgoed omdat deze worden gebruikt voor de huisvesting van eigen personeel. De lasten in dat programmaonderdeel dalen met hetzelfde bedrag (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten voor een extra impuls aan de opgave voor Inclusie en Diversiteit. Deze bestaat uit uitbreiding van de inzet op inclusie, diversiteit en toegankelijkheid en recruitmentcapaciteit om bewust inclusief te kunnen werven en selecteren. Daarnaast breiden we naar aanleiding van de onderzoeksrapporten over racisme en discriminatie het vertrouwenswerk en het intern meldpunt uit (€ 2,0 miljoen).
- Hogere lasten door meer ondersteuning vanuit bedrijfsvoering voor activiteiten gericht op de gemeenschappelijke gezondheid (GGD). De lasten verschuiven van programmaonderdeel 6.1 Basisvoorzieningen waardoor de lasten in dat programmaonderdeel met hetzelfde bedrag afnemen (€ 1,7 miljoen).
- Hogere lasten als gevolg van vertraging van het project energiereductie gemeentelijke huisvesting van 2023 naar 2024 (verledding). De lasten worden gedekt vanuit de reserve coalitiemiddelen (€ 1,6 miljoen).

- Hogere lasten om invulling te geven aan de minimale eisen voor kunstmatige intelligentie, Europese wetgeving omtrent cyberbeveiliging (NIS2) en de Wet Politiegegevens (€ 1,3 miljoen).
- Hogere lasten door voortzetting van de pilot mbo-traineeship die bestaat uit de kosten voor begeleiding en de salariskosten van de trainees (€ 1,0 miljoen).
- Lagere lasten door de actualisatie van de kapitaallasten (€ 2,9 miljoen).
- Lagere lasten door een herstructurering van de juridische taken. Conform nieuwe voorschriften over overhead functies uit het BBV, moet deze formatie verantwoord worden op het programmaonderdeel 1.4 Bouwen en Wonen. De lasten nemen daarom in dat programmaonderdeel met hetzelfde bedrag toe (€ 1,3 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Reserves

Onttrekkingen aan reserves

Hogere onttrekking met € 47,8 miljoen in 2024. Dit effect is het gevolg van de volgende afwijkingen:

- Hogere onttrekking aan de egalisatiereserve XAAS door investeringen in digitale infrastructuur, informatiebeveiliging en applicaties (€ 33,6 miljoen).
- Hogere onttrekking aan de reserve coalitiemiddelen voor de implementatie van de Wet Open Overheid (WOO) (€ 12,8 miljoen), verduurzaming van de organisatie (€ 1,6 miljoen) en lagere onttrekking vanwege de correctie op inbreng van Kansrijke Wijk (€ 1,4 miljoen). Zie hiervoor ook de toelichting bij de lasten.
- Hogere onttrekking aan het Noodfonds energie door de gestegen energieprijzen (€ 2,5 miljoen).
- Overige afwijkingen lichten we niet verder toe, omdat de afzonderlijke afwijkingen kleiner zijn dan € 1,0 miljoen.

Toevoegingen aan reserves

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de toevoeging aan reserves groter dan € 1,0 miljoen.

2.B.6 Inzet specifieke expertise fysieke & sociale sector

Programmaonderdeel B.6 Facilitair werken in de fysieke leefomgeving

(bedragen x € 1 miljoen)

	Jaarverslag 2023	Begroting 2024	Saldo effecten voorjaarsnota	Saldo na voorjaars-nota
Baten	1,4	0,5	0,0	0,5
Lasten	6,7	-3,5	-0,1	-3,6
Saldo Baten en Lasten	**-5,3**	**4,0**	**0,1**	**4,1**
Onttrekking	0,0	0,0	0,0	0,0
Toevoeging	0,0	0,2	0,0	0,2
Saldo onttrekkingen en toevoegingen reserves	**0,0**	**-0,2**	**0,0**	**-0,2**
Totaal Programmaonderdeel B.6 Facilitair werken in de fysieke leefomgeving	**-5,3**	**3,8**	**0,1**	**3,8**

Financiële toelichting

Baten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de baten groter dan € 1 miljoen.

Lasten

Er is in dit programmaonderdeel geen sprake van een afwijking op de lasten groter dan € 1 miljoen.

Reserves

Er zijn voor dit programmaonderdeel geen reservemutaties.

3

3

Bijlagen

3.1	Verloopstaat reserves	88
3.2	Verloopstaat voorzieningen	97
3.3	Doelenraming	101

3.1 Verloopstaat reserves

(bedragen x 1 miljoen)

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	70052	2020	Overige bestemmings-reserve	€ 4,9 mln	2,3	0,0	-1,4	0,0	0,9
Reserve IJ-oeververbinding Overkoepelend programmamanagement Sprong over het IJ.									
1.2 Grond	77002	2004	Egalisatiereserve	n.v.t.	185,2	19,7	-26,1	0,0	178,8
Reserve Zuidas bijdrage dok en grondexploitaties Dekking van de gebiedsontwikkeling op de Zuidas en de bijdrage van de gemeente Amsterdam aan de ontwikkeling van Zuidas Dok.									
1.2 Grond	74002	2004	Egalisatiereserve	n.v.t.	638,6	71,2	-51,2	-30,2	628,4
Reserve Vereveningsfonds Een deel van de reserve is benodigd als weerstandsvermogen en ter dekking van vastgestelde (voor)investeringen. Het resterende deel is de vereveningsruimte en is beschikbaar voor nieuwe investeringen in het kader van de gebiedsontwikkeling.									
1.3 Erfpacht	74050	2019	Financierings-reserve	"De maximale omvang is de omvang van de grondwaarde van in erfpacht uitgegeven grond waarvan de erfpachtcanon-betaling niet is afgekocht"	800,5	113,7	-5,4	0,0	908,7
Reserve financiering erfpachtgrond Het doel is zoveel mogelijk in erfpacht uitgegeven grond te financieren met eigen vermogen.									
1.3 Erfpacht	74001	2004	Financierings-reserve	n.v.t.	4.705,4	62,5	-98,0	0,0	4.670,0
Reserve afkoopsommen erfpacht Deze reserve dient voor de financiering van de waarde van de in erfpacht uitgegeven gronden.									
1.4 Bouwen en wonen	76050	2016	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Stedelijke reserve Wonen boven winkels en bedrijven Stimuleren van het creëren van woonruimte boven winkels en bedrijven.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
1.4 Bouwen en wonen	76007	2021	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	1,4	0,6	-1,2	0,0	0,8
Reserve Wooncoöperatieven Het beschikbaar stellen van middelen voor de voorziening die gevormd wordt tegenover verstrekte leningen aan wooncoöperatieven en het dekken van beheerkosten SvN.									
1.4 Bouwen en wonen	76006	2004	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	22,2	0,0	-8,4	0,0	13,9
Reserve Corporatiebudget Het Corporatiebudget wordt primair ingezet t.b.v. onrendabele vastgoedinvesteringen in de stedelijke vernieuwingsgebieden in Nieuw-West, in de Kolenkitbuurt in West, De Banne en Nieuwendam-Noord in Noord. Corporaties kunnen op projectbasis subsidies aanvragen.									
1.4 Bouwen en wonen	74041	2015	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	7,9	0,0	-4,0	-0,4	3,5
Reserve Actieplan bouwstimulering Alloceren van middelen voor het stimuleren van woningbouw in Amsterdam.									
1.5 Vastgoed	71005	2015	Financierings-reserve	n.v.t.	48,5	2,7	-1,0	0,0	50,1
Financiering gemeentelijk vastgoed Dekking van een deel van de afschrijvingslasten van het vastgoed in eigendom van de gemeente.									
1.6 Duurzaamheid en milieubeheer	74040	2016	Egalisatiereserve	n.v.t.	67,6	1,4	-3,4	0,0	65,6
Stedelijke Bodemsanering en Nazorg Het reserveren van middelen voor de meerjarige stedelijke bodemsaneringsprogramma's en nazorgactiviteiten die conform gemaakte afspraken met het Rijk grotendeels vanuit Rijksmiddelen worden gefinancierd.									
1.6 Duurzaamheid en milieubeheer	67060	2019	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	118,3	0,0	-9,6	0,0	108,7
Reserve Klimaatfonds Het in het kader van, en passend bij, de gemeentelijke rolopvatting ondersteunen van investeringen in de stad die bijdragen aan een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutraal en aardgasvrij Amsterdam.									
1.6 Duurzaamheid en milieubeheer	67018	2015	Financierings-reserve	n.v.t.	10,4	0,4	-4,0	0,0	6,7
Reserve duurzaamheidsfonds Alloceren van middelen en het verstrekken van leningen ter bevordering van hernieuwbare energie en energiebesparing.									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70091	2023	Overige bestemmings-reserve	€ 100 miljoen	99,7	0,0	0,0	0,0	99,7
Reserve Sprong over het IJ (brug) Het reserveren van middelen voor de meerjarige lasten van investering Sprong over het IJ (brug).									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	67811	2022	Overige bestemmings-reserve	€ 7 mln	10,0	0,0	-2,5	0,0	7,6
Reserve Laadinfra Het bestemmen van de door Total te ontvangen bijdragen voor de ontwikkeling van de laadinfrastructuur.									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70090	2023	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	176,0	12,0	-2,3	0,0	185,8
Incidentele bijdragen Schaalsprong Het reserveren van middelen voor de meerjarige lasten van Schaalsprong investeringen.									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70027	2019	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	6,0	0,0	-0,7	0,0	5,3
Zuidelijke IJ-oevers (POR) De reserve is bestemd voor de voorbereiding en uitvoering van het Plan Openbare Ruimte Zuidelijke IJoever (Oosterdok en Stationsplein).									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70025	2019	Egalisatiereserve	n.v.t.	16,9	89,2	-100,7	0,0	5,3
Reserve Programma Stadsbehoud Deze reserve ondersteunt een programmatische aanpak voor het in stand houden van de openbare ruimte en infrastructuur, waaronder de arealen civiele constructies, verhardingen, verkeersystemen, groen, straatmeubilair, speelvoorzieningen en op termijn wegtunnels.									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70080	2019	Egalisatiereserve	n.v.t.	6,9	26,0	-31,6	0,0	1,3
Reserve achterstallig onderhoud, infrastructuur, openbare ruimte en groen Deze reserve ondersteunt een programmatische aanpak voor het wegwerken van grootschalig achterstallig onderhoud in de openbare ruimte en van de infrastructuur. De reserve is gevormd ter dekking van de aan bovengenoemde aanpak verbonden ingrepen en activiteiten, zoals onderzoek, handhaving, monitoring, brandweerorganisatie en innovatie.									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70048	2007	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	7,3	0,0	-4,8	0,0	2,5
Leidseplein De gecoördineerde uitvoering van de herinrichting van het Leidseplein en omgeving binnen het samenwerkingsproject Leidseplein. Het uiteindelijke doel is om het gebied beter te laten functioneren als ontmoetingsplek en als cultureel centrum van Amsterdam.									
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	70170	2017	Financierings-reserve	n.v.t.	182,9	6,4	-5,2	0,0	184,2
Financieringsreserve activa met maatschappelijk nut Inzet van de eigen bijdrage van de gemeente voor de dekking van investeringen in de openbare ruimte met een maatschapelijk nut.									
2.2 Openbaar vervoer	70075	2017	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	2,4	0,0	-1,0	0,0	1,4
Reguliere vervanging IJveren Voor incidentele vervangingsinvesteringen in de veerverbindingen over het IJ.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
2.3 Afval en reinigen openbare ruimte	83105	2017	Financierings-reserve	n.v.t.	11,6	0,0	0,0	0,0	11,6
Financieringsreserve OAT Sluisbuurt Financieren afschrijvingslasten Ondergronds Afval Transport (OAT).									
2.3 Afval en reinigen openbare ruimte	83030	2015	Egalisatiereserve	n.v.t.	29,0	0,0	-1,5	0,0	27,5
Egalisatiereserve afval Reguleren van de over- en onderschrijding in het gesloten systeem van de afvalstoffenheffing.									
2.6 Groen en Dierenwelzijn	67042	2016	Egalisatiereserve	n.v.t.	0,3	0,0	-0,3	0,0	0,0
Reserve Herplantfonds De middelen worden ingezet voor compensatie van gekapte bomen, conform het vastgestelde beleid ten aanzien van compensatie en herplanting van bomen.									
2.6 Groen en Dierenwelzijn	67050	2019	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	9,4	0,0	-4,7	0,0	4,8
Kwaliteitsimpuls Groen De reserve wordt gebruikt om te investeren in parken (groen). Doelstelling 11.3.1 Amsterdam is een stad voor mens, plant en dier met groene plekken in alle buurten en goed onderhouden parken en bos.									
2.7 Riool en Drinkwater	96001	2006	Egalisatiereserve	n.v.t.	17,2	2,2	0,0	0,0	19,5
Reserve egalisatie drinkwatertarieven Waternet Het verevenen van bij het jaarverslag blijkende overschotten of tekorten met betrekking tot de drinkwatervoorziening voor burgers en bedrijven. Het streven is de overschotten of tekorten in volgende jaren te verevenen via tarieven. Daarnaast dient de reserve voor het afdekken van het risico van afwijkingen in het resultaat.									
3.1 Economie en innovatie	73037	2022	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Reserve Metropoolregio Amsterdam Middelen reserveren die door de gemeente Amsterdam beschikbaar zijn gesteld voor de activiteiten van het samenwerkingsverband Metropoolregio Amsterdam en nog niet extern verplicht.									
3.1 Economie en innovatie	73035	2015	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	13,3	0,0	-5,1	-4,6	3,6
Reserve Economische Structuur- en Arbeidsmarktversterking (ESA) Het stimuleren van economische structuur- en arbeidsmarktversterking conform het door de gemeenteraad vastgestelde bestedingskader									
3.1 Economie en innovatie	73031	2014	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	5,4	0,0	-5,1	0,0	0,3
Reserve Amsterdam Metropolitan Solutions Realiseren van een nieuw op te richten wetenschappelijk opleidings- en onderzoeksinstituut door kennisinstellingen en bedrijven op gebied van toegepaste technologie met als werknaam Amsterdam Metropolitan Solutions.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
3.1 Economie en innovatie	73036	2021	Financierings-reserve	12,0 mln	9,0	3,0	0,0	0,0	12,0
Financieringsreserve ROM InWest Deze reserve dient als financiering met eigen vermogen ten behoeve deelname aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Metropoolregio InWest.									
3.1 Economie en innovatie	73015	2009	Egalisatiereserve	n.v.t.	0,2	0,2	-0,2	0,0	0,2
Amsterdams Promotiefonds voor cultuur en stadsinitiatieven Het realiseren van projecten waarvan de opzet is zowel de doelen van Holland Casino als van de gemeente te verwezenlijken.									
3.2 Kunst en cultuur	73059	2014	Egalisatiereserve	n.v.t.	5,6	0,0	-1,4	0,0	4,2
Egalisatiereserve Kunstenplan Om de vier jaar worden in de Hoofdlijnen Kunst en Cultuur de nieuwe beleidsdoelstellingen voor de komende vier jaar bepaald. De doelstelling van deze systeemreserve volgt de doelstellingen van elk nieuw Kunstenplan.									
4.1 Sport	56080	2014	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	3,5	0,0	0,0	0,0	3,5
Reserve sportevenementen Middelen bestemmen voor toekomstige topsportevenementen, zoals het EK 2020.									
4.1 Sport	56027	2015	Financierings-reserve	n.v.t.	6,1	0,0	-0,8	0,0	5,3
Financieringsreserve sportaccommodaties De reserve is de dekking voor de afschrijvingslasten van de kredieten voor het Sportaccommodatiefonds.									
6.1 Basisvoorzieningen	90089	2021	Overige bestemmings-reserve	Niet bepaald	0,7	0,0	0,0	-0,7	0,0
Reserve vastgoed Weesp Dekking van toekomstige exploitatietekorten van maatschappelijke organisaties voor gemeentelijk vastgoed in Weesp middels subsidieverstrekking.									
6.1 Basisvoorzieningen	57054	2021	Overige bestemmings-reserve	€ 4,5 mln	3,5	0,0	-0,5	0,0	3,0
Reserve Streeklaboratoria Het uitvoeren van vervolgonderzoek naar de effecten van de Corona pandemie en voorbereiden van het Streeklaboratorium en de andere laboratoria in Amsterdam op een eventuele volgende gezondheidscrisis.									
6.3 Individuele voorzieningen	55044	2006	Egalisatiereserve	10% van het budget voor de WMO openeinde regelingen in het betreffende boekjaar	34,5	5,6	-10,7	0,0	29,4
Reserve egalisatie WMO Opvangen fluctuaties WMO openeinde regelingen.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
6.3 Individuele voorzieningen	55805	2022	Egalisatiereserve	€ 20,0 mln	15,4	3,3	-7,9	0,0	10,8
Egalisatiereserve Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag Het egaliseren van de door het rijk te ontvangen POK-middelen en uitgaven hiervan voor extra ondersteuning van mensen in kwetsbare posities en voorkomen dat mensen in zo'n positie terecht komen.									
6.3 Individuele voorzieningen	55804	2022	Egalisatiereserve	€ 17,5 miljoen	10,6	0,0	-4,5	0,0	6,2
Egalisatiereserve Jeugd Het opvangen van fluctuaties in de begroting van de uitvoering van de Jeugdwet om tot een stabieler meerjarenbeeld te komen.									
7.1 Inkomensregelingen	52050	2004	Egalisatiereserve	n.v.t.	119,3	17,8	-1,4	-41,3	94,4
Reserve egalisatie inkomensdeel en conjunctuur Egaliseren van overschotten en tekorten voortvloeiend uit de uitvoering van de Participatiewet voor het inkomensdeel (bijstandsuitkeringen), uitvoering Iedereen Kans op Werk en doorlopende uitvoeringskosten Tozo.									
7.2 Werk, participatie en inburger	53064	2018	Egalisatiereserve	De maximale omvang van de reserve is het maximale bedrag van 5% van de lasten van de Directie Werk op programma-onderdeel 7.2.	10,5	0,0	-2,3	0,0	8,2
Reserve Sociaal Werk Egaliseren van overschotten en tekorten voortvloeiend uit de uitvoering van de Wet Sociaal Werk en de Participatiewet met als doel werk te bieden aan Amsterdammers met een arbeidsbeperking en indien nodig aanvullend te investeren in Sociaal Werk. Het gaat om Amsterdammers met een arbeidsbeperking ofwel in dienst bij de sociale werkvoorziening (Stichting Pantar), ofwel via de gemeente direct gedetacheerd bij sociale firma's of bij reguliere werkgevers.									
7.2 Werk, participatie en inburger	53099	2024	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	0,0	20,0	-8,8	0,0	11,2
Reserve Iedereen Kans op Werk De reserve wordt gebruikt voor de dekking van de lasten van de uitvoering Iedereen Kans op Werk									
8.2 Openbare orde en veiligheid	87061	1999	Egalisatiereserve	n.v.t.	5,2	8,4	-10,5	0,0	3,1
Verevening onroerend goed Dekken van de onrendabele top van panden die met een beleidsmatig doel worden aangeschaft (strategische aankopen) en egaliseren van exploitatieresultaten in de vastgoedportefeuille van stadsdeel Centrum. Dekken van fundamentele ingrepen in het kader van de aanpak binnenstad om toenemende drukte en daarmee gepaarde overlast te verminderen/reguleren.									
8.2 Openbare orde en veiligheid	26014	2019	Overige bestemmings-reserve	n.v.t.	8,5	3,0	0,0	0,0	11,5
Reserve Amsterdam 750 De financiering van activiteiten rondom de viering van het 750-jarig bestaan van Amsterdam in 2025.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12015	2021	Financierings-reserve	n.v.t.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reserve verbeteren schuldpositie Schuldpositie van de gemeente verbeteren door een deel van het bezit te financieren met eigen vermogen									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12075	2019	Egalisatiereserve	Geen maximale omvang omdat de omvang van de jaarlijks te ontvangen baten altijd onzeker is.	14,2	0,0	-14,2	0,0	0,0
Reserve overheveling gemeentefondsmiddelen september- en decembercirculaire Het reserveren van middelen afkomstig uit het gemeentefonds, die bij de september- en decembercirculaire worden toegekend, voor zover het niet gaat om de algemene uitkering.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12100	2008	Egalisatiereserve	n.v.t.	20,9	6,0	0,0	0,0	26,9
Reserve frictiekosten 1 Stad 1 Opgave In 2013 is voor de dekking van verwachte frictiekosten voor diverse organisatieonderdelen in het kader van de operatie 1 Stad 1 Opgave een reserve ingesteld. Het betreft diverse maatregelen (21) die gepaard kunnen gaan met frictiekosten.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12006	2000	Financierings-reserve	6,5 mln	6,5	1,8	0,0	0,0	8,3
Reserve financiering NV Zeedijk Het met eigen middelen financieren van de uitbreiding van de gemeentelijke deelneming in de NV Zeedijk.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12158	2011	Financierings-reserve	11,3 mln	11,3	0,0	0,0	0,0	11,3
Reserve financiering lening NEMO Deze reserve dekt de gemeentelijke lening aan NEMO.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12096	2007	Financierings-reserve	78,8 mln	78,8	0,0	0,0	0,0	78,8
Reserve financiering deelneming GVB Het met eigen middelen financieren van de uitbreiding van de gemeentelijke deelneming in de NV GVB.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12564	2022	Egalisatiereserve	€ 325,6 mln	60,2	101,2	-105,1	0,0	56,4
Reserve Coalitiemiddelen 22-26 Beschikbaar houden van specifieke incidenteel aangewezen coalitiemiddelen in de coalitieperiode 2022-2026.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12001	1995	Algemene reserve	Afhankelijk van de geinventariseerde risico's	312,8	58,6	67,5	0,0	438,9
Algemene Reserve Een buffer voor het kunnen opvangen van niet structurele financiële tegenvallers.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12003	nvt	Algemene reserve	n.v.t.	122,1	0,0	-122,1	0,0	0,0
Jaarrekeningresultaat Resultaatafwikkeling t-1 en resultaat t zijn onderdeel van de algemene reserve en op deze manier apart zichtbaar gemaakt.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12014	2021	Financierings-reserve	Als het WRK een solvabiliteit van 25% heeft bereikt.	2,9	1,8	0,0	0,0	4,6
Financieringsreserve WRK Investeren in het eigen vermogen van deelneming WRK uit de inkomsten van de garantiepremie zonder dat dit begrotingsruimte kost of gefinancierd wordt.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12565	2021	Financierings-reserve	n.v.t.	2,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Financieringsreserve Carré Het met eigen middelen financieren van de uitbreiding van de gemeentelijke deelneming in de Theater Carré									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12563	2021	Egalisatiereserve	n.v.t.	12,6	32,0	-40,1	0,0	4,5
Egalisatiereserve XaaS Omzetten kapitaallasten van XaaS-investeringen in exploitatielasten, om vertraging in de uitvoering van de investering te voorkomen.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12561	2014	Egalisatiereserve	n.v.t.	0,6	0,0	-0,3	0,0	0,4
Amsterdams Investeringsfonds maatschappelijk Het fonds is opgezet om ontwikkelingen gericht op structuurversterking in de stad met een grote waarde voor Amsterdam te bevorderen. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die zonder het fonds niet van de grond komen. Investeringen uit AIF dienen de stedelijke infrastructuur voor de toekomst te versterken en zich maatschappelijk en/of economisch terug te verdienen. Uit het AIF maatschappelijk deel worden subsidies verstrekt die in het kader van de doelstelling zijn toegekend.									
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12560	2014	Financierings-reserve	n.v.t.	19,0	0,0	0,0	-0,5	18,5
Amsterdams Investeringsfonds financieel Het fonds is opgezet om ontwikkelingen gericht op structuurversterking in de stad met een grote waarde voor Amsterdam te bevorderen. Het gaat daarbij om ontwikkelingen die zonder het fonds niet van de grond komen. Investeringen uit AIF dienen de stedelijke infrastructuur voor de toekomst te versterken en zich maatschappelijk en/of economisch terug te verdienen. Met het AIF financieel deel worden leningen gefinancierd die in het kader van de doelstelling zijn toegekend.									
B.4 Bestuur	17204	2007	Egalisatiereserve	1,5 mln	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5
Raadsonderzoeken Dekking van de kosten als de gemeenteraad besluit tot een onderzoek.									
B.5 Overhead	71004	2015	Financierings-reserve	n.v.t.	0,6	0,1	-0,1	0,0	0,6
Financiering huisvesting gemeentelijk apparaat Dekking van een deel van de afschrijvingslasten voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie.									
B.5 Overhead	71268	2014	Egalisatiereserve	n.v.t.	4,6	0,0	-0,3	0,0	4,3
Reserve gemeentelijke huisvestingsprojecten Dekking van tijdelijke exploitatietekorten van de Businesscase III (verbouwing Stadhuis) en Businesscase IV (optimalisatie ambtenarenhuisvesting) en Transitieplan werven en overslagpunten.									

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Soort reserve	Max toegestane omvang	Rekening 2023	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
B.6 Facilitair werken in de fysieke omgeving	69003	2023	Egalisatiereserve	n.v.t.	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2
Reserve facilitaire Dienstverlening het reserveren van eventueel positief resultaat van IB/PMB in 2023 – 2025 en dat te gebruiken om opdrachtgevers te compenseren voor een mogelijk lager kwaliteitsniveau van dienstverlening van IB/PMB tijdens het ontwerpen, implementeren en monitoren van een normeringssystematiek.									
Eindtotaal					**8.107,1**	**670,9**	**-643,0**	**-77,6**	**8.057,3**

3.2 Verloopstaat voorzieningen

(bedragen x 1 miljoen)

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e [1)]	Beginstand 2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	67050	2018	c	2,5	0,0	0,0	0,0	2,5
Voorziening onderhoud Vinkeveense plassen Financieren van noodzakelijk onderhoud Vinkeveense Plassen t/m 2025, zoals afgesproken bij de uittreding van Amsterdam uit het recreatieschap.								
1.2 Grond	74011	2004	a	183,2	42,0	-31,8	0,0	193,4
Voorziening grondgerelateerde kosten buiten grexen Deze voorziening is ingesteld om bijdragen aan derden te kunnen dekken. Deze externe bijdragen zijn gerelateerd aan de gebiedsontwikkeling in Amsterdam en worden gedekt uit het Vereveningsfonds. Het gaat bijvoorbeeld om toegezegde bijdragen aan woningcorporaties vanuit het gronddeel van het voormalige Stimuleringsfonds en bijdragen aan infrastructurele projecten die niet door de gemeente worden uitgevoerd.								
1.4 Bouwen en wonen	76900	2021	b	0,6	1,2	0,0	0,0	1,8
Voorziening Wooncoöperatieven Het afdekken van het risico wat samenhangt met het verstrekken van geldleningen aan wooncoöperatieven								
1.5 Vastgoed	71007	2015	c	29,5	18,0	-18,6	0,0	28,8
Voorziening groot onderhoud gemeentelijk vastgoed Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud van het gemeentelijk vastgoed.								
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	68002	1995	c	5,3	4,1	-4,4	0,0	5,0
Groot onderhoud parkeren Voorziening is gevormd voor het te plegen groot onderhoud.								
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	68057	2021	b	6,3	0,0	-4,9	0,0	1,4
Achterstallig onderhoud parkeren Voorziening is gevormd voor het te plegen achterstallig onderhoud.								
2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	68072	2013	a	0,2	0,0	-0,1	0,0	0,1
Sociaal Plan Cition Uit deze voorziening wordt het verschil tussen het huidige loon bij EPS (Egis Parking Service) en het loon bij BV Cition betaald, conform de afspraken die bij de overgang van het personeel gemaakt zijn.								
2.2 Openbaar vervoer	70058	2007	e	134,6	0,0	-2,6	0,0	131,9
Integraal vervoerssysteem veren Exploitatielasten die verband houden met de veerverbindingen over het Noordzee Kanaal.								
2.3 Afval en reinigen openbare ruimte	83111	2021	b	1,5	0,0	0,0	0,0	1,5
Voorziening dynamisch inzamelen Afdekken risico's met betrekking tot Dynamisch inzamelen (routeoptimalisatie)								

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e [1)]	Beginstand 2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
2.4 Beheer en onderhoud Openbare Ruimte	82001	2013	c	1,8	0,4	-0,1	0,0	2,1
Vervanging en Onderhoud beheer Werf Ter dekking van de kosten van groot- en planmatig onderhoud aan de reinigingswerf Jacob Bontiusplantsoen, zowel voor wat betreft het gebouw als voor de gebouwgebonden voorzieningen inclusief het deel dat binnen de VVE valt.								
2.5 Water	12118	2014	b	1,6	0,0	-1,2	0,0	0,4
Voorziening Sluisjes Halfweg Voorziening ter dekking van de afkoop van verplichtingen om bij te dragen aan de kosten voor een veilige afvoer van het boezemwater in het kanaal Halfweg.								
2.7 Riool en Drinkwater	96001	2005	c	9,3	0,0	-4,0	0,0	5,3
Rioolrecht Egalisatiefonds voor de tarieven rioolheffing.								
3.2 Kunst en cultuur	90007	2004	e	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Verwervingsfonds CBK Bewaren (gespaarde) bedragen van derden t.b.v. verwerving kunst.								
4.1 Sport	56050	2017	c	15,3	3,5	-2,9	0,0	16,0
Voorziening Groot Onderhoud Sport Meerjarig grootonderhoud van sporthallen, sportparken en zwembaden.								
5.1 Onderwijs	55027	1968	e	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9
Burgerlijke instellingen maatsch. Zorg Fonds t.b.v. nooddruftige burgers.								
6.1 Basisvoorzieningen	55026	1966	e	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Verzorgingshuizen ouden van dagen Fonds bestemd voor dekking van uitgaven door de gemeente aan voorzieningen voor bejaarden.								
6.3 Individuele voorzieningen	57092	2015	a	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
Voorziening Veilig thuis Personele frictiekosten Veilig Thuis.								
7.3 Armoede en schuldhulp	52009	2022	a	3,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Voorziening energietoeslag Deze voorziening is gevormd voor de afhandeling van de ingediende aanvragen, bezwaren en beroepen energietoeslag 2022 waarbij inschattingen zijn gemaakt wat betreft het percentage toekenningen.								
7.3 Armoede en schuldhulp	52010	2023	a	1,1	0,0	0,0	0,0	1,1
Voorziening halvering WSNP Het compenseren van kwetsbare burgers die niet in aanmerking komen voor de halvering van de Wsnp-schuldsaneringstermijn. Dit betreft de gestarte saneringstrajecten in de periode van bekendmaking van de halvering van de Wsnp termijn begin 2023 tot de ingangtreding van de nieuwe wetgeving op 1 juli 2023.								
A.3 Treasury en deelnemingen	12042	1890	e	0,8	0,0	0,0	0,0	0,8
Sophia Augusta / Lopez Suasso Legaat van de weduwe Sophia Adriana Lopez Suasso-de Bruijn ten behoeve van het behoud van de aan Amsterdam gelegateerde ‘inboedel en woonhuis.								

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e [1)]	Beginstand 2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
A.3 Treasury en deelnemingen	12043	1889	e	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Willet Holthuysen Het inzetten van de renteopbrengst ten behoeve van het onderhoud van het woonhuis en inboedel in het museum Willet Holthuysen.								
A.3 Treasury en deelnemingen	13004	1496	e	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1
Vicarygoederen Een inwoner van Amsterdam heeft tot zijn overlijden recht op (2/3) van de opbrengst van het vicarie.								
A.3 Treasury en deelnemingen	13015	1820	e	0,6	0,0	0,0	0,0	0,6
Gildenfondsen Het kapitaal is eeuwigdurend uitgeleend aan het ministerie van Financien d.m.v. grootboekleningen.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	23028	2022	a	21,8	0,0	0,0	0,0	21,8
Voorziening verlofsparen Het dekken van de verplichting die ontstaat door gekochte verlofuren die in latere jaren opgenomen worden. Dit deel van het zgn. spaarverlof onzeker omdat het moment van opname onbekend is.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	12041	2002	b	14,7	0,0	0,0	0,0	14,7
Juridische risico's Het afdekken van risico's van belang bij juridische aangelegenheden.								
A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	23570	2023	a	7,5	0,0	0,0	0,0	7,5
Voorziening RVU De voorziening dekt de lasten van de uitkeringen Regeling voor Vervroegde Uittreding.								
B.4 Bestuur	13076	2014	b	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Niet opgevraagde tegoeden Terugbetalen van de door de gemeente (aan teruggekeerde Joodse burgers) opgelegde boetes over de niet-tijdig betaalde canon tijdens de Tweede Wereldoorlog en het terugbetalen van niet opgevraagde tegoeden (van niet teruggekeerde Joodse burgers) bij de Gemeentegiro.								
B.4 Bestuur	23027	2022	b	2,4	0,3	0,0	0,0	2,6
Pensioenfonds Wethouders Weesp Bekostiging van pensioenuitkeringen van voormalig wethouders Weesp.								
B.4 Bestuur	23003	2001	b	13,3	0,0	-0,6	0,0	12,7
Waardeoverdracht pensioenen (gewezen) wethouders Bekostiging van pensioenuitkeringen en waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten van wethouders naar een ander pensioenfonds, conform de Wet APPA (Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers) .								
B.4 Bestuur	23026	2014	b	37,8	0,0	-1,1	0,0	36,7
Pensioenfonds SD Wethouders Bekostiging van pensioenuitkeringen en waardeoverdracht van opgebouwde pensioenrechten naar een ander pensioenfonds van voormalig leden dagelijks besturen stadsdelen die voor maart 2014 in functie waren en daarmee onder de Wet APPA vielen. (APPA = Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers.)								
B.5 Overhead	24001	2021	c	14,2	6,1	-6,1	0,0	14,2
Onderhoud binnenruimte huisvesting gemeentelijk apparaat Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van onderhoud van de binnenruimte van de huisvesting gemeentelijk apparaat.								

Programma onderdeel, Naam, Doel reserve	ID-nr	Instellings-jaar	Categorie voorziening a, b, c, d of e [1)]	Beginstand 2024	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Verwachte stand ultimo 2024
B.5 Overhead	13016	1820	e	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9
Liefdadigheidsdoelen Doel is financiële hulpverlening aan inwoners van Amsterdam die in urgente financiële noodsituaties verkeren, waarbij een voorliggende voorziening niet (meer) beschikbaar is.								
B.5 Overhead	71006	2015	c	25,2	7,0	-8,7	0,0	23,6
Groot onderhoud huisvesting gemeentelijk apparaat Egalisatie van de jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud van huisvesting gemeentelijk apparaat.								
B.5 Overhead	23002	2015	b	0,9	0,0	-0,3	0,0	0,5
Dekking financiële risico's (voormalig) personeel De voorziening is bedoeld om verplichtingen aan (voormalig) personeel in het kader van vervroegde uittreding, boventalligheid, (B)WW, wachtgeld, uitbetaling aanvullende (nabestaanden) pensioenen en aanspraken op de nieuwe FWS-regeling (50-100 regeling) te bekostigen.								
B.5 Overhead	23010	2018	b	3,9	0,0	0,0	0,0	3,9
Premie reparatie uitkering WW De reparatie-WW dient als aanvulling op de verkorte maximale WW-duur.								
B.5 Overhead	23005	1956	b	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pensioenfonds Concertgebouworkest Uitbetaling van aanvullend pensioen aan gepensioneerden van het Concertgebouworkest met dienstjaren van voor 28 december 1956 – de datum waarop de personeelsleden het ambtenaarschap in de zin van de Algemene Burgerlijke Pensioenwet hebben verworven –, of hun nabestaanden.								
Eindtotaal				**541,7**	**82,7**	**-87,4**	**0,0**	**536,9**

1) Categorieën voorzieningen

a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
b. bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
d. de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven;
e. van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen.

3.3 Doelenraming

Programma 1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid

(bedragen x € 1 miljoen)

		2024
	Programmaonderdeel 1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	
1.1.1	Amsterdam geeft ruimtelijke voorwaarden voor nieuwe woon-, werk- en leefmilieus om demografische en economische groei mogelijk te maken.	0,0
	Totaal baten	0,0
1.1.1	Amsterdam geeft ruimtelijke voorwaarden voor nieuwe woon-, werk- en leefmilieus om demografische en economische groei mogelijk te maken.	18,4
	Totaal lasten	18,4
	Saldo van baten en lasten	-18,4
	Programmaonderdeel 1.2 Grond	
1.2.1	Het realiseren van voldoende en betaalbare woningen & kantoorruimte.	421,0
1.2.2	Gebieden ontwikkelen ten behoeve van wonen, werken en maatschappelijke voorzieningen.	0,0
1.2.3	In de toekomst worden voldoende gebieden ontwikkeld voor wonen, werken en maatschappelijke voorzieningen.	0,0
	Totaal baten	421,0
1.2.1	Het realiseren van voldoende en betaalbare woningen & kantoorruimte.	435,6
1.2.2	Gebieden ontwikkelen ten behoeve van wonen, werken en maatschappelijke voorzieningen.	0,0
1.2.3	In de toekomst worden voldoende gebieden ontwikkeld voor wonen, werken en maatschappelijke voorzieningen.	0,0
	Totaal lasten	435,6
	Saldo van baten en lasten	-14,6
	Programmaonderdeel 1.3 Erfpacht	
1.3.1	De waarde en het gebruik van grond ten dienste van inwoners en bedrijven laten komen.	235,5
	Totaal baten	235,5
1.3.1	De waarde en het gebruik van grond ten dienste van inwoners en bedrijven laten komen.	55,0
	Totaal lasten	55,0
	Saldo van baten en lasten	180,6

		2024
	Programmaonderdeel 1.4 Bouwen en wonen	
1.4.1	Een rechtvaardige verdeling van de woningen waarbij voorrang wordt gegeven aan diegenen die de woning het hardste nodig hebben.	10,3
1.4.2	Een toekomstbestendige woningvoorraad (duurzaam, basiskwaliteit en veilig).	66,1
1.4.3	Beschermen van de (gewenste) samenstelling van de woningvoorraad en de leefbaarheid.	17,7
	Totaal baten	94,1
1.4.1	Een rechtvaardige verdeling van de woningen waarbij voorrang wordt gegeven aan diegenen die de woning het hardste nodig hebben.	33,1
1.4.2	Een toekomstbestendige woningvoorraad (duurzaam, basiskwaliteit en veilig).	154,3
1.4.3	Beschermen van de (gewenste) samenstelling van de woningvoorraad en de leefbaarheid.	10,9
	Totaal lasten	198,3
	Saldo van baten en lasten	-104,2
	Programmaonderdeel 1.5 Vastgoed	
1.5.1	Amsterdam heeft een vastgoedportefeuille die voldoet aan de gemeentelijk en landelijke ambities en wetgeving op het gebied van duurzaamheid en bouwkundige kwaliteit	77,8
1.5.2	Amsterdam streeft naar een optimaal gebruik van haar maatschappelijk vastgoed-portefeuille om een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement te behalen en gemiste inkomsten te minimaliseren	0,0
1.5.3	We beheren en onderhouden de eigendommen bestemd voor broedplaatsen, woon- en werkruimtes voor kunstenaars en creatieve ondernemers en cultuurgebouwen.	0,0
	Totaal baten	77,8

		2024
1.5.1	Amsterdam heeft een vastgoedportefeuille die voldoet aan de gemeentelijk en landelijke ambities en wetgeving op het gebied van duurzaamheid en bouwkundige kwaliteit.	51,4
1.5.2	Amsterdam streeft naar een optimaal gebruik van haar maatschappelijk vastgoedportefeuille om een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement te behalen en gemiste inkomsten te minimaliseren.	0,0
1.5.3	We beheren en onderhouden de eigendommen bestemd voor broedplaatsen, woon- en werkruimtes voor kunstenaars en creatieve ondernemers en cultuurgebouwen.	0,0
	Totaal lasten	51,4
	Saldo van baten en lasten	26,4
	Programmaonderdeel 1.6 Duurzaamheid en milieubeheer	
1.6.1	Amsterdam voldoet aan de doelstelling van het Klimaatakkoord Parijs door de stad aardgasvrij te maken voor 2040 en de CO_2-uitstoot met 95% te verlagen voor 2050 en is een stad met schone lucht waar afval als grondstof wordt gebruikt.	21,3
	Totaal baten	21,3
1.6.1	Amsterdam voldoet aan de doelstelling van het Klimaatakkoord Parijs door de stad aardgasvrij te maken voor 2040 en de CO_2-uitstoot met 95% te verlagen voor 2050 en is een stad met schone lucht waar afval als grondstof wordt gebruikt.	68,7
	Totaal lasten	68,7
	Saldo van baten en lasten	-47,4
	Programmaonderdeel 1.7 Begraafplaatsen en crematoria	
1.7.1	Amsterdam geeft tegen kostendekkende tarieven de mogelijkheid tot begraven en cremeren, waarbij ruimte is voor ieders persoonlijke wens, ongeacht sociale, religieuze of culturele achtergrond.	9,2
	Totaal baten	9,2
1.7.1	Amsterdam geeft tegen kostendekkende tarieven de mogelijkheid tot begraven en cremeren, waarbij ruimte is voor ieders persoonlijke wens, ongeacht sociale, religieuze of culturele achtergrond.	9,4
	Totaal lasten	9,4
	Saldo van baten en lasten	-0,2
	Totaal Programma 1 Bouwen, Wonen en Duurzaamheid	**22,2**

Programma 2 Openbare ruimte, Water, Groen en Vervoer

	Programmaonderdeel 2.1 Verkeer, vervoer en parkeren	
2.1.1	De openbare ruimte van Amsterdam is een plek waar bewoners en bezoekers prettig, veilig en gezond kunnen verblijven en verplaatsen.	10,4
2.1.2	Bewoners en bezoekers kunnen zich verplaatsen van, naar en binnen Amsterdam.	46,6
2.1.3	Amsterdam is op een veilige en duurzame manier bereikbaar voor commercieel vervoer.	0,0
	Totaal baten	57,0
2.1.1	De openbare ruimte van Amsterdam is een plek waar bewoners en bezoekers prettig, veilig en gezond kunnen verblijven en verplaatsen.	79.7
2.1.2	Bewoners en bezoekers kunnen zich verplaatsen van, naar en binnen Amsterdam.	162,8
2.1.3	Amsterdam is op een veilige en duurzame manier bereikbaar voor commercieel vervoer.	5,0
	Totaal lasten	247,5
	Saldo van baten en lasten	-190,5
	Programmaonderdeel 2.2 Openbaar vervoer	
2.2.1	Amsterdam is voor iedereen op een prettige en aantrekkelijke manier bereikbaar via het openbaar vervoer.	32,7
	Totaal baten	32,7
2.2.1	Amsterdam is voor iedereen op een prettige en aantrekkelijke manier bereikbaar via het openbaar vervoer.	91,4
	Totaal lasten	91,4
	Saldo van baten en lasten	-58,7
	Programmaonderdeel 2.3 Afval en reinigen openbare ruimte	
2.3.1	Amsterdam is een schone stad.	212,5
2.3.2	Amsterdam voorkomt (rest) afval.	0,1
	Totaal baten	212,6
2.3.1	Amsterdam is een schone stad.	229,7
2.3.2	Amsterdam voorkomt (rest) afval.	20,3
	Totaal lasten	250,0
	Saldo van baten en lasten	-37,4

		2024
	Programmaonderdeel 2.4 Beheer en onderhoud Openbare Ruimte	
2.4.1	De Amsterdamse openbare ruimte wordt duurzaam beheerd en is begaanbaar, heel en veilig voor alle gebruikers.	36,9
2.4.2	Amsterdam is voorbereid op veranderend klimaat in 2050	1,8
	Totaal baten	38,6
2.4.1	De Amsterdamse openbare ruimte wordt duurzaam beheerd en is begaanbaar, heel en veilig voor alle gebruikers.	262,6
2.4.2	Amsterdam is voorbereid op veranderend klimaat in 2050	4,8
	Totaal lasten	267,4
	Saldo van baten en lasten	-228,7
	Programmaonderdeel 2.5 Water	
2.5.1	Het openbare water is begaanbaar, aantrekkelijk, schoon en veilig voor alle gebruikers.	2,0
2.5.2	We verdelen het gebruik van het water en voorzieningen bij het water en beheersen drukte op het water.	4,0
	Totaal baten	6,0
2.5.1	Het openbare water is begaanbaar, aantrekkelijk, schoon en veilig voor alle gebruikers.	50,8
2.5.2	We verdelen het gebruik van het water en voorzieningen bij het water en beheersen drukte op het water.	8,4
	Totaal lasten	59,2
	Saldo van baten en lasten	-53,2

		2024
	Programmaonderdeel 2.6 Groen en Dierenwelzijn	
2.6.1	Er komt meer Groen met meer waarde voor mens en dier, Groen is functioneel, aantrekkelijk, veilig en draagt bij aan sociaal welzijn, gezondheid, stadsnatuur en klimaatadaptatie.	3,7
2.6.2	Gehouden dieren en vrijlevende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en prettig leven in het geding is.	0,0
	Totaal baten	3,7
2.6.1	Er komt meer Groen met meer waarde voor mens en dier, Groen is functioneel, aantrekkelijk, veilig en draagt bij aan sociaal welzijn, gezondheid, stadsnatuur en klimaatadaptatie.	105,3
2.6.2	Gehouden dieren en vrijlevende dieren ontvangen ondersteuning waar gezond en prettig leven in het geding is.	2,7
	Totaal lasten	108,1
	Saldo van baten en lasten	-104,4
	Programmaonderdeel 2.7 Riool en Drinkwater	
2.7.1	Alle Amsterdammers hebben toegang tot schoon drinkwater.	267,0
2.7.2	Amsterdam heeft een goedwerkende en degelijke riolering.	3,0
	Totaal baten	270,0
2.7.1	Alle Amsterdammers hebben toegang tot schoon drinkwater.	171,0
2.7.2	Amsterdam heeft een goedwerkende en degelijke riolering.	87,0
	Totaal lasten	258,0
	Saldo van baten en lasten	12,0
	Totaal Programma 2 Openbare ruimte, Water, Groen en Vervoer	**-660,9**

Programma 3 Economie, kunst, cultuur en erfgoed

	Programmaonderdeel 3.1 Economie en innovatie	
3.1.1	Amsterdam biedt ondernemers een aantrekkelijke plek voor succesvol ondernemen in en voor de buurt, regio en op internationaal niveau.	11,9
3.1.2	Amsterdam is koploper in het versterken van ecosystemen die bijdragen aan brede welvaart.	2,5
3.1.3	Amsterdam is een leefbare stad met ruimte voor economische functies.	7,1
3.1.4	Amsterdam heeft een duurzame economie die bijdraagt aan het realiseren van de klimaat- en energietransitie.	0,0
3.1.5	Amsterdam heeft een evenwichtige arbeidsmarkt die iedereen gelijke kansen biedt op werk.	3,3
	Totaal baten	24,8
3.1.1	Amsterdam biedt ondernemers een aantrekkelijke plek voor succesvol ondernemen in en voor de buurt, regio en op internationaal niveau.	27,4
3.1.2	Amsterdam is koploper in het versterken van ecosystemen die bijdragen aan brede welvaart.	8,7
3.1.3	Amsterdam is een leefbare stad met ruimte voor economische functies.	33,6
3.1.4	Amsterdam heeft een duurzame economie die bijdraagt aan het realiseren van de klimaat- en energietransitie.	9,0
3.1.5	Amsterdam heeft een evenwichtige arbeidsmarkt die iedereen gelijke kansen biedt op werk.	4,1
	Totaal lasten	82,8
	Saldo van baten en lasten	-58,0

	Programmaonderdeel 3.2 Kunst en cultuur	
3.2.1	Amsterdam heeft een breed, vernieuwend en divers cultureel aanbod voor alle Amsterdammers en voor bezoekers en alle Amsterdamse kinderen maken kennis met Kunst en Cultuur.	2,0
3.2.2	Broedplaatsen bieden ruimte: betaalbare woon- en werkruimten voor kunstenaars en creatieve ondernemers en cultuurgebouwen behouden.	0,1
3.2.3	Alle Amsterdammers hebben toegang tot informatie en onafhankelijk nieuws via de lokale publieke omroep.	0,0
	Totaal baten	2,1
3.2.1	Amsterdam heeft een breed, vernieuwend en divers cultureel aanbod voor alle Amsterdammers en voor bezoekers en alle Amsterdamse kinderen maken kennis met Kunst en Cultuur.	182,4
3.2.2	Broedplaatsen bieden ruimte: betaalbare woon- en werkruimten voor kunstenaars en creatieve ondernemers en cultuurgebouwen behouden.	2,5
3.2.3	Alle Amsterdammers hebben toegang tot informatie en onafhankelijk nieuws via de lokale publieke omroep.	6,1
	Totaal lasten	190,9
	Saldo van baten en lasten	-188,8

		2024
	Programmaonderdeel 3.3 Erfgoed	
3.3.1	Het Amsterdamse erfgoed heeft en behoudt zijn cultuurhistorische waarde, wordt op passende manier benut en vertelt het verhaal van de stad.	0,2
	Totaal baten	0,2
3.3.1	Het Amsterdamse erfgoed heeft en behoudt zijn cultuurhistorische waarde, wordt op passende manier benut en vertelt het verhaal van de stad.	3,9
	Totaal lasten	3,9
	Saldo van baten en lasten	-3,7
	Totaal Programma 3 Economie, kunst, cultuur en erfgoed	**-250,5**

Programma 4 Sport

	Programmaonderdeel 4.1 Sport	
4.1.1	Iedere Amsterdammer heeft toegang tot passend sportaanbod in een kwalitatief goede omgeving.	26,9
4.1.2	Iedere Amsterdammer voldoet aan de beweegrichtlijn in een kwalitatief goede omgeving.	0,0
4.1.3	Amsterdam is een stad met sportieve uitstraling en is daarmee aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers.	0,0
	Totaal baten	26,9
4.1.1	Iedere Amsterdammer heeft toegang tot passend sportaanbod in een kwalitatief goede omgeving.	85,9
4.1.2	Iedere Amsterdammer voldoet aan de beweegrichtlijn in een kwalitatief goede omgeving.	5,3
4.1.3	Amsterdam is een stad met sportieve uitstraling en is daarmee aantrekkelijk voor bewoners, ondernemers en bezoekers.	2,3
	Totaal lasten	93,4
	Saldo van baten en lasten	-66,6
	Totaal Programma 4 Sport	**-66,6**

Programma 5 Onderwijs

		2024
	Programmaonderdeel 5.1 Onderwijs	
5.1.1	Kansengelijkheid: Iedere Amsterdammer krijgt de kans om zich, ongeacht zijn of haar achtergrond, via onderwijs, te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn.	50,4
5.1.2	Kwaliteit: Ieder kind krijgt goed onderwijs in een kwalitatief goede schoolomgeving.	6,7
5.1.3	Alle Amsterdammers hebben toegang tot informatie via een netwerk van bibliotheken.	2,2
	Totaal baten	59,3
5.1.1	Kansengelijkheid: Iedere Amsterdammer krijgt de kans om zich, ongeacht zijn of haar achtergrond, via onderwijs, te ontwikkelen tot wie hij of zij kan of wil zijn.	115,7
5.1.2	Kwaliteit: Ieder kind krijgt goed onderwijs in een kwalitatief goede schoolomgeving.	178,1
5.1.3	Alle Amsterdammers hebben toegang tot informatie via een netwerk van bibliotheken.	35,1
	Totaal lasten	328,9
	Saldo van baten en lasten	-269,6
	Totaal Programma 5 Onderwijs	**-269,6**

Programma 6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit

	Programmaonderdeel 6.1 Basisvoorzieningen	
6.1.1	De zelfredzaamheid van Amsterdammers wordt vergroot en de kansenongelijkheid tussen Amsterdammers wordt kleiner.	18,3
6.1.2	Alle Amsterdammers hebben gelijke kans op gezondheid ongeacht hun sociaal economische status of achtergrond.	57,4
	Totaal baten	75,7
6.1.1	De zelfredzaamheid van Amsterdammers wordt vergroot en de kansenongelijkheid tussen Amsterdammers wordt kleiner.	201,3
6.1.2	Alle Amsterdammers hebben gelijke kans op gezondheid ongeacht hun sociaal economische status of achtergrond.	97,8
	Totaal lasten	299,1
	Saldo van baten en lasten	-223,4
	Programmaonderdeel 6.2 Wijkteams	
6.2.1	Amsterdammers hebben laagdrempelig, tijdig en adequaat toegang tot herkenbare hulp en ondersteuning in de buurt.	1,0
	Totaal baten	1,0
6.2.1	Amsterdammers hebben laagdrempelig, tijdig en adequaat toegang tot herkenbare hulp en ondersteuning in de buurt.	125,5
	Totaal lasten	125,5
	Saldo van baten en lasten	-124,5
	Programmaonderdeel 6.3 Individuele voorzieningen	
6.3.1	Alle Amsterdammers krijgen de juiste zorg op de juiste plek.	64,8
6.3.2	Het duurzaam borgen van de veiligheid van alle betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling.	1,7
	Totaal baten	66,5
6.3.1	Alle Amsterdammers krijgen de juiste zorg op de juiste plek.	842,4
6.3.2	Het duurzaam borgen van de veiligheid van alle betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling.	79,7
	Totaal lasten	922,1
	Saldo van baten en lasten	-855,6
	Programmaonderdeel 6.4 Diversiteit	
6.4.1	In Amsterdam kan iedereen zichzelf zijn.	0,0
6.4.2	Discriminatie in Amsterdam neemt af.	0,0
	Totaal baten	0,0
6.4.1	In Amsterdam kan iedereen zichzelf zijn.	8,4
6.4.2	Discriminatie in Amsterdam neemt af.	2,5
	Totaal lasten	10,9
	Saldo van baten en lasten	-10,9
	Totaal Programma 6 Gezondheid, Zorg, Jeugd, Opvang en Diversiteit	**-1.214,4**

Programma 7 Sociale zaken en Armoedebestrijding

	Programmaonderdeel 7.1 Inkomensregelingen	
7.1.1	Er is in Amsterdam financiële bestaanszekerheid (inkomenszekerheid) voor Amsterdammers die zelf niet (volledig) in hun levensonderhoud kunnen voorzien.	723,3
	Totaal baten	723,3
7.1.1	Er is in Amsterdam financiële bestaanszekerheid (inkomenszekerheid) voor Amsterdammers die zelf niet (volledig) in hun levensonderhoud kunnen voorzien.	791,0
	Totaal lasten	791,0
	Saldo van baten en lasten	-67,7
	Programmaonderdeel 7.2 Werk, participatie en inburger	
7.2.1	Amsterdammers die dienstverlening ontvangen van de gemeente doen duurzaam en naar vermogen mee.	42,8
	Totaal baten	42,8
7.2.1	Amsterdammers die dienstverlening ontvangen van de gemeente doen duurzaam en naar vermogen mee.	276,1
	Totaal lasten	276,1
	Saldo van baten en lasten	-233,3
	Programmaonderdeel 7.3 Armoede en schuldhulp	
7.3.1	Het verkleinen van het aantal Amsterdammers met een laag inkomen dat problematische schulden heeft en/of moeite heeft om rond te komen om zo de kansen voor deze Amsterdammers te vergroten.	30,3
	Totaal baten	30,3
7.3.1	Het verkleinen van het aantal Amsterdammers met een laag inkomen dat problematische schulden heeft en/of moeite heeft om rond te komen om zo de kansen voor deze Amsterdammers te vergroten.	172,0
	Totaal lasten	172,0
	Saldo van baten en lasten	-141,7
	Totaal Programma 7 Sociale zaken en Armoedebestrijding	**-442,8**

Programma 8 Veiligheid

	Programmaonderdeel 8.1 Brandweer en crisisbeheersing	
8.1.1	Voorbereid zijn op crises en rampen. Brand wordt zoveel mogelijk voorkomen en waar nodig bestreden.	0,0
8.1.2	Beschermen van de democratische rechtsorde en openbare orde en voorbereid zijn op (grote) evenementen.	3,4
	Totaal baten	3,4
8.1.1	Voorbereid zijn op crises en rampen. Brand wordt zoveel mogelijk voorkomen en waar nodig bestreden.	91,7
8.1.2	Beschermen van de democratische rechtsorde en openbare orde en voorbereid zijn op (grote) evenementen.	5,8
	Totaal lasten	97,5
	Saldo van baten en lasten	-94,1
	Programmaonderdeel 8.2 Openbare orde en veiligheid	
8.2.1	Amsterdam is een veilige en leefbare stad voor bewoners en bezoekers.	26,4
	Totaal baten	26,4
8.2.1	Amsterdam is een veilige en leefbare stad voor bewoners en bezoekers.	193,1
	Totaal lasten	193,1
	Saldo van baten en lasten	-166,7
	Totaal Programma 8 Veiligheid	**-260,8**

Programma A Algemene dekkingsmiddelen

	Programmaonderdeel A.1 Lokale heffingen	
A.1.1	Bewoners, ondernemers en bezoekers leveren hun financiële bijdrage aan de voorzieningen in de stad.	930,5
	Totaal baten	930,5
A.1.1	Bewoners, ondernemers en bezoekers leveren hun financiële bijdrage aan de voorzieningen in de stad.	35,2
	Totaal lasten	35,2
	Saldo van baten en lasten	895,2
	Programmaonderdeel A.2 Gemeentefonds	
A.2.1	Gezonde financiële positie van de gemeente Amsterdam, nu en in de toekomst.	2.977,5
	Totaal baten	2.977,5
A.2.1	Gezonde financiële positie van de gemeente Amsterdam, nu en in de toekomst.	0,0
	Totaal lasten	0,0
	Saldo van baten en lasten	2.977,5
	Programmaonderdeel A.3 Treasury en deelnemingen	
A.3.1	Gezonde financiële positie van de gemeente Amsterdam, nu en in de toekomst.	94,3
	Totaal baten	94,3
A.3.1	Gezonde financiële positie van de gemeente Amsterdam, nu en in de toekomst.	33,5
	Totaal lasten	33,5
	Saldo van baten en lasten	60,8
	Programmaonderdeel A.4 Overige eigen middelen en onvoorzien	
A.4.1	Gezonde financiële positie van de gemeente Amsterdam, nu en in de toekomst.	12,0
	Totaal baten	12,0
A.4.1	Gezonde financiële positie van de gemeente Amsterdam, nu en in de toekomst.	19,1
	Totaal lasten	19,1
	Saldo van baten en lasten	-7,1
	Totaal Programma A Algemene dekkingsmiddelen	**3.926,4**

Programma B Bestuur en organisatie

	Programmaonderdeel B.1 Dienstverlening	
B.1.1	Onze dienstverlening is persoonlijk, eenvoudig en toegankelijk.	47,6
	Totaal baten	47,6
B.1.1	Onze dienstverlening is persoonlijk, eenvoudig en toegankelijk.	94,6
	Totaal lasten	94,6
	Saldo van baten en lasten	-47,0
	Programmaonderdeel B.2 Horizontaal thema Digitale stad en overheid	
B.2.1	Amsterdam beheert haar data veilig voor de Amsterdammer binnen de kaders van wet- en regelgeving. En stelt openbare informatie snel en veilig beschikbaar.	0,5
	Totaal baten	0,5
B.2.1	Amsterdam beheert haar data veilig voor de Amsterdammer binnen de kaders van wet- en regelgeving. En stelt openbare informatie snel en veilig beschikbaar.	40,3
	Totaal lasten	40,3
	Saldo van baten en lasten	-39,8
	Programmaonderdeel B.3 Horizontaal thema Democratisering	
B.3.3	Verhogen van zeggenschap en eigenaarschap van Amsterdammers	0,0
	Totaal baten	0,0
B.3.3	Verhogen van zeggenschap en eigenaarschap van Amsterdammers.	20,6
	Totaal lasten	20,6
	Saldo van baten en lasten	-20,6
	Programmaonderdeel B.4 Bestuur	
B.4.1	Stadsbestuur zijn dat verbindt, vertrouwen heeft en geeft en dat op basis van democratische waarden invulling geeft aan zijn publieke taken.	0,6
B.4.2	Samenwerking met de regiogemeenten, MRA, provincie Noord Holland, de G4, kennisinstellingen, bedrijfsleven en internationale steden(netwerken) met vergelijkbare opgaven en belangen.	0,0
	Totaal baten	0,6
B.4.1	Stadsbestuur zijn dat verbindt, vertrouwen heeft en geeft en dat op basis van democratische waarden invulling geeft aan zijn publieke taken.	27,1
B.4.2	Samenwerking met de regiogemeenten, MRA, provincie Noord Holland, de G4, kennisinstellingen, bedrijfsleven en internationale steden(netwerken) met vergelijkbare opgaven en belangen.	6,9
	Totaal lasten	34,1
	Saldo van baten en lasten	-33,5

		2024
	Programmaonderdeel B.5 Overhead	
B.5.1	Een kwalitatief hoogwaardige en zo efficiënt mogelijke sturing aan het primaire proces en ondersteuning aan bestuur en organisatie, gericht op het verbeteren van de dienstverlening aan de Amsterdammer.	11,0
	Totaal baten	11,0
B.5.1	Een kwalitatief hoogwaardige en zo efficiënt mogelijke sturing aan het primaire proces en ondersteuning aan bestuur en organisatie, gericht op het verbeteren van de dienstverlening aan de Amsterdammer.	703,9
	Totaal lasten	703,9
	Saldo van baten en lasten	-692,9
	Programmaonderdeel B.6 Facilitair werken in de fysieke leefomgeving	
B.6.1	Facilitair werken in de fysieke leefomgeving	0,5
	Totaal baten	0,5
B.6.1	Facilitair werken in de fysieke leefomgeving	-3,6
	Totaal lasten	-3,6
	Saldo van baten en lasten	4,1
	Totaal Programma B Bestuur en organisatie	**-829,6**